

Shree Hindu Temple

Bhakti Darshan

Issue 2018 - 2019

www.shreehindutemple.net

ભક્તિ દર્શન

Bhakti Darshan

Issue 2018 - 2019

Vikram Samvat 2075

Shree Hindu Temple
& Community Centre

34 St. Barnabas Road, Leicester, LE5 4BD
Tel: 0116 246 4590
www.shreehindutemple.net

Shree Rameshwar Mahadev (Shivalay)

Shree Ganeshji

Shree Hanumanji

Shree Vishwakarma

Shree Randal Mataji

Shree Ramdev Pir, Dalibai and Harjibhati

Shree Vachradada Avaad Mataji

Shree Trikamji Bapu

Shree Radhe Krishna

Shree Ambe Mataji

Shree Ram, Sitaji, Laxmanji & Hanumanji

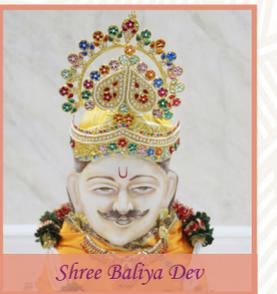
Shree Sai Baba

Shree Jalaram Bapa

Shree Shitla Mataji

Shree Baliya Dev

SHREE HINDU TEMPLE & COMMUNITY CENTRE

જય શ્રી કૃષ્ણ

જય શ્રી રામ

यदा यदा ढी धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत, अब्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्भ्वम ।
परित्राणाय साधुनां विनाशाय च दुष्कृताम धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामी युगे युगे ॥

ઘણા માણસો એવા હોય છે કે સહેજ નિષ્ફળતા મળે તો નિરાશ થઈ જાય છે, પરંતુ નિષ્ફળતા એ સફળતાની ચાવી છે.
અને નિષ્ફળતા સાથે જો પરિચય જ ન થયો હોય તો આપણને સફળતાની મહત્તા કેવી રીતે સમજાય?

દરેક વ્યક્તિએ યાદ રાખવું જોઈએ કે સઘળું નાશવંત છે, જો તમને કશુંક મળી ગયું છે તો ગેલમાં ન આવી જાવ કારણ
કે મનુષ્ય જે વસ્તુ, સંપત્તિ અથવા હોદાને લઈને અભિમાન કરતો હોય તેનું અભિમાન ક્યારેક ને ક્યારેક તો તુટે જ છે.
એટલે જો તમારી પાસે કશુંક હોય તો તેનું અભિમાન ન કરવું પરંતુ ઈશ્વરનો આભાર માનવો
કે હે ઈશ્વર તમે મને મારી ક્ષમતા કરતા વધારે આપ્યું છે, અને જો જીવનમાં કંઈક ખૂટતું
હોય અથવા તકલીફ હોય ઈશ્વર પર ભરોસો રાખવો કે આ સમય પણ
પસાર થઈ જશે..

નવા વર્ષ ની શુભેચ્છા સાથે સર્વેને નૂતન વર્ષના
અભિનંદન.

ભક્તો, સેવકો, કારોબારી સમિતિના સભ્યો,
પ્રમુખશ્રી તેમજ ટ્રસ્ટી મંડળના સર્વેને જય
માતાજી સાથે જય શ્રી રામ.

ભક્તિ દર્શન

ૐ

Bhakti Darshan 2018 - 2019

૮ દિપાવલી

૨૨ પુરુષોત્તમ માસ મહા પૂજા

૧૦ અન્નકૂટ દર્શન

૨૪ શ્રી રાંદલ માતાજી ના લોટા

૧૨ તુલસી વિવાહ

૨૬ શ્રાવણ માસ

૧૪ મહા શિવરાત્રિ

૨૮ જન્માષ્ટમી

૧૬ હોળી

૩૦ શ્રી ગણેશ ચતુર્થી

૧૮ શ્રી રામ નવમી

૩૪ નવરાત્રિ

Contents

આશિર્વાચન	૪	How to Engage Hindu Youth	48
મંદિર માહિતી	૫	Growing old in...	50
મંદિરના આંગણેથી	૬	Friendship	52
દિવાવલી	૮	You Are What You Eat	55
ચોપડા પૂજન	૯	Amazing Khichadi	56
નૂતન વર્ષ ૨૦૧૪ - અન્નકૂટ દર્શન	૧૦	Path of Dharm	58
તુલસી વિવાહ	૧૨	WARNING - BE AWARE	60
મહા શિવરાત્રિ	૧૪	સનાતન ધર્મ શાશ્વત ધર્મછે	૬૨
સંતોષી માતાજી કથા વ્રત	૧૫	અમરનાથ યાત્રા	૬૩
હોળી	૧૬	વેદ થી પુરાણ સુધી	૬૪
શ્રી રામ નવમી	૧૮	રક્ષાબંધન	૬૬
હિંદુ મંદિરનો ૨૧ મો પાટોત્સવ	૨૦	નારી તું નારાયણી	૬૭
પુરુષોત્તમ માસ મહા પૂજા	૨૨	માં	૬૭
શ્રી રાંદલ માતાજી ના ૧૦૮ લોટા	૨૪	ભક્તિ, ભક્ત અને ભગવાન	૬૮
શ્રાવણ માસ	૨૬	ચંડીપાઠ	૭૦
Shravan Mas	27	વટ સાવિત્રી વ્રત	૭૨
જન્માષ્ટમી	૨૮	શહેર ની નવરાત્રી	૭૩
શ્રી ગણેશ ચતુર્થી	૩૦	ગામડુ કોને કહેવાય?	૭૪
ધાર્મિક વ્રત સાધના અને તપ	૩૧	સુવિચારો	૭૪
પિતૃ શ્રાદ્ધ ભાગવત કથા	૩૨	અહંકાર	૭૫
નવરાત્રિ	૩૪	Seva	75
શ્રી દુર્ગાષ્ટમી યજ્ઞ	૩૭	Learn Gujarati	76
Hanuman Chalisa	38	Word Search & Join the dots	77
અન્નપૂર્ણા લંચ કલબ	૩૮	Lord Krishna - Servant Leader	78
શબરી સત્સંગ મંડળ	૩૯	Regular Activities at Mandir	80
Major Events	40	Shree Hindu Mandir	81
સંતો અને મહેમાનો	૪૨	Advertisers	82
Visitors & Guests	43	આરતી, પ્રાર્થના	૧૧૫
મંદિરમાં સ્કુલ અને બસ પ્રવાસ	૪૩	ઉત્સવ દર્શન	૧૨૧
Core Beliefs of Hinduism	44	Festivals 2018 - 2019	128
A Torch of Inspiration	46		

Main Events of 2019

There will be various events taking place at the Shree Hindu Temple & Community Centre through out the year to celebrate the 50th Anniversary of this great establishment. More information will be available at the Temple and also online at www.shreehindutemple.net

આશિર્વચન

સંસારપંક નીર્મણ સમુદ્ધરણ પંડિતા

શ્રી કિરણભાઈ પાધ્યા

શ્રી નટુભાઈ આચાર્ય

શ્રી દિલીપભાઈ જોષી

વી.સં. ૨૦૧૫ નું નવલું વર્ષ આપ સૌના જીવનમાં સુવર્ણ સૂર્યના કિરણો સાથે પ્રગટે અને દરેક ભક્તોનો શુદ્ધ સંકલ્પ ફલીભુત બને. સાથે જીવનના અંતર્ગત અંતરની અમીઓની આશા સાથે જીવ માત્રના મનોરથ ભગવાન શ્રી દ્વારિકાધીશ નાં ચરણોનું શરણું સ્વીકારી અને પરિપૂર્ણ બને. આ નવું વર્ષ આપ સૌના સામાજિક જીવનમાં ભક્તિ, શ્રદ્ધા, સ્વાસ્થ્ય, સુખ, સુંદરતા, સમ્પત્તિ, સંતતિ, સંસ્કાર અને ધાર્મિક પ્રયાસો સહિત પૂર્ણ કરનારું નિવડે.

ઈશ્વર આપને સદૈવ સત્કર્મ કરવાની પ્રેરણા આપે, કારણ

"કર્મ પ્રધાન વિશ્વ કરી રાખા"

(રામાયણ)

"કર્મણ્યૈવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાચન"

(શ્રીમદ ભાગવત ગીતા)

"કર્મેગતિ"

(વેદાંત)

અંતમાં આપના જીવનમાં પ્રભુ ભક્તિ, વડીલો નાં સંસ્કાર, ધર્મ પ્રત્યે પ્રેમ, નિષ્ઠા, નિષ્કામ ભક્તિ, વંશ વૃદ્ધિ અને મુક્તિ આપે તેજ પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના.

સુભાશિસ અને નૂતનવર્ષાભિનંદન.

SHREE HINDU TEMPLE & COMMUNITY CENTRE

34 St. Barnabas Road

Leicester, LE5 4BD

Tel: (0116) 246 4590

E: info@shreehindutemple.net

W: www.shreehindutemple.net

Year 24

વર્ષ: ૨૪

Issue 155

અંક: ૧૫૫

November 2018

નવેમ્બર ૨૦૧૮

Free Distribution

વિના મુલ્યે

Bhakti Darshan Team:

Dilipbhai Joshi

Ram Odedra

Jayantibhai Gohil

Kirenben Gohil

Dr. Hansaben Jethwa

Mayurbhai Sisodia

Dhirendra Kanabar

Trustees:

Dr. Bhimabhai Odedra (Chair)

Dr. Jivabhai Odedra, Mr Bhikhubhai Kotecha,
Mr Shantilal Thanki, Mr Bharatbhai Modha

મંદિરના પ્રસંગોની માહિતી મેળવવા:

www.shreehindutemple.net

ફેસબુક પર શ્રી હિંદુ મંદિર લેસ્ટરના પેજ ને લાઈક કરી ફોલો કરો.

Bhakti Darshan is published by Shree Hindu Temple and Community Centre. The opinions and views expressed in Bhakti Darshan are views of the authors alone and are not necessarily those of the Editor, the Editorial Board and the Shree Hindu Temple and Community Centre. Advertisement and articles are published without responsibility on part of the Shree Hindu Temple & Community Centre. Whilst every reasonable care is taken Shree Hindu Temple and Community Centre can not be held responsible as a result of any loss occasioned by any persons acting or refraining from action as a result of views and opinions expressed. No parts of this publication may be reproduced, stored or transmitted in any form without prior written permission of Shree Hindu Temple. We welcome comments. Letters should be addressed to the Editor.

Printed by:

EVOLUTION
PRINT AND DESIGN LIMITED

T: 0330 010 0004 E: sales@evolutiondc.co.uk

W: www.evolutiondc.co.uk

મંદિર ખુલવાનો સમય:

મંદિર આખો દિવસ સવારે ૭ વાગ્યા થી સાંજના
૮ વાગ્યા સુધી ખુલ્લું રહેશે.

આરતી:

મંગળા આરતી સવારના	૭:૨૦
શૃંગાર આરતી સવારના	૧૦:૦૦
સંધ્યા આરતી સાંજના	૭:૦૦

ઉપરાંત ઉપરના સમય દરમ્યાન થાળ, પ્રાર્થના
અને ભજન કીર્તન ચાલું રહેશે.

Mandir's Opening Times:

7am to 8pm

Mandir is open all day, every day.

Arti Times:

Mangal Arti	7:20am
Shrungar Arti	10:00am
Sandhya Arti	7:00pm

ઓફીસ ખુલવાનો સમય:

સવારના ૧૦ થી ૧

અને બપોરના ૪ થી ૮

Mandir's Office Opening Times:

10am - 1pm and 4pm - 8pm

મંદિરની પ્રવૃત્તિ

- દર સોમવાર, ગુરુવાર અને અગિયારસના દિવસોએ બપોરના ૨:૩૦ થી ૪:૩૦ વાગ્યા સુધી શ્રી હિંદુ મંદિર શબરી સત્સંગ મંડળના ભજન કીર્તન હોય છે.
- બાળકો માટે ગુજરાતી વર્ગો દર ગુરુવારે અને શુક્રવારે સાંજના ૫ થી ૭ વાગ્યા સુધી હોય છે.
- અંગ્રેજી અને ગણિત (મેથ્સ) ના ટ્યુશન વર્ગો દર મંગળવારે સાંજના ૬ થી ૭ વાગ્યા સુધી હોય છે.
- મંદિરમાં ભજન-કીર્તન, ધાર્મિક કાર્યક્રમો, જમણવાર, સાંજના ગીત, બર્થડે પાર્ટી, મિટિંગ, લગ્ન વિધિ વગેરે માટે હોલ, રસોડું અને વાસણો મળી શકશે. શ્રી જલારામ પ્રસાદી કોઈ પણ રવિવાર માટે નોંધાવી શકશે.
- ભક્તિ દર્શન પોસ્ટ દ્વારા મોકલવાનો પોસ્ટેજ ખર્ચ £૧૦ છે. પરદેશ મોકલવા માટે £૧૫ છે.
- મંદિરમાં વકીલ દ્વારા કાનૂની સલાહ આપવામાં આવે છે, તો વધુ માહિતી માટે મંદિર નો સંપર્ક કરો.

મંદિરના આંગણેથી

ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ

શ્રી હિંદુ મંદિર સાંસ્કૃતિક, રૂપાળા રળિયામણા, રઢિયાળા, મંગલકારી, સુમંગલ વાતાવરણના સુશોભિત આંગળે થી ભક્ત સમુદાય ને શ્રી હિંદુ મંદિર ના જય શ્રી કૃષ્ણ.

શ્રી દ્વારિકાધીશ ની કૃપા થી આપણું વી.સં. ૨૦૭૪ નું વર્ષ તમારા માં વિશ્વાસ, એકતા, સદ્ભાવ, પ્રીતિ, પ્રેમ, કરુણા, સંપ, સાહસ અને ભક્તિ વધારનારૂ નીવડે તે પ્રભુ ના ચરણો માં પ્રાર્થના અને સાથે નૂતન વર્ષ ના અભિનંદન પરમાત્મા અને માં જગદંબા ની અમીધારા ની છાયામાં આ વર્ષ અતિ આનંદ સભર વિરામ પામ્યું, અને તેનો સંપૂર્ણ શ્રેય આપ સર્વ ભક્તો જાય છે.

ભારતીય ગરિમા, જ્ઞાતિ, પ્રાંત અને વેદો ની સંસ્કૃતિની સરિતાનું સતત સીંચન કરાવતું આંગણું એટલે શ્રી હિંદુ મંદિર નું આંગણું જે ઈંગલેન્ડ મા હિમાલય ના શિખર સમું શોભી રહ્યું છે. જ્યાં અવનવા જુદા જુદા પ્રકૃતિ, સંસ્કૃતિ અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો થતાં રહે છે. જેનાથી આખું વર્ષ અને ત્રણે ઋતુ શિયાળો, ઉનાળો અને ચોમાસું ભરપુર રહે છે. એ આંગણા ના ધાર્મિક અહેવાલ એટલે મંદિર ના આંગણે થી.

તહેવારો નું તોરણ

શ્રી હિંદુ મંદિર માં નૂતન વર્ષ, અન્નકૂટ, તુલસી વિવાહ, શિવરાત્રી, હોળી, રામ નવમી, નવાહ પારાયણ, હનુમાન જયંતિ, જયા પાર્વતી, મોળાકત વ્રત, વટ સાવિત્રી, કરવા ચોથ, દિવાસો, નાગ પાંચમ, સીતલા સાતમ, નોળી નોમ, રક્ષા બંધન, જન્માષ્ટમી, ગણેશ મહોત્સવ, પિતૃ પક્ષ ભાગવત કથા, નવરાત્રી, દિવાળી વગેરે ઉત્સવો અને વ્રતો ધામધૂમ થી ન્યાય પૂર્વક સુંદર વ્યવસ્થા સાથે ઉજવવામાં આવે છે.

અન્નકૂટ વી.સં.૨૦૭૪

ગયા વર્ષ ના દીપાવલી અને અન્નકૂટ મહાદર્શન નો તહેવાર ભૂદેવો અને

સ્વયંસેવક ના અથાગ પરિશ્રમ ના કારણે સુંદર બન્યો જેમાં શ્રી ગોવર્ધન નાથજી ની પૂજા અને અન્નકૂટ ના યજમાન મુખ્ય યજમાન શ્રી ત્રિવેણીબેન દવે અને મહેશભાઈ દવે પરિવાર રહ્યા હતા.

તુલસી વિવાહ

સતી વૃંદા અને જાલંધર ની કથા તો વિશ્વ પ્રિસદ્ધ છે. આ ઉત્સવ ભગવાન શ્રી વિષ્ણુનારાયણ ની કૃપા દ્વારા ઉજવવાનું પ્રારંભ થયું. કાર્તિક સુદ એકાદશી ના દિવસે આ ઉત્સવ ભાવ થી ઉજવવામા આવે છે. આ વખતે તુલસી વિવાહ ના યજમાન જાન પક્ષે કાઝ કાનાણી અને પરિવાર અને સામે માન પક્ષે જયશ્રીબેન વ્યાસ પરીવાર

યજમાન બની અને લાભ લીધો હતો. આ શુભ પ્રસંગે સબરી મહિલા મંડળ દ્વારા ભવ્ય મામેરા પૂર્વ માં આવ્યા હતા.

મહાશિવરાત્રી

જીવ ને શિવ ની સાથે એકીકરણ નો દિવસ એટલે મહાશિવરાત્રી. શાસ્ત્ર પ્રમાણે દર માસ ની કૃષ્ણ પક્ષ ની ચૌદસ એટલે શિવરાત્રી, માઘ મહિના માં આવતી ચૌદસ ને મહાશિવરાત્રી કહેવામાં આવે છે. મોટી સંખ્યા મા ભક્તો એ ભગવાન ને સાથે મળી ને શિવજી ને રિઝાવ્યા હતા. જેમાં દૂધ થી અભિષેક અને સાથે રુદ્રાભિષેક મહાપુજા નું પણ આયોજન કરવા માં આવ્યું હતું. મંદિર મા આખો દિવસ ભાંગ નું વિતરણ અને ધૂન, ભજન ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હતા જેથી મંદિર હર હર મહાદેવ ના નાદ થી ગુંજી ઉઠ્યું હતું.

હોળી

સ્પીનિહીલ પાર્ક લેસ્ટર ખાતે શ્રી હિંદુ મંદિર દ્વારા હોળી મહોત્સવ નું આયોજન થયું જેમાં અતિશય ઠંડી અને બરફ ના વાતાવરણમા પણ હજારો ની સંખ્યામાં ભક્તો એ લાભ લીધો હતો. બધા ભક્તો એ આનંદ ના રંગ એની ભક્તિ ના સંગ નો સાથ મળ્યો હતો. આ પ્રસંગ ખરેખર મહેનત માંગીલે છે, જેમાં સ્વયંસેવક ભાઈ બહેનો નો હૃદય પૂર્વક આભાર.

નવાનહ પારાયણ શ્રી રામ નવમી

ભગવાન શ્રી રામ ની કૃપા થી આ વર્ષે આપણા મંદિરમાં ભવ્ય રામનવમી ઉત્સવ ઉજવ્યો જેમાં પંજરી નો પ્રસાદ તેમજ ફેઉ, મેવા અને પકવાન ધરાવવામાં આવ્યા, પારણું ઝુલાવી ભક્તો ભાવ વિભોર બન્યા હતા. મુખ્ય મનોરથી શ્રી ત્રિવેણીબેન દવે અને મહેશભાઈ દવે પરિવાર રહ્યા હતા. નવ દિવશ સુધી શ્રી રામ ચરિત માનશ નો પાઠ થયો અને પુર્ણાહુતી નિમિત્તે વણ નું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

પાવેત્સવ

પરમ ચેતનરૂપ પરબ્રહ્મ ના તેજ પુંજનો મૂર્તિ ઉત્સવ એટલે પાવેત્સવ. મંદિર માં પ્રતિષ્ઠિત મૂર્તિ રૂપ સ્થાપિત દેવ - દેવીતા ઓ નો મહાભિષેક, યજ્ઞ, પૂજા, નૂતન વસ્ત્રાભરણ ના સૌંદર્ય માં સુશોભિત ભગવાન નો ભાવ થી પાવેત્સવ ઉજવ્યો, ઉપરાંત દરેક ભક્તો દ્વારા નિજ મંદિર માં પ્રવેશ મેળવી અને ચરણ સ્પર્શ કરાવ્યા હતા.

ધાર્મિક વ્રત

શ્રી હિંદુ મંદિર ના દરેક ભૂદેવો ને સૌમ્ય પૂજા કરાવે છે. જેથી કરી ને પૂજા માટે મોળાક્ત, જ્યાં પાર્વતી, દિવસો, ફૂલકાજળી, ગે ચોથ, નાગ પાંચમ, શીતળા સાતમ, નોળી નોમ, દિવસો, કેવડાત્રીજ, કડવા ચોથ, અને ૧૬ સોમવાર ની પૂજા માં વધારે આનંદ આવે છે. વારંવાર બહેનો દ્વારા થતી પૂજા સમયે આપણું મંદિર એક સતયુગ ની તપોભૂમિ ની અનુભૂતિ કરાવે છે. નિજ મંદિર માં બહેનો તેમના હાથે પૂજા કરી અને એક શાંતિપૂર્વક ના અપાર આનંદ ની અનુભૂતિ કરે છે.

જન્માષ્ટમી

નંદ ઘેર આનંદભયો જય કનૈયાલાલકી નો નાદ જયારે સંભળાય ત્યારે નેવું વર્ષ ના વયોવૃદ્ધ વડીલ પણ ઝૂમી ઉઠે છે. અને અનેરા આનંદ સાથે એક નવયૌવન નો અનુભવ કરાવે છે.કારણ કે મંદિર માં ચોતરફ નાગરવેલ ના પણ ની શોભા તોરણો, સાથિયા, ગીત, વાદ્ય, મટકી અને ભક્તો ની ભીડ વચ્ચે થતી મટકીફોડ ની ઉચ્છવણી આ...હા...હા...હા કેટલું મનોરમ્ય વાતાવરણ હશે. આવા સુંદર માંગલિક અને સુશોભિત વાતાવરણ માં જન્માષ્ટમી ઉત્સવ ઉજવાયો* મુખ્ય યજમાન પદે દવે પરિવાર દ્વારા કનૈયાનો અભિષેક થયો. અને લંડન થી પધારેલા પ્રતાપભાઈ ગઢવી અને પરિવાર દ્વારા લાલા ને શણગારવામાં આવ્યો સાથે સાથે મટકી ફોડવાનો લહાવો પણ એમના દ્વારાજ લેવામાં આવ્યો.

શ્રવણ માસ માં સુંદર સદાશિવ ના મહાભિષેક નું પણ આયોજન થયું હતું.

શ્રી ગણેશ ઉત્સવ

શ્રી સિદ્ધિવિનાયક કૃપા દ્વારા શ્રી ગણેશ ઉત્સવ દરમ્યાન નવ દિવશ સુધી બાપા નો અભિષેક, કથા, વાર્તા અને પૂજન થયું. અંત માં લિવરપૂલ બસ યાત્રા નો આયોજન કરી અને શ્રી ગણેશ વિસર્જન માં ભક્તો પ્રવાસ કાજે જોડાયા હતા.

વિશેષતા

પરમકૃપાળુ શ્રી પૂરાણ પુરુસષોત્તમ માસ માં ભગવાન ના એકદિવાસાત્મક મહા અર્ચન નું આયોજન થયું. જેમાં ખુબજ મોટી સંખ્યામાં ભક્તોએ યજમાન બની અને કૃતાર્થ થયા. સમૂહ શ્રી રાંદલમાતાજી ના ૧૦૮ લોટ, શ્રી ગોકુલેશ સ્વામી, શ્રી ગુરુ માં, શ્રી ચિન્મયાનંદજી મહારાજ, દેવી શ્રી હેમલતાજી, વિશ્વ પ્રસિદ્ધ શિવપુરાણી ગિરી બાપુ, શ્રી પરમાત્માનંદગિરી બાપુ, મહાનુભાવો ની વાણી ટી અવિરત જુદા જુદા વિષયો ઉપર જ્ઞાનગંગા પ્રવાહ નો વેધ વહેતો રહ્યો.

તેમજ સનાતન ધર્મ ના મર્મ ને જાણવા માટે સ્કૂલ ના બાળકો ની યાત્રા પૂર્ણ વર્ષ દરમ્યાન ચાલુ રહી. શ્રી હિંદુ મંદિર દ્વારા બસ ના પ્રવાસ અને અન્ય એકિટવિટી ચાલુ રહી, જેમકે આપ સૌં ને ખબર છે કે શ્રી હિંદુ મંદિર માં ગુજરાતી, ઈંગ્લીશ, ગણિત વગેરે ના સ્કૂલ ના વર્ગો ચાલે છે જેમાં આ વર્ષ માં વધુ સંખ્યા માં નવા પ્રવેશ આવ્યા. એ ઉપરાંત યોગા, નૃત્ય, કરાટે, વ્યાયામ, સંગીત, રાસ વગેરે અનેક પ્રવૃત્તિઓ ચાલે છે. જેથી ભારતીય સમાજ ની સંસ્કૃતિ ને એક આગવી ઓળખ આપતું આપણું મંદિર એક પવિત્ર દિશા માં ભવિષ્ય ને ધ્યાન માં રાખીને આગળ વધી રહ્યું છે.

સંસ્કાર, રિવાજ અને ધૈર્ય ના પ્રતિ એવા આપણા આધારસ્થંભ વૃદ્ધ વડીલો માટે પણ ડે સેન્ટર નો પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો છે. જેમાં દર ગુરુવારે સત્સંગ અને ભોજન ની વ્યવસ્થા હોય છે. સાથે સાથે વર્ષો થી ચાલતો સબરી મંડળ નો સત્સંગ જે દર સોમવાર, ગુરુવાર અને એકાદશી ના દિવસે હોય છે. આપણા મંદિર ના ભક્ત ચંચલમાંસી નું સ્વાસ્થ્ય આ વર્ષે ખુબજ નાંદુરસ્ત રહ્યું માટે તેમના સ્વાસ્થ્ય જલ્દી સુરક્ષિત સ્થાને પોન્ચે તે પ્રાર્થના.

આભાર

પૂર્ણ વર્ષ દરમ્યાન જે જે ભક્ત ભાઈબહેનો એ શ્રી હિંદુ મંદિર માં જલારામ પ્રસાદી, રામધૂન, લગ્ન, સગાઈ, સાંજી, બર્થડે પાર્ટી, કથા, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો તેમજ અન્ય કાર્યક્રમ નું આયોજન કરી અને શ્રી હિંદુ મંદિર નું આંગણું સોભાવ્યું તે માટે દરેક યજમાનો નો ખુબ ખુબ આભાર.

આપ મંદિર ની દરેક પ્રવૃત્તિઓ અને આગામી કાર્યક્રમ, બુકિંગ વગેરે કોઈપણ માહિતી માટે શ્રી હિંદુ મંદિર ની વેબસાઈટ

www.ShreeHinduTemple.net

ફેસબુક પેજ:

www.facebook.com/ShreeHinduTemple

ને લાઈક કરો અને ઇમેલ માટે:

info@ShreeHinduTemple.net અને

ટેલીફોન દ્વારા: 0116 246 4590 પર ઓફીસનો સંપર્ક કરો.

જય શ્રી કૃષ્ણ.

દીપાવલી

દીપાવલી જ્ઞાન ના પ્રકાશ નો ત્યોહાર છે. જીવ માત્ર માં એક પ્રકાશ છે. સાધના ના પર્વ માં ઉપાસના કરી અને ભીતર રહેલા પ્રકાશ ને પ્રગટ કરવો. દીપાવલી ભૂતકાળ ને ભૂલી અને ભવિષ્ય માં જાંખવાનો ત્યોહાર છે. જીવન ની દીપમાળા ને શણગારી અને આત્મા ની ઉપાસના કરવી. વ્યવહારીકે ધર્મ અને આધ્યાત્મિક ધર્મ નું મિલન એટલે દીપાવલી નો શુભ ત્યોહાર છે. હૃદય માં રામ નું આગમન કરવું ત્યારે તો વાશના રૂપી રાવણ મરે છે.

દશેરા ના દિવસે રાવણ નું દહન થાય અને જીવન ના એક નવા અધ્યાય કે નવા વર્ષ માં પ્રવેશ કર્યા પેલા રામ ને યાદ કરવા. જેથી આવનારું વર્ષ ભક્તિમય નીવડે. શ્રી હિંદુ મંદિર એક સુંદર ઉત્સવ નું આયોજન કરે છે. ભક્તો ભાવ સભર અને ઉત્સાહ પૂર્વક આ પર્વ ને મનાવે છે. પૂર્ણ દિવસ દરમ્યાન ભક્તો ની ભીડ રહે છે. આ દરેક ભક્તો દ્વારા ભગવાન ને એક દીપ અર્પણ કરવામાં આવે છે. સાથે સાથે મંદિર નું સુંદર સજાવટ કરવામાં આવે છે.

ચોપડા પૂજન

શ્રી સરસ્વતી દેવી ની સાધના નો દિવસ એટલે ચોપડા પૂજન નું શુભ પર્વ કહેવામાં આવે છે.

જ્ઞાન ની સાધના અને વિદ્યા ની દેવી ની ઉપાસના કરવા થી ધન, વૈભવ અને વ્યવસાય માં સદ્ બુદ્ધિ ની પ્રાપ્તિ થાય છે.

જીવન માં પ્રમાણિકતા, આદર્શ અને શ્રદ્ધા ની દેવી સરસ્વતી છે. જીવન માં ગ્રાહક સાથે અને સમાજ સાથે નિષ્ઠા અને પ્રમાણિકતા ના વચન આપવાની પૂજા એટલે કે સરસ્વતી પૂજા. જે દર વર્ષે આપણા શ્રી હિંદુ મંદિર માં સ્નેહ અને શ્રદ્ધા પૂર્વક ઉજવવામાં આવે છે.

જેમાં દરેક વ્યવસાયી ભક્તો જોડાય છે અને આ પર્વ ને ધામધૂમ થી ઉજવે છે.

નૂતન વર્ષ ૨૦૧૪ - અન્નકૂટ દર્શન

અન્નકૂટ પૂજા મહોત્સવ અને ગોવર્ધન નાથજી ના મહિમા ની ગાથા ભગવાન કૃષ્ણ દ્વારા સમાજ ને મળી છે. ઇન્દ્ર ના અભિમાન નો નાસ કરી ભગવાન કૃષ્ણ કહે છે કે ગોવર્ધન પૂજા કરો, કારણ કે ગોવર્ધન પર્વત દ્વારા વૃક્ષ, વનસ્પતિ, અને અન્ન પાકે છે. અને એટલા માટેજ વર્ષાદ થાય છે. સાથે સાથે ભગવાન એ પણ કહે છે કે જ્યારે જ્યારે સરીર ના દોષ ને મારવામાં સફળ બનો ત્યારે એક નવા વર્ષ નો અનુભવ કરો અને સાથે મળી,બેસી અને જમો કારણ જેના અન્ન ભેગા તેના મન ભેગા.

ભગવાને સાત દિવસ સુધી ગોવર્ધન ને ધારણ કર્યો અને રોજ ભગવાન ને ગોકુળ વાસી તરફ થી આઠ,આઠ વાનગી ધરવામાં આવી. આમ કરી ટેટલ છપ્પન વાનગી નો ભોગ ધર્યો,જેથી આપને પણ છપ્પન ભોગ નો અન્નકૂટ ધરીએ છે. કૂટ નો સામાન્ય અર્થ થાય છે પર્વત, ઉદાર હાથે પર્વત સમું અન્ન અર્પણ કરો અને પ્રશાદી રૂપે સાથે જમો અને એક નુતન વર્ષ નો આરંભ કરો.

વસ્ત્ર શુદ્ધ, વાણી પવિત્ર, અને જીવમાત્ર પ્રત્યે દયાભાવ રાખી અને એકમેક ને મળો. જેથી વિચાર, વાણી અને વર્તન મા વિવેક આવે માટે

આપણે પણ આવીજ રીતે તૈયાર થય, મીઠઈ વિતરણ કરી અને નવાવર્ષ નો પ્રારંભ કરીએછીએ. શ્રી હિંદુ મંદિર ભવ્ય અન્નકૂટ ધરી, ગોવર્ધન નાથજી ની પૂજા નું સુંદર આયોજન કરે છે, જેમાં ભક્તો ની મોટી ભીડ જોવા મળે છે.

સમૂહ આરતી નું આયોજન પણ કરવામાં આવે છે. અને મંદિર નો વાર્ષિક અહેવાલ આપતો એક અંક બધાજ ભક્તો ને આપવામાં આવે છે. જે ભક્તીદર્શન આપ અત્યારે વાંચી રહ્યા છે.

આસા છે કે આપ ને આ અંક સાનુકુળ લાગ્યો હશે. આ વખત ના નુતન વર્ષ ની પણ આપ સૌ ને ખુબ ખુબ બધાઈ સાથે જય શ્રી કૃષ્ણ.

તુલસી વિવાહ

શાસ્ત્રો મુજબ દેવપોઢી અગિયારસથી ભગવાન સૂતેલા હોવાથી તેમને દેવઉઠની અગિયારના રોજ જગાડવામાં આવે છે. તેથી આ દિવસને પ્રબોધિની એકાદશીના નામે પણ ઓળખવામાં આવે છે. આ દિવસે તુલસી વિવાહ રચવામાં આવે છે.

પુરાણગ્રંથો મુજબ ભગવાન વિષ્ણુએ તુલસી સાથે ભાવાત્મક વિવાહ કર્યા તેથી ગોપીઓ તુલસીને પોતાની સૌતન માને છે. આ દિવસે તુલસીને શ્રંગારિત કરવામાં આવે છે અને શેરડી વડે મંડપ બાંધવામાં આવે છે. તુલસીજીને લાલ કે લીલા રંગની ચુંદડી ઓઢાડવામાં આવે છે. તુલસી વિવાહ સાંજના મુહુર્તમાં કરવામાં આવે છે.

કાર્તિક શુકલ એકાદશીએ તુલસી પૂજનનો ઉત્સવ મનાવવામાં આવે છે. પરંતુ ઉત્તર ભારતમાં આનું વિશેષ મહત્વ છે. તુલસીને વિષ્ણુ પ્રિયા પણ કહેવામાં આવે છે. આમ તો તુલસી વિવાહને માટે કાર્તિક શુકલ નવમીની તિથિ યોગ્ય છે. પરંતુ કેટલાક લોકો અગિયારસથી પૂનમ સુધી તુલસી પૂજન કરીને પાંચમા દિવસે તુલસીનું લગ્ન કરે છે. તુલસી વિવાહની આ પધ્ધતિ સૌથી વધુ પ્રખ્યાત છે.

તુલસી વિવાહ કેવી રીતે કરશો ?

- * ત્રણ મહિના પહેલાથી તુલસીના છોડને નિયમિત સંચો અને તેનું પૂજન કરો.
- * પ્રબોધિની, ભીષ્મપંચક અથવા જ્યોતિ શાસ્ત્રોક્ત વિવાહ મૂહૂર્તમાં મંગળગીતો અને મંત્રોચ્ચાર દ્વારા તોરણ-મંડપ વગેરેનું નિર્માણ કરો.
- * ત્યાર પછી ચાર બ્રાહ્મણો દ્વારા ગણપતિ-માતૃકા પૂજન અને પુण्याવાચન કરાવો.
- * ત્યાર બાદ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ અને તુલસીના છોડ સાથે અથવા સોના-ચાંદીની તુલસીને શુભ આસન પર પૂર્વ તરફ મોઢુ રાખીને બેસાડવાં.
- * ગોધૂલી (સાંજના) સમયમાં વર (ભગવાન) નું પૂજન કરવું.
- * ત્યારબાદ મંત્રોચ્ચાર સાથે કન્યા (તુલસી) નું દાન કરો.
- * ત્યારબાદ કુશકંડી હવન અને અગ્નિ પરિક્રમા કરાવો.
- * પછી વસ્ત્ર, ઘરેણા વગેરે આપો.
- * ત્યારપછી શક્તિ મુજબ બ્રાહ્મણ-ભોજ કરાવો અને પછી પોતે ભોજન કરો.
- * છેલ્લે માંગલિક ગીતો સાથે વિવાહ કાર્યક્રમ સંપન્ન કરો.

હિંદુ સમાજમાં તુલસી વિવાહ બાદ જ લગ્નમૌસમ શરૂ થાય છે.

તુલસી અને શાલીગ્રામ ભગવાનના લગ્નની અવિસ્મરણીય યાદી મંદિર માં આ અલભ્ય લ્હાવો કાઝ કાનાણી પરિવાર અને જયશ્રીબેન વ્યાસ પરિવારે લીધો હતો.

મહા શિવરાત્રિ

આત્મા અને પરમાત્માનો સંગમ મહાશિવરાત્રી

મહા વદ ચૌદશ - મહાશિવરાત્રી એટલે મહા માસમાં આવતી વદ તેરસ ચૌદસના દિવસે મહાશિવરાત્રીનો તહેવાર આવે છે.

આ તહેવાર રાત્રિએ જ ઉજવાય છે. તેમાં ભગવાન શિવ પ્રત્યેનો ભક્તિભાવ જોવા મળે છે. હિંદુ ધર્મશાસ્ત્રો અનુસાર શિવની મૂર્તિ અને શિવલિંગ બંનેની પૂજા થઈ શકે છે, સામાન્યપણે શિવની પૂજા લિંગ સ્વરૂપે કરવામાં આવે છે. કારણ કે બંને શિવના જ પ્રતિક છે.

ભગવાન શિવના ભક્તો દ્વારા પુરી શ્રદ્ધા સાથે તેની પૂજા-અર્ચના કરવામાં આવે છે. એવું કહેવાય છે કે, ભગવાન શિવને ખુશ કરવા ખૂબ જ સરળ છે કારણ કે તે ભોળા છે તેથી તેમને ભોળાનાથ પણ કહેવાય છે અને તેમની કૃપા મેળવવાથી અપાર શક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. એક મત એવો પણ છે કે ભગવાન શિવની પૂજા કરવાથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે. ભગવાન શિવમાંથી ઐં ની ઉત્પત્તિ થઈ છે. આથી ઓમકારનું ઉચ્ચારણ અને સ્મરણ ભગવાન શિવની જ પૂજા કહેવાય છે.

મહાશિવરાત્રી એ વિશ્વમાં ઉજવાતા મુખ્ય તહેવારોમાંનો એક છે. હિંદુ ભક્તો દ્વારા ખૂબ જ આસ્થા અને ઉત્સાહ સાથે શિવજીની આરાધના કરવામાં આવે છે. મહાશિવરાત્રીનો શાબ્દિક અર્થ શિવજીની રાત થાય છે, જે દિવસે ભગવાન શિવ અને માતા પાર્વતિના લગ્ન થયા તે દિવસને શિવરાત્રી તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. હિંદુ પંચાંગ અનુસાર મહા મહિનાના કૃષ્ણપક્ષની ચૌદશના રોજ આ પર્વની ઉજવણી થાય છે. શિવરાત્રીના રોજ ભક્તો ખાસ ઉપવાસ રાખે છે અને શિવાલયોમાં જઈને ખાસ પૂજા-અર્ચનામાં ભાગ લે છે.

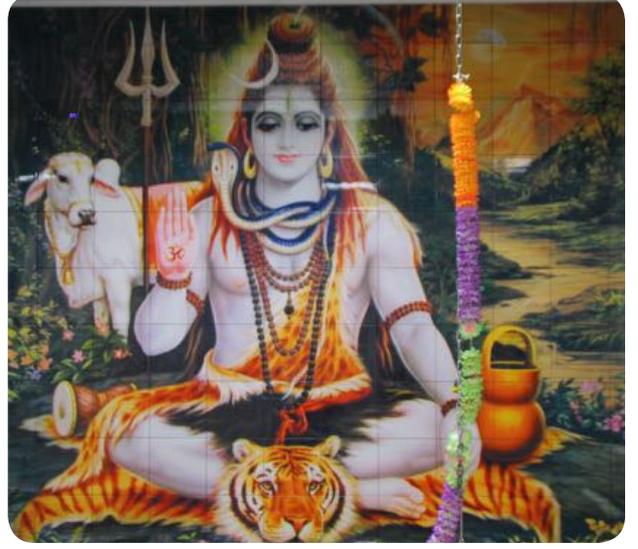
આ દિવસે શિવની પૂજા કરવાથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થતી હોવાની પણ એક માન્યતા છે. આ દિવસે વિદ્નહર્તા દેવ શ્રી ગણેશજી તેમના માતા-પિતા શિવ-પાર્વતીનો મહિમા ગાય છે. રાત્રિનું જાગરણનું રહસ્ય એ છે કે શિવનાં વર્તમાન અવતરણ સમયે આપણે આપણી આત્માની જ્યોતિ જગાવીએ. અને ઉપવાસ રાખી મન બુદ્ધિથી પરમાત્માની સમીપ રહીએ. શિવલિંગ પર ત્રણ રેખાઓ શિવનાં ત્રણ કર્તવ્ય જેવાં કે સ્થાપના, પાલન અને વિનાશના પ્રતિક છે.

શિવલિંગ પર રખાતો કળશ જે માનવીય બુદ્ધિનું પ્રતિક છે અને તેમાં ભરેલું જળ પરમાત્મા પ્રતિ સંકલ્પનું પ્રતિક છે.

શિવના મૂળમાંથી સૌપ્રથમ ઐં ઓંકાર પ્રગટ થયો હોવાથી આપે દરરોજ ઓંકારનું નિરંતર સ્મરણ કરવાથી શિવજીનું જ સ્મરણ થાય છે. તેમ સમજવું જોઈએ.

સત્યમ શિવમ સુંદરમ

ૐ નમ: શિવાય

સંતોષી માતાજી

જય જય સંતોષી માતા જય જય માં
"સંતોષી નર સદા સુખી"

શ્રી સંતોષી માં ભગવાન શ્રી ગણેશ ના પુત્રી છે. સંતોષ પ્રદાયિની દેવી છે. બહેનો આ વ્રત કરે છે. ભાવ થી ઉજવે છે. આ વ્રત શુક્રવારે ઉપવાસ, પૂજન અને વાર્તા કરવા થી ફળીભૂત બને છે. બહેનો આ વ્રત ના દિવસે ગોળ અને દારિયા ની પ્રસાદી નું વિતરણ કરે છે. શ્રી હિંદુ ધર્મ માં ઉજવાતા દરેક વ્રતો અને ભક્તો ને ધ્યાન માં રાખી ને

શ્રી હિંદુ મંદિર માં જુદા જુદા કાર્યક્રમો નું આયોજન કરવા માં આવે છે, જેમાં સંતોષી માં ના વ્રત ની ઉજવણી ની પણ એક સુંદર અને સાત્વિક પૂજા નું આયોજન કરવામાં આવે છે. જેમાં બહેનો ની ભાવના અને વ્રત ના નિયમો ને કાળજી પૂર્વક ધ્યાન માં રાખવા માં આવે છે. જેવીરીતે કે ખાટી વસ્તુ નો ઉપયોગ ના કરવો, બાળકો ના ભોજન માં પણ ખાટી વસ્તુ નો ઉપયોગ ના કરવો વગેરે.

પૂજા માં વૈદિક પરંપરા દ્વારા પદ્ધતિ ને અનુસરવામાં આવે છે. મંદિર ના ભૂદેવો દ્વારા શ્રી ગણેશજી અને સંતોષી માં ના સ્થાપન કરવામાં આવે છે. તેમનું પૂજન અને પુણ્યાહ વાંચન નો વિધિ કર્યા પછી કથા નું શ્રાવણ કરાવવામાં આવે છે. ત્યાર પછી મહાપ્રસાદી નું વિતરણ થતું હોય છે.

જે મનુષ્ય ભાવ થી આ વ્રત નું યજ કરે છે. તેમના જીવન માં તોષ, પ્રતોષ, સંતોષ, ભદ્ર તથા શાંતિ માંગલિક ફળ ની પ્રાપ્તિ થાય છે. આ શુભ માંગલિક કલ્યાણકારીણી પૂજા માં ભીખુભાઈ કોટેયા અને ભારતીબેન કોટેયા અને પરિવાર મુખ્ય યજમાન બની અને કૃતાર્થ થયા હતા.

હોળી

દર વર્ષે ફાગણ માસની પુનમના દિવસે આવતો લોકપ્રિય હિંદુ તહેવાર એટલે હોળી.

હોળી અને ધુળેટી માત્ર ભારતમાં જ નહીં, અન્ય દેશોમાં પણ ઉત્સાહ અને ઉલ્લાસથી મનાવવામાં આવે છે. હોળીને 'રંગોનો તહેવાર' પણ કહેવાય છે. ગુજરાત અને ખાસ કરી સૌરાષ્ટ્રમાં, હોળીને 'હુતાસણી'થી ઓળખવામાં આવે છે. હોળીના બીજા દિવસ ધુળેટીને 'પડવો' કહેવામાં આવે છે.

હોળી આવતા લોકો ખુબ ઉત્સાહિત થઈ જાય છે. વર્ષનો આ સમય વસંત ઋતુના વધામણાનો સમય હોય છે. ખેતરો પાકથી લહેરાતાં હોય છે. યુવાન ઠેયાં વસંતની સાથોસાથ ખીલી ઉઠે છે. કુદરતમાં પુષ્પોનો પમરાટ અને એક જાતની માદકતા છવાઈ જાય છે જે ઢોલીના ઢોલ સાથે ગવાતા ફાગણના ફાગ અને ધુળેટીના રંગોમાં રંગાઈને ઝૂમી ઉઠતાં જુવાન નર-નારીઓમાં જણાઈ આવે છે. એટલે તો હોળીને 'દોલયાત્રા' કે 'વસંતોત્સવ' તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.

હોળીના દિવસોમાં ઘણા વિસ્તારોમાં ગામ લોકો વાજતે ગાજતે ગામમાં બધા જ લતાઓ કે વિસ્તારોમાં ફરીને હોળી માટેનો ફાળો ઉઘરાવવા નિકળે છે, આ લોકોને ઘેરેયાઓ કહેવાય છે. સાંજે ગામના પાદર કે મુખ્ય ચોક જેવા સ્થાન પર છાણા, લાકડાં ની 'હોળી' ખડકીને હોળી પ્રગટાવવામાં આવે છે.

લોકો પ્રગટાવેલ હોળીની પ્રદક્ષિણા કરે છે તેમજ શ્રીફળ વગેરે પવિત્ર મનાતી વસ્તુઓથી હોળીનું પૂજન કરે છે.

ઉજવણીની રીતો અલગ હોઈ શકે એમ છતાં દરેકની ભાવના એક જ હોય છે, અને તે એ કે હોળી પ્રગટાવી આસુરી તત્વોનો નાશ કરવો અને દૈવી શક્તિઓનું સન્માન કરવું.

હોળીના બીજા દિવસે ધુળેટી મનાવાય છે. આ દિવસે સવારથી સૌ કોઈ નાના મોટા એકબીજા પર અબિલ, ગુલાલ તેમજ કેસુડાનાં રંગો છાંટી, રંગોની વર્ષામાં તરબોળ થઈને પોતાનો ઉત્સાહ અને આનંદ વ્યક્ત કરે છે.

કેટલાક લોકો આ દિવસે ભગવાન શિવને યાદ કરી ભાંગના નશાનો આનંદ લઈને મસ્ત બનીને નાચે છે. બોલીવુડની ફિલ્મી દુનિયાની જાણીતી હસ્તીઓ પણ ધુળેટીના રંગોમાં રંગાવાથી બાકાત રહેતી નથી. "રંગબરસે, ભીંગે ચુનરવા" જેવાં ગીતો ઘણી હિન્દી ફિલ્મોમાં જોવા મળે છે.

હોળી સાથે સંકળાયેલી પૌરાણિક કથાઓ

હિંદુ ધર્મમાં આને લગતી "હોલિકા અને પ્રહલાદ"ની કથા બહુ

જાણીતી છે. વૈષ્ણવ માન્યતા અનુસાર, હિરણ્યકશિપુ એ દાનવોનો રાજા હતો. એને બ્રહ્માજીનું વરદાન હતું કે તે 'દિવસે કે રાત્રે, ઘરની અંદર કે બહાર, ભુમિ પર કે આકાશમાં, માનવ દ્વારા કે પ્રાણી દ્વારા, અસ્ત્ર કે શસ્ત્ર દ્વારા કશાથી એનું મૃત્યું થશે નહીં'. આ વરદાનને કારણે તે લગભગ અમર બની ગયો. તેને મારવો એ લગભગ અસંભવ થઈ ગયું. આથી તે અભિમાની અને અત્યાચારી બની ગયો. સ્વર્ગ અને પૃથ્વી પર બધેજ હાહાકાર મચાવી દીધો. તેણે ઇશ્વરને પૂજવાનું પણ બંધ કરાવ્યું અને પોતાની પૂજા કરવાનો હુકમ કર્યો.

હિરણ્યકશિપુનો પોતાનો પૂત્ર, પ્રહલાદ, ભગવાન વિષ્ણુનો ભક્ત હતો. એને કંઈ કેટલાંય પ્રલોભનો તથા ડર બતાવી એણે ઇશ્વર ભક્તિથી દુર કરવાના પ્રયત્નો કર્યા પરંતુ પ્રહલાદ ડગ્યો નહીં અને પોતાની ભક્તિ ચાલુ રાખી. તેણે પ્રહલાદને મારવા માટે પણ બહુ જ પ્રયત્ન કર્યા પરંતુ ઇશ્વરકૃપાથી તે બધા વિફળ રહ્યા. છેવટે પ્રહલાદને મારી નાખવાના

ઉદ્દેશથી હિરણ્યકશિપુએ બાળક પ્રહલાદને, પોતાની બહેન હોલિકાનાં ખોળામાં બેસી, અગ્નિપરિક્ષા આપવાનો આદેશ આપ્યો. હોલિકા, કે જેની પાસે એક એવી ઓઢણી હતી કે જે ધારણ કરે તેને અગ્નિ પણ બાળી શકે નહીં. પ્રહલાદે પિતાની આજ્ઞાનું પાલન કર્યું અને વિષ્ણુને પોતાનો જીવ બચાવવા માટે પ્રાર્થના કરી. અંતે જ્યારે અગ્નિ પ્રગટાવવામાં આવ્યો ત્યારે પેલી ઓઢણી હોલિકાનાં મસ્તક પરથી ઉડી અને પ્રહલાદને વિંટળાઈ વળી, આથી હોલિકા અગ્નિમાં બળીને ભસ્મ થઈ ગઈ અને પ્રહલાદ સાજો સારો બહાર આવ્યો. આમ હોલિકાનું દહન થયું તે ઘટના હોળી ઉત્સવનું કારણ બની.

પછીથી ભગવાન વિષ્ણુ દ્વારા હિરણ્યકશિપુના વધની કથા આવે છે, જેમાં વિષ્ણુએ નૃસિંહ અવતાર ધારણ કરી બરાબર સંધ્યા સમયે, ઘરનાં ઉંબરા વચ્ચે, પોતાનાં ખોળામાં બેસાડીને પોતાના નાખ દ્વારા ચીરી નાખી, હિરણ્યકશિપુનો વધ કરે છે. આમ આસુરી શક્તિઓ પર દૈવી શક્તિઓના વિજયનું આ પર્વ એટલે હોળી મનાવવામાં આવે છે.

The Holi festival usually falls during a full moon between the end of February and the middle of March.

Holi festival was celebrated on 1st March 2018 at Spinney Hill Park, Leicester on unusual freezing weather condition.

The first day of the festival, known as the Holika Dahan, begins on a full moon and sees

people gather around a bonfire and pray for all evil to be destroyed by good. This is in reference to Holika, the sister of the demon king Hiranyakashipu, who was killed in a fire according to ancient Hindu scriptures.

On the second day of Holi, called Rangwali Holi or Dhuleti, people celebrate the festival of colours.

શ્રી રામ નવમી

ધર્મની બધી જ મર્યાદાઓનું પાલન કરનારા મર્યાદા પુરુષોત્તમ, આદર્શ પુત્ર, આદર્શ બંધુ, આદર્શ પતિ, આદર્શ રાજા બધી જ રીતે આદર્શ કોણ છે?, એવો પ્રશ્ન કરીએ ત્યારે આંખો સામે જે ચિત્ર તરવરે છે, તે છે પ્રભુ શ્રીરામનું !

શ્રીરામનું અવતારી કાર્ય

પ્રત્યેક અવતારના કાર્યનું પ્રમાણ પ્રત્યેક યુગમાં જુદું હોય છે. રાવણ જેવા મહાવિદ્વાન અને ધર્મજ્ઞાતા જીવને નષ્ટ કરીને, પ્રભુ શ્રીરામજીએ સાધના કરનારા જીવોનું સંરક્ષણ કર્યું. શ્રીરામ સ્થૂળ સ્તર પર એટલા માટે પ્રગટ થયા, કે જેથી જીવોની સાધના યોગ્ય સ્વરૂપમાં થઈ શકે.

રામનવમીનું મહત્ત્વ

ત્રેતાયુગમાં જ્યારે રામજન્મ થયો, ત્યારે કાર્યરત રહેલો શ્રીવિષ્ણુનો સંકલ્પ, ત્રેતાયુગમાંના અયોધ્યાવાસીઓનો ભક્તિભાવ અને પૃથ્વી પરના સાત્ત્વિક વાતાવરણને કારણે પ્રભુ શ્રીરામના જન્મ-ઘટનાનું પરિણામ ૧૦૦ ટકા થયું હતું. ત્યાર પછી પ્રત્યેક વર્ષે આવનારી ચૈત્ર સુદ નવમીના દિવસે બ્રહ્માંડમાંના વાતાવરણમાં રામતત્ત્વનું પ્રક્ષેપણ કરીને વાતાવરણ સાત્ત્વિક અને ચૈતન્યમય બનાવવા માટે વિષ્ણુલોકમાંથી શ્રીરામતત્ત્વયુક્ત વિષ્ણુતત્ત્વ ભૂલોકની દિશામાં પ્રક્ષેપિત થાય છે અને તે દિવસે શ્રીરામ ભગવાનનો અંશાત્મક જન્મ થાય છે. તેનું પરિણામ વર્ષભર થઈને બ્રહ્માંડમાં રામતત્ત્વયુક્ત સાત્ત્વિકતા અને ચૈતન્યનું પ્રક્ષેપણ થાય છે.

સ્થૂળ સ્તર ઉપર ધર્મશક્તિનું પ્રગટીકરણ થવા સાથે જ અધર્મશક્તિઓ પણ ઉદય પામી. તેને કારણે ધર્મપાલન કરનારા જીવોને તેમજ ઋષિઓને ઘણાં જીવો ત્રાસ આપવા લાગ્યા. તે સમયે તેમનું રક્ષણ કરીને, બધા જ રાજાઓને રાજધર્મનું જ્ઞાન પ્રભુ શ્રીરામજીએ પોતે આચરણ કરીને શીખવ્યું.

રામતત્ત્વયુક્ત સાત્ત્વિકતા અને ચૈતન્ય બ્રહ્માંડમાંના પ્રત્યેક સજીવ અને નિર્જીવ ગ્રહણ કરે છે અને તેથી તેઓ તેમનું કાર્ય સારી રીતે કરી શકે છે.

સત્યયુગમાં જ્ઞાનયોગ દ્વારા સાધના કરનારા અનેક જીવોની વ્યષ્ટિ સાધના પૂર્ણ થઈ હતી; પણ તેમની સમષ્ટિ સાધના અપૂર્ણ જ રહી. સત્યયુગમાં સમષ્ટિ સાધના કરવા માટેનું કોઈ સાધન નહોતું, તેથી ઘણાં જીવો એટલાઈ પડ્યા હતા. તેમની ઉન્નતિ થાય અને તેમને મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય તેથી તેમનો જન્મ વાનરના રૂપમાં થયો. કેટલાક શાપિત દેવતાઓનો જન્મ પણ આ સમયગાળા દરમિયાન વાનરોનાં રૂપમાં થયો. આ બધા જ જીવોની સમષ્ટિ સાધના કરાવીને, તેમની ઉન્નતિ કરાવવા માટે શ્રીરામજીનો જન્મ થયો.

હિંદુ મંદિરનો ૨૧ મો પાટોત્સવ

સ્થાપિત પ્રતિમા ની શુદ્ધતા પવિત્રતા અને તેજોમય પ્રતિભા ને પુનઃ શક્તિમાન કરવા ની વેદોક્ત પદ્ધતી એટલે પાટોત્સવ. જેવી રીતે પ્રતિ વર્ષ આપણે આપણા ઘરને અને નિત્ય સવારે દેહ રૂપી ઘર ને શુદ્ધતા પૂર્વક શણગારીએ છીએ. એવી જ રીતે વર્ષ માં એક વાર પાટોત્સવ ધ્વારા મંદિર ના દરેક વિગ્રહ (દેવ પ્રતિમા) નો જન્મદિવસ ઉજવવા મા આવે છે. જે પાટોત્સવ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે

કેમકે વર્ષ દરમ્યાન ગ્રહણ, અશુભ મુહુર્ત, સ્પર્શા-સ્પર્સ દોષ અને વિભિન્ન દ્રષ્ટિપાત દ્વારા થતા દોષ માંથી મૂર્તિ ઓં ને દોષ મુક્ત કરવામાં આવે છે. જેમાં પૂજન, અભિષેક અને યજ્ઞ દ્વારા વૈદિક પદ્ધતિ ને અનુસરવામાં આવે છે. જેમાં આ વખતે પણ

વહેલી સવારે ભૂદેવો દ્વારા સુસોભીત સ્થાપન ની પૂજા સાથે સુંદર નયન ગમ્ય વાતાવરણ શોભી રહ્યું હતું. સર્વ પ્રથમ વૈદિક શાંતિપાઠ દ્વારા કર્મ નો પ્રારંભ થયો હતો. ભગવાન શ્રી ગણેશ ની પૂજા, પુણ્યાહ વાંચન, કુળદેવી અને પિતૃ પૂજન ભક્તો અને યજ્ઞમાનો ના કલ્યાણ અર્થે કરવામાં આવ્યું હતું જે અર્વાચીન ભારત ની યાદ અપાવતું વાતાવરણ ઉપજ્યું હતું.

ત્યાર પછી ભગવાન ના થાળ અને નિત્ય આરતી પછી સ્થાપિત દેવોપર પૂજન અને અભિષેક કરવામાં આવ્યો હતો. ભક્તોએ લાભ લીધો હતો. મૂર્તિઓની દિવ્યતા માટે પ્રત્યેક દેવદેવીઓના બીજ મંત્રો દ્વારા યજ્ઞ કરાવવામાં આવ્યો. યજ્ઞ ની પુણીહુતી અને થાળ ધ્વારા પાટોત્સવ પૂર્ણ થયો.

પાટોત્સવ મા પૂજન અભિષેક સાથે ધજા નું મહત્વ પણ એટલું જ હોય છે. આ વર્ષે ધજા ખુબ જ આનંદ ઉત્સાહ થી મંદિર ના શિખર પર લહેરાવવામાં આવી.

પુરુષોત્તમ માસ મહા પૂજા

પુરુષોત્તમ માસ ત્રણ વર્ષમાં એક વાર આવે છે. આથી પોતે ભગવાને એને એમના નામથી સંકળાયેલા હતા. આ માસ ધર્મ અને પુણ્ય કાર્ય કરવા માટે સર્વોત્તમ હોય છે કારણ કે આ માસમાં પૂજન પાઠ કરવાથી વધારે પુણ્ય મળે છે. આ માસમાં શ્રાદ્ધ, સ્નાન અને દાનથી કલ્યાણ થાય છે.

અધિકમાસમાં કરેલા વિધિ વિધાનના સાથે કરતા કર્મ ધર્મથી કરોડ ગણું ફળ મળે છે. પિતૃઓની કૃપા પ્રાપ્તિ માટે આ માસમાં પુણ્ય કર્મ કરવું જોઈએ.

આ સંસાર મનુષ્ય માયાથી મુક્તિ મેળવા માટે જીવનભર ભટકતો રહે છે પણ એને મુક્તિ નથી મળતી.

જે ક્ષણ શ્રીમદ ભાગવત અને ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ, ભગવાન વિષ્ણુના પ્રત્યે તેના મનમાં ભાવ જાગે છે, તે ક્ષણ માયાથી મુક્તિ મળી જાય છે. ભગવાનની ભક્તિમાં લીન થઈને પ્રાણી પાપોથી મુક્તિ મેળવી એમના લોક પરલોક બન્ને સુધારી લે છે.

વિષ્ણુ ઉપાસના

પુરુષોત્તમ માસમાં વિષ્ણુ સહસ્રનામના પાઠ અને ગણપતિ અથર્વશીર્ષ માણસને પુણ્યની તરફ લઈ જાય છે. ભાગવત

કથા અને પુરુષોત્તમમાસના સંયોગ પણ દુર્લભ છે. કહેવું છે કે સ્વર્ગમાં બધું મળી જાય છે પણ ભાગવત કથા નહીં.

ભગવાન મળી જશે, પણ ભગવાનની કથા નહીં. અધિક માસ એટલે પુરુષોત્તમ માસ ભગવાન વિષ્ણુના માનવના પુણ્ય માટે બનાવ્યા છે.

પુરાણોમાં ઉલ્લેખ છે કે જ્યારે હિરણ્ય કશ્યપને વરદાન મળ્યા છે કે એ વર્ષ બારમાં ક્યારે ન મૃત્યુ પા મે તો ભગવાને મળમાસની રચના કરી. જેના પછી નૃસિંહ અવતાર લઈને ભગવાને એનું વધ કર્યાં. આ માસમાં ભગવાન વિષ્ણુના નામ જપ કરવું જ હિતકર હોય છે. આ જાપથી જ પાપોથી મુક્તિ મળે છે.

રાંદલ માતાજી ના ૧૦૮ લોટા

ગુજરાતીઓનાં શુભ પ્રસંગોમાં રાંદલ તેડવાની વિધિ પૂજન ધામધૂમથી ઉજવાય છે. લગ્ન, સંતાનોનો જન્મ સમયે, જનોઈ વગેરે પ્રસંગે 'રાંદલ તેડવાનો' પ્રસંગ જરૂર ઉજવાય છે. સવારે બ્રાહ્મણ દ્વારા માતાની શણગારેલી માંડવીનું પૂજન કરાય છે, પછી જેટલાં રાંદલનાં લોટા તેડાયા હોય તે પ્રમાણે ગોરણીને પ્રથમ ખીર રોટલીનો પ્રસાદ આપી મિષ્ટાન્ન સાથેનું ભોજન આપવામાં આવે છે. સાંજનાં સમયે ગરબા, ભજન ગવાય છે અને માતાનો ઘોડો રમાડાય છે,

શ્રી વિશ્વકર્મા પુરાણ અનુસાર સૂર્ય દેવ ને બે પત્ની છે. એક છાયા અને બીજા સંજ્ઞા, આ સંજ્ઞા એ વિશ્વકર્મા ના પુત્રી હતા. જેમના લગ્ન મહર્ષિ કશ્યપ અને અદિતિ ના પુત્ર સૂર્યદેવ સાથે થયા. સંજ્ઞા અને સૂર્ય દેવ દ્વારા ત્રણ સંતાન થયા. વૈવશ્વત, યમ અને યમી. વૈવશ્વત એ મનું (રાજા) થયા. યમ ધર્મ ને જાણનારો હતો જેથી સૂર્યએ તેમને યમના સ્થાનપર રાખ્યો અને યમી કાલિન્દ દેશ મા નદી બની અને રહી. ત્રણ સંતાનો પછી સૂર્ય નું તેજ અને રૂપ સ્વભાવ ઉગ્ર હતો. જે વધતોજ ગયો. જેથી સંજ્ઞા દેવી પોતાનાજ શરીર માંથી પોતાની એક છાયા ઉત્પન્ન કરી.

(જેવીરીતે રામાયણ મા સીતા હરણ પહેલા સીતાજી એ પણ એક પોતાનું જુદું છાયારૂપ ઉત્પન્ન કર્યું હતું જે રૂપ મા સીતાજી રાવણ સાથે ગયા હતા)

એવીજ રીતે સંજ્ઞાદેવી પણ પોતાના છાયા રૂપ ને

સૂર્ય ના ઘર મા રાખી અને પોતે ઘોળી ના રૂપ મા વન મા રહેવા લાગી. સમય જવાથી સૂર્યદેવ ને છાયા દ્વારા પણ ચાર પુત્ર થયા. સાવરની, શનિ, વિષ્ટિ અને તપતી નામની એક કન્યા થય. યમ અને સની ના જગડા થી ઘરમાં કંકાસ થયો અને છાયા પણ સંજ્ઞા અને પોતાના પુત્રો મા ભેદભાવ રાખતી જેથી યમરાજા છાયા ને મારવા તૈયાર થયા અને છાયા દ્વારા શ્રાપ મળ્યો કે તું પ્રેતો નો રાજા બનીજા. સાથે સાથે આ જગડો સૂર્યદેવ પાસે પોત્તવાથી ખબર પડીકે આ ભેદભાવ રાખે છે માટે બધા સંતાનો અન નથી પછી સૂર્યદેવ પોતે હકીકત જાની અને સંજ્ઞા ને ઘોડો બની અને ગોતવા ગયા જેથી ઘોળો રમ્યા નૃત્ય કર્યું અને માતાજી (પોતાના પત્ની) ને રીજાવ્યા.

આજ સૂર્ય દેવ ના છાસક મી પેઢી મા શ્રી રામ નો જન્મ થયો. આજ બે સ્વરૂપો (છાયા, સંજ્ઞા) ને ભગવતી રાંદલ નું રૂપ ગણવામાં આવે છે. જે હંમેશા સાથે હોવાથી બેકી સંખ્યામાં લોટા તેડવામાં આવે છે અને ઘોળો ખુંદી અને માતાજી ને ભક્તો દ્વારા રીજવવા નો પ્રયાસ પણ કરવામાં આવે છે.

શ્રી હિંદુ મંદિર દ્વારા પણ દર વર્ષે સમૂહ રાંદલ માતાજી નું સુંદર આયોજન કરવામાં આવે છે. આ વખતે પણ સુંદર આયોજન થયું જેમાં ખુબજ ભક્તો નો સાથ મળ્યો સાથે પૂજન, પ્રશાદી, ગોરણી, જાગરણ અને ઉત્થાપન ની વિધિ નું અદ્વિતીય આયોજન થયું હતું.

જય માતાજી

શ્રાવણ માસ

શિવ રુદ્રાભિષેક

શ્રાવણ માસ કલ્યાણકારી પ્રભુ શિવ નો પ્રધાન માસ છે. ભગવાન શિવ ના વિષપાન કર્યા પછી દેવતાઓ એ ભગવાન ની સ્તુતિ કરી, માં ભગવતી એમના પિતા શ્રીદક્ષ પ્રજાપતિ ના યજ્ઞ માં દેહ નો ત્યાગ કર્યા પછી ભયકંર યુદ્ધ થયુ. ત્યાર પછી ભગવાન ને વિયોગ માંથી ઉજાગર કરવા માટે દેવતાઓ દ્વારા ભિન્ન ભિન્ન પૂજા, સ્તુતિ અને અભિષેક કરવામાં આવ્યો, જેથી ભગવાન ની કૃપા પ્રાપ્ત કરવા માટે પૂર્ણ શ્રાવણ માસ માં શિવજી નું યજન કરવામાં આવે છે.

શિવપુરાણ પ્રમાણે શિવજી ના કામ્યકર્મ માટે જુદા જુદા અભિષેક નું મહત્વ સમજાવવામાં આવ્યું છે. જેમાં મંત્ર અને અભિષેક માં વપરાતા દ્રવ્ય નું મહત્વ હોય છે. કામ્ય કર્મ એટલે કે કોઈપણ એક ધ્યેય ને પ્રાપ્ત કરવા માટે થતી વિશેષ પૂજા ને કાર્યક્રમ અભિષેક કહે છે.

આજના યુગ માં વધુ ભાગે શિવ અભિષેક શાંતિ ની પ્રાપ્તિ માટે અને સર્વજન હિતાય કરવામાં આવે છે. શુકલ યજુર્વેદ સંહિતા માં વર્ણિત રુદ્રાષ્ટાધ્યાયી અથવા તો શિવ મહિમ્ન સ્તોત્ર નો પાઠ કરવા માં આવે છે. તેમજ સાત્વિક પદાર્થો નો ઉપયોગ કરી અને અભિષેક ને પૂર્ણ કરવામાં આવે છે.

આ પ્રમાણે શ્રી હિંદુ મંદિર માં સ્થાપિત શ્રી રામેશ્વર મહાદેવ ની મહાપૂજા અને અભિષેક દરેક સોમવારે સાંજે કરવામાં આવ્યા હતા. જેમાં મુખ્ય યજમાન સાથે સહયજમાને પણ ભાગ લીધો હતો. ભૂદેવો દ્વારા ભાવ થી પૂજન કરાવવામાં આવ્યું હતુ. ભક્તો દ્વારા પૂર્ણ શ્રાવણ માસ હર હર મહાદેવ ના નાદ સાથે ભાવ થી પરિપૂર્ણ થયો હતો.

ૐ નમ: શિવાય

Shravan Mas

The month of Shravan is the fifth month of the Hindu calendar beginning from Chaitra, and is the most auspicious month of the Chaturmas. On Purnima or fullmoon day, or during the course of the month the star 'Shravan' rules the sky, hence the month is called Shravan. This month is spread out with innumerable religious festivals and ceremonies and almost all the days of this month are auspicious.

Shravan is considered the holiest month of the year. Each Monday of this month, known as Shravana Somvar, is a special day in temples where the Dharanatra hangs over the ling or the idol to bathe it with holy water, day and night. Devotees pile the ling high with Bael leaves and flowers and fast till sunset. The Nandadeep (24 hour lamp) burns steadily in the temples.

The churning of oceans "Samudra Manthan" between Dev (Demi-Gods) and Danav (Demons) took place in the month of Shravan, fourteen different types of rubies came out. Thirteen of these were distributed amongst the Dev and Danav's, except Halahal (poison). Lord Shiv drank the Halahal and stored it in his throat. Hence the name Neelkantha (meaning blue throat) is attributed to Shiv.

To reduce the strong effect of poison, Lord Shiv wore the crescent moon on his head. All the Devs (Demi-Gods), thereafter started offering the Ganges water to Lord Shiv to reduce the effect of poison.

Ever since, this event took place in the month of Shravan, all devotees offer the Ganges water to Lord Shiv especially during this month.

It is highly auspicious to wear a Rudrakash in Shravan month. As, Mondays or Somvars of Shravan month are specially observed with austerity. All Mondays are devoted to the worship of Shiv as this day is sacred to Lord Shiv. No other Mondays of other months are so greatly honoured.

Shree Hindu Temple always performs special Shiv Abhishek on each Monday of Shravan mas (month).

Spiritual Activities During Shravan

One must engage in devotional activities such as

worship, Sadhanas, meditation or bhajans at home or in Shiva temples. One must visit Shiva temples during this month. Each day of this month carries spiritual significance.

Rudra Abhishek

Rudra' means the one who is terribly infuriated, which is one of the divine qualities of Lord Shiva who displays it while performing His cosmic dance, Tandava for the annihilation of creations. Shiva, by the virtue of this quality, is called Rudra. Abhishek means a method of worship offered to the Divine for cleansing all the misgivings, sins of the worshiper.

Performing Shiva Abhishek includes the offerings of Panchamrit (mix of milk, honey, sugar, ghee and curd, Ganga jal, ghee, Bael Patra (Bilva leaves), Dhatura and other sacred items dear to Lord Shiva.

Rudra Abhishek and Homa purifies your mind and body, offers peace, fulfills your desires and enlightens your soul.

Mantra Chanting

You may chant the following Shiva Mantras using a Rudraksha rosary or silently in mind. Chanting may be done at specified time and with specific number of counts (108 times or multiples of it) in the morning or evening, or you may do ajapa-japa, a silent repetition of the mantra throughout the day.

"I am None other than Shiva who is the supreme reality. *Na-ma-Ha*, means None other than"

*tryambakam yajamahe sugandhim pushtivardhanam |
urvārukamiva bandhanān mṛityormukshīya mā'mratāt ||*

"OM! We worship the Three-eyed Lord Who is fragrant and Who nourishes and nurtures all beings. As the ripened cucumber (without the intervention of the gardener) is freed from its bondage (to the creeper), may He liberate us from death for the sake of immortality."

*Om Tatpurushaya Vidmahe Mahadevaya Dhimahi
Tanno Rudrah Prachodayat||*

"OM! Let me meditate on the great Purusha, Oh, greatest God, give me higher intellect, and let God Rudra illuminate my mind."

જન્માષ્ટમી

ગુજરાતને આમ તો તહેવારોની નગરી કહેવાય છે માટે તેમાં ઘણાં બધાં તહેવારો ઉજવાય છે. અને પ્રત્યેક તહેવાર પોતાનું આગવું મહત્વ ધરાવે છે. શ્રાવણ માસની કૃષ્ણપક્ષની આઠમે આવતો આ તહેવાર ખાસ કરીને બે-ત્રણ દિવસ માટે ઉજવાય છે. પહેલા દિવસે કૃષ્ણ ભગવાનના જન્મનો ઉત્સવ ઉજવાય છે. આ દિવસે લોકો ઉપવાસ રાખે છે. અને દિવસભર ફળ સિવાય કશું લેતા નથી.

ભગવાન કૃષ્ણના દરેક મંદિરોને ખૂબ સરસ રીતે સજાવવામાં આવે છે, ભગવાન માટે સરસ મઝાનું પારણું તૈયાર કરવામાં આવે છે. એવું લાગે છે કે સાથે જ કોઈ બાળક આવવાનું હોય! ફૂલોના હાર, ફુગ્ગાઓ વગેરેથી પારણાને સજાવવામાં આવે છે. સામાન્ય રીતે દરેક ભગવાનના જન્મદિવસને મંદિરોમાં ભજન, કિર્તન, આરતી, પ્રસાદ અને લોકો દ્વારા વ્રત કરીને ઉજવવામાં આવે છે.

કૃષ્ણ ભગવાનનો જન્મદિવસ જ એવો છે કે જે કંઈક અલગ જ ઉજવાય છે તેનું કારણ છે કે ભગવાન કૃષ્ણએ તેમના બાળપણમાં ઘણી લીલાઓ કરી એટલે આજે પણ લોકોને બાળગોપાલ વધુ પ્રિય છે. લોકોના ઘરે પણ કનૈયાના બાળપણના રુપના ફોટા કે મૂર્તિ વધુ જોવા મળશે. બાળકોને આ દિવસ ખૂબ સારો લાગે છે. તેમને એવું લાગે છે કે ભગવાન પણ આપણી જેમ જ જન્મદિવસ ઉજવે છે. તેથી તેઓ આ દિવસે વિશેષ રુપે ભાગ લે છે. દિવસભર ઉજવણીના ભાગ રૂપે વિવિધ ધાર્મિક કાર્યક્રમો ચાલે છે. જાહેર માર્ગો પર વિશાળ શોભાયાત્રા નિકળે છે. ભગવાન કૃષ્ણને માખણ ખૂબ ભાવતું હતું અને તે હંમેશા

માખણ ચોરીને ખાતા હતા. તેથી આ દિવસ મટકી ફોડ તરીકે પણ ઉજવાય છે. આ દિવસે ગલીઓમાં કે શેરીઓમાં ખૂબ ઉચે દહીં અને માખણ ભરેલી મટકી બાંધવામાં આવે છે. અને યુવકો પોતપોતાના જૂથ બનાવીને તેને તોડવાની કોશિશ કરે છે. આજના આધુનિક યુગમાં દહીં અને માખણની સાથે-સાથે ચોકલેટ પણ જોવા મળે છે. દિવસભર ઉજવણી થયા બાદ મધ્યરાત્રીના બાર વાગે મંદિરોમાં ઘંટનાદ સાથે 'નંદ ઘેર આનંદ ભયો જય કનૈયાલાલ કી, જય કનૈયાલાલ કી હાથી ઘોડા પાલકી' સાંભળવા મળે છે. માખણ અને પંજરીનો પ્રસાદ વેહેંચાય છે. બીજા દિવસે લોકો ઉપવાસના પારણા કરે છે એટલે કે જે લોકો ઉપવાસ કરે છે તે લોકો વ્રત તોડે છે. આ દિવસે નંદ-જશોદાને ઘેર કૃષ્ણ ભગવાનના આગમનથી આખા ગોકુળમા ખુશીથી ઉત્સવ ઉજવાયો હતો. તેથી આ દિવસને પણ અનોખી રીતે ઉજવાય છે.

આમ, જન્માષ્ટમી બાળકો, યુવાનો અને વડીલોનો માનીતો તહેવાર છે.

શ્રી હિંદુ મંદિર માં ધામ ધૂમ થી ભાવ સભર ઉજવવામાં આવે છે. પ્રભુકૃપા થી આ વર્ષે લંડન થી પ્રતાપભાઈ ગઢવી અને પરિવાર યજમાન બનિ અને પાવન થયા હતા. સાથે સાથે મહેશભાઈ દવે અને ત્રિવેણીબેન દવે પરિવાર દ્વારા ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ નો મહાભિષેક કરવામાં આવ્યો હતો.

જય શ્રી કૃષ્ણ

શ્રી ગણેશ ચતુર્થી

ભગવાન શ્રી ગણેશ હિંદુ ધર્મ મા સર્વ સિદ્ધી પ્રદાયક દેવ છે. ગણેશપુરાણ અનુશાર મુખ્ય આઠ અવતાર છે.

ભગવાન નો જન્મ ભાદરવા સુદ ચોથ ના દિવસે થયો હતો. ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ ની જેમ તેમને પણ માયાસુર, મદાસુર, લોભાસુર, મોહાસુર, અહન્ટાસુર, ક્રોધાસુર, કામાંસુર અને મમતાસુર જેવા રાક્ષસો નો સંહાર કર્યો છે, અને આટલા માટેજ ગણેશ ની ઉપાશના કરવાથી આપણા મન મા કે સરીર મા માયા, મોહ, અભિમાન, લોભ, વિકાર આવતું નથી કેમકે એમની સાધના થી અંદર ના અસુરો પણ ધીરે ધીરે નાશ પામે છે.

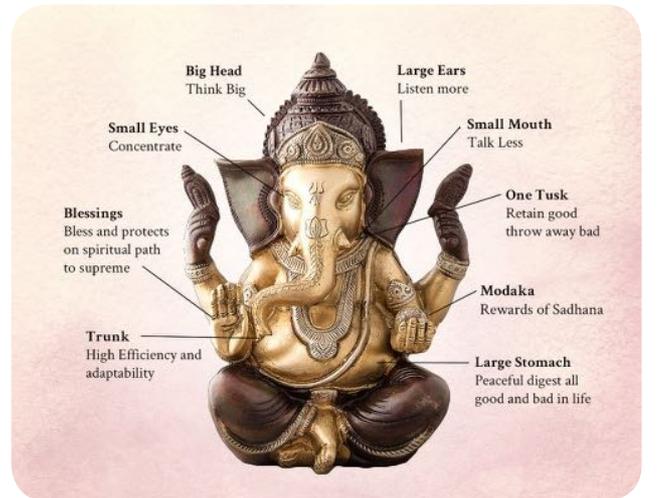
આ બધીજ લીલાઓ વખતે તેમનો જુદા જુદા નામ થી અલગ અલગ અવતાર થયો. જેમકે

૧. વકતુંડ ૨. એકદંત ૩. મહોદ ૪. ગજાનન ૫. લંબોદર ૬. વિકટ. ૭. વિઘ્નરાજ ૮. અને ધૂમ્રવર્ણ જેથી તે અષ્ટવિનાયક કહેવાય છે. દરેક વખતે તેમની માતાઓ ના નામ પણ અલગ થયા (ઉમા, ચતુર્થી, પાર્વતી).

અનન્ત ચતુર્થી ના દિવસે તેમના પોતાના દેહ નું વિલીનીકરણ કર્યું જેથી આપણે પણ ભગવાન ને તેમના ધામ ક્ષીરસાગર મા પધરાવીએ છીએ. આપણા લોકલાડીલા હિંદુ મંદિરમા આ બધીજ ફળ ની કામના માટે ભગવાન ની સ્થાપના, પૂજા અને વાર્તા વાંચન સાથે વિસર્જન ની વ્યવસ્થા કરવામાં આવીહતી.

Shree Ganesh Chaturthi

Ganesh Chaturthi is one of the important Hindu festivals celebrated throughout the world with a great devotion. This day is celebrated as the birthday of Lord Ganesh, the elephant-headed son of Lord Shiv and Goddess Parvati. Lord Ganesh is the symbol of wisdom, prosperity and good fortune.

ધાર્મિક વ્રત સાધના અને તપ

શ્રી હિંદુ મંદિર માં બધાજ વ્રતો માં ખુબજ મોટી સંખ્યા માં બહેનો આવે છે એ ને ભૂદેવો તેમને ખુબજ સુંદર રીતે ભાવ થી પૂજા કરાવે છે. એ વાતાવરણ ખરેખર જાણે કોઈ ગંગા કિનારે મોટા ઘટાદાર વૃક્ષ ને સુતર ના તાતણે થી ઘણી આશાઓના ઓવારણા લેતું હોય એવું અદભુત લાગે છે.

ગૌરી વ્રત

ગુજરાતમાં ગૌરી વ્રતના તહેવારની શરૂઆત થઈ છે. જેને લઈને રાજ્યના શહેરના જુદાજુદા ભાગોમાં ખરીદીનો

માહોલ રહ્યો હતો. ખાસ કરીને બાળકીઓ દ્વારા આ તહેવારની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. પ્રાચીન માન્યતા મુજબ બિનપહનિત યુવતીઓ અને બાળાઓ જુલાઈ-ઓગસ્ટ મહિનામાં મોટાભાગે આવતા ગૌરીવ્રતની ઉજવણી કરે છે.

માતા પાર્વતી સાથે સંબંધિત આ વ્રતની વિશેષ મહિમા રહેલો છે. ગૌરી માતા પાર્વતીનું અન્ય એક નામ છે.

આ તહેવારની ઉજવણી ગુજરાતમાં મોટાભાગે કુંવારી યુવતીઓ દ્વારા મુખ્યરીતે કરવામાં આવે છે.

નાની બાળાઓને પણ તેમની માતાઓ દ્વારા આ તહેવારની ઉજવણી કરાવવામાં આવે છે. ગૌરીવ્રત પાંચ દિવસ સુધી મનાવવામાં આવે છે અને પૂર્ણિમાના દિવસે તેની પૂર્ણાહૂતિ થાય છે. પતિ તરીકે ભગવાન શિવને મેળવવા માટે આ વ્રત માતા પાર્વતીએ કર્યા હોવાનું કહેવામાં આવે છે જેથી એવી માન્યતા પ્રચલિત થઈ કે, જે યુવતીઓ ગૌરીવ્રત કરે છે. તેમને આદર્શ પતિ મળે છે. ગૌરીવ્રત દરમિયાન કુંવારી યુવતીઓ આંશિક ઉપવાસ રાખે છે અને માતા પાર્વતીની પૂજા કરે છે. આ પાંચ દિવસ દરમિયાન મીઠું સાથે સંબંધિત ચીજવસ્તુઓનો ત્યાગ કરે છે.

ધી અને દૂધ તથા ઘઉંના લોટની ચીજવસ્તુઓનો ઉપયોગ કરે છે. જુદા જુદા પ્રકારના ફળફળાદીનો પણ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. દેશના અન્ય ભાગોમાં જુદી જુદી રીતે આ તહેવારની ઉજવવામાં આવે છે. કર્ણાટકમાં સુવર્ણ ગૌરીવ્રત, ઉત્તરભારતમાં કરવાચોથ, તીજવ્રત, હરકાલિકાતીજની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

વ્રત શા માટે? સ્ત્રીઓ જ કેમ?

હિંદુ ધર્મ મા દીકરી, માતા અને બહેનો માટે ઉમર અને સહનશીલતા પ્રમાણે વ્રત ની વ્યવસ્થા છે. આ વ્રત સર્વ સિદ્ધી

પ્રદાયક છે. આ વ્રત ને ઉપાસના, અનુષ્ઠાન, સાધના, પુરસ્ચરણ નામો થી ઓળખવામાં આવે છે. આ દરેક વ્રત પતિ અને પરિવાર ની કામના માટે છે. લગ્ન વખતે પત્ની પતિ ને વચન આપે છે કે આપ વ્યવહારિક અને ધન ઉપાર્જન માટે સરીર નો ઉપયોગ કરસો અને હું ધર્મ, કુળ, શીલ અને મર્યાદા સાચવીસ. આ વચન નું પાલન કરવા બહેનો વ્રત કરે છે જેમાં પરિવાર ના સુખ ની કામના કરે છે.

વ્રત, વનસ્પતિ અને ઈશ્વર

દરેક ઈશ્વર, દેવતા રૂપે પૃથ્વી પર વનસ્પતિ મા બિરાજે છે. વડ મા શિવ (વડ સાવિત્રી), કેવડા ત્રીજ (કેવડા ના ફૂલ ની કથા શિવ પુરાણ), મોળાકત, જ્યા પાર્વતી વ્રત જવેરામાં (દુર્વા મા ગણેશ) તુલસી, વડ, પીપળો, જવેરા, કેળ, બિલ્વપત્ર મા ભગવાન નો વાસ છે અનેઆ વનસ્પતિ ઓ જીવન ના શ્વાસ અને ઓક્સીજન માટે અને રોગ નિવારક શક્તિ માટે પણ ખુબજ ઉપયોગી છે. દરેક વ્રત ની કથા ઓ પુરાવા સાથે જુદા જુદા પુરાણ મા જોવા મળે છે.

વ્રત અને તપ નું ફળ

વ્રત ના ફળ થી જાલંધર નું રક્ષણ સતી વૃંદા એ કર્યું. મંદોદરી દ્વારા રાવણ, સીતા દ્વારા રામનો વિજય, સતી અનસુયા દ્વારા સાક્ષાત ભગવાન નો પરાજય, દિતિ દ્વારા ભગવાન નું પ્રાગટ્ય, માતા ગાંધારી દ્વારા દુર્યોધન ને બળ ની પ્રાપ્તિ, વ્રત થી ઉમા એ શિવ ને પ્રાપ્ત કર્યા, વ્રત ના પ્રભાવ થી પાર્વતી નું યોગાગ્ની મા પ્રવેશ, વ્રત થી દ્રોપદી ને પાંચ પતિ નું વરદાન, સુશીલા દેવી ના વ્રત થી સુદામા ને ભગવાન મળ્યા, રાધા ને વ્રત થી કૃષ્ણ મળ્યા, વ્રત થી કુંતાજી ને પાંચ મંત્ર પુત્ર નું વરદાન.

આવા અનેક વ્રત, સાધના ના ફળ ની કથા પુરાણો મા કેવળ હિંદુ ધર્મ માજ જોવા મળે છે, માટે શ્રી હિંદુ મંદિર દ્વારા બહેનો ને ખુબ સુંદર વ્યવસ્થા આપવામાં આવે છે. અને ભાવ થી ભૂદેવો દ્વારા પૂજન પણ કરાવવામાં આવે છે.

ભગવાન ને પ્રાર્થના કરીએ કે આવા દરેક વ્રત કરનાર ને પ્રભુ ખુબજ સુખ અને ભક્તિ સાથે પરિવારને ધન ધાન્ય આપે. એ સાથે હંમેશા આવા વ્રત કરતા રહો એજ અભ્યર્થના.

પિતૃ શ્રાદ્ધ સમૂહ શ્રી ભાગવત કથા

ભાગવતજી નું મહત્વ અને ઉત્પત્તિ.

ભક્તિ, ગ-જ્ઞાન, વ-વૈરાગ્ય, ત-તત્ત્વ. ભક્તિ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય નું ગુઢ તત્ત્વ જેમાં છુપાયેલું છે તે ભાગવત. શ્રીમદ ભાગવતજી મા ૧૨ સ્કંધ (ભાગ) છે. ૩૬૫ અધ્યાય છે અને ૧૮,૦૦૦ શ્લોકો છે. જેમાં ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ નો મહીમા અને જીવન જીવવાની શૈલી બતાવવામાં આવી છે. ભગવાન ને પ્રાપ્ત કરવાનું સરળ સાધન ના મહિમા નું વર્ણન પણ કરેલું છે.

શ્રી શિવ પાર્વતી દ્વારા ભાગવત ની ઉત્પત્તિ થઈ અને ભગવાન વિષ્ણુ અને બ્રહ્માજી દ્વારા વ્યાસજી ને ચાર શ્લોકો મળ્યા જેમાં થી નારદ અને શ્રી ગણેશજી ની મદદ થી વ્યાસજી એ ૧૮,૦૦૦ શ્લોકો નોન વિસ્તાર કર્યો. વ્યાસ ના પુત્ર શુકદેવજી દ્વારા આ ભાગવત પરીક્ષિત ના માધ્યમ થી સમાજ ને મળ્યું. જે આજે કલિયુગ મા એક ભવ ઔષધી ગણાય છે.

સપ્તાહ એટલે શું?

સપ્ત-સાત, આહ-બોલવું. સાત દિવસ સુધી (પ્રભુ નું નામ) બોલવું. આમતો અહી સાત દિવસ એટલે કેવલ અઠવાડિયા ના સાત દિવસ એવો અર્થ નથી લેવાનો પણ સાત દિવસ એટલે કે સાતે સાત દિવસ, જીવન ના હર એક દિવસ ભગવાન નું ભજન કરવું એટલે સપ્તાહ. પરીક્ષિત ને શ્રાપ છે કે તને સાત દિવસ મા સર્પ કરડશે એટલે કે મૃત્યુ રૂપી સર્પ અઠવાડિયા ના સાત દિવસ માંથી ગમે ત્યારે જીવ માત્ર ને કરડશે પણ જો જીવન મા સાતે સાત દિવસ

અને સતત પ્રભુ ભજન બોલતા રેસો.

(એટલે કે સપ્તાહ) તો મૃત્યુ મોક્ષ મા પરિવર્તન થયજાસે. આ સંદેશ જીવ માત્ર ને આપવા માટે સપ્તાહ શબ્દ નો પ્રયોગ કર્યો છે.

સપ્તાહ પિતૃ માટે છે? કે...

શ્રીમદ ભાગવત મહાપુરાણ, પદ્મપુરાણ અને સ્કંદપુરાણ પ્રમાણે જોઈએ તો ભાગવત કથા એ પિતૃ કૃપા, દેવ કૃપા, દ્રવ્ય કૃપા, ઇસ્ટ કૃપા હોય ત્યારે જ થયશકે. અર્થાત પિતૃ ની કૃપા ત્યારે જ શક્ય બને જો એ દેવલોક પ્રાપ્ત થયાહોય અને આશીર્વાદ આપવા લાયક સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું હોય. હવે જો આશીર્વાદ આપવા ને લાયક સ્થાન મળીગયું હોય તો એનો અર્થ એ પણ થયો કે એ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરીચુક્યા છે અથવા તો એ દેવ તત્ત્વ ને પ્રાપ્ત કરી ચુક્યાં છે. તો પછી સપ્તાહ કરવાનો અને એ પણ પિતૃ મુક્તિ માટે સપ્તાહ કરવી એ સવાલ ઉત્પન્ન થતોજ નથી.

આ તર્ક એમ સૂચવે છે કે પિતૃ મોક્ષ માટે સપ્તાહ ની માન્યતા અથવા તો એ શબ્દ પ્રયોગ ખોટો છે.

પદ્મ પુરાણ પુરાવો આપે છે કે શ્રીમદ ભાગવત કથા એ પિતૃ માટે નહિ પણ પ્રેત માટે છે. એવા સ્વજનો, સગા સબન્ધીઓ કે જેમનું અપમૃત્યુ થયું છે. આત્મહત્યા, અકાળ મૃત્યુ વગેરે જુદા જુદા અકાળ મૃત્યુ ના બાવીસ પ્રકાર બતાવ્યા છે જો એમાંથી કોઈનું મૃત્યુ થયું હોય તો એ જીવ સદગતી પ્રાપ્ત કરીસકતો નથી જેને પ્રેત યોની

મળે છે, અને એવા જીવ માટે કેવલ “ભાગવતમ એકમ શાસ્ત્રમ મુક્તિ દાનેન ગર્જતી”

કારણ કે ધુન્ધીકારી કહે છે કે “ગયા શ્રાદ્ધ સતેનાપી મુક્તીર્થેના ભવિષ્યતિ” ધુન્ધીકારી એટલે કહે છે કે એ પ્રેત છે. માટે પ્રેત યોની માંથી મુક્તિ મેળવવા અને જીવતાજ સંસાર માંથી આશક્તિ છોડવા માટે ભાગવત કથા છે.

શ્રી હિંદુમંદિર મા કથા

પ્રભુકૃપા થી આજે વર્ષો થી પ્રેતમોક્ષ સમૂહ શ્રીમદ ભાગવત કથા નું આયોજન કરવામાં આવે છે. દરવર્ષ ની જેમ આ વખતે પણ દિવ્ય આયોજન થયું. આઠ દિવસ ની આ કથા મા કૃષ્ણ જન્મ, ગોવર્ધન પૂજા, રૂક્મણી વિવાહ, યમુના મહારાણી. મનોરથ અને અંત મા યજ્ઞ નું આયોજન થયું. દરરોજ યજમાનો દ્વારા ભગવાન ની પૂજા અને સમૂહ પિતૃ તર્પણ કરવામાં આવતું. પૂજા દરમ્યાન મંદિર ના ભૂદેવ નટુભાઈ એ સુંદર માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. મંદિરના દરેક સ્વયંમ સેવક (ભાઈ તથા બહેનો) દ્વારા ખુબજ સરસ સેવા અને વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.

મુખ્ય યજમાન શ્રી દિલીપભાઈ કાનાણી, વિપીનભાઈ કાનાણી અને પંકજભાઈ બદિયાની અને સહ યજમાન શીતલબેન ત્રિવેદી, સવજીભાઈ પાનખાણીયા અને ભારતીબેન પટેલ અને પરિવારે સહયોગ આપ્યો હતો.

નવરાત્રી

નવરાત્રી કે નવરાત્ર એક હિંદુ ઉત્સવ છે. જેમાં શક્તિની પૂજા અને નૃત્ય કરવામાં આવે છે. સંસ્કૃત અને ગુજરાતીમાં નવરાત્રી - નવ એટલે ૯ અને રાત્રી એટલે કે રાતની રીતે તેનો શાબ્દિક અર્થ નવ રાતો તેવો થાય છે. આ નવ રાત અને દસ દિવસ દરમિયાન શક્તિ/દેવીના નવ સ્વરૂપોની પૂજા કરવામાં આવે છે.

ચૈત્રી પ્રતિપદાથી નોમ સુધી અથવા આસો માસની પ્રતિપદાથી નોમ સુધીના નવ દિવસ; નોરતાં. આ દિવસોએ હિંદુ લોકો નવ દુર્ગાનું વ્રત, ઘટસ્થાપન તથા પૂજન વગેરે કરે છે. હિંદુઓ નવરાત્રને પહેલે દિવસે ઘટસ્થાપન કરે છે અને દેવીનું આવાહન તથા પૂજન કરે છે. આ પૂજન નવ દિવસ સુધી ચાલે છે. નવમે દિવસે ભગવતીનું વિસર્જન થાય છે. કેટલાક લોકો નવરાત્રમાં વ્રત પણ કરે છે. ઘટસ્થાપન કરનારા આઠમ કે નોમને દિવસે કુમારીભોજન પણ કરાવે છે. આ ભોજનમાં બેથી દશ વર્ષની ઉંમરની નવ કુમારિકાઓ હોય છે. આ કુમારીઓનાં કલ્પિત નામ પણ છે. જેમકે, કુમારિકા, ત્રિમુર્તિ, કલ્યાણી, રોહિણી, કાલી, ચંડિકા, શાંભવી, દુર્ગા અને સુભદ્રા. નવરાત્રમાં નવ દુર્ગામાંથી નિત્ય ક્રમવાર એક-એક દુર્ગાનું દર્શન કરવાનું પણ વિધાન છે.

મહત્વ

આબોહવામાં વસંત અને પાનખર જેવા બે

મહત્વના સંગમોની શરૂઆત થાય છે અને સૂર્યનો પ્રભાવ પણ રહે છે. માતૃદેવીની પૂજા માટે આ બે સમયગાળાને એક પવિત્ર તક તરીકે ગણવામાં આવે છે. ચંદ્ર આધારીત પંચાંગ પ્રમાણે આ ઉત્સવની તારીખો નક્કી કરવામાં આવે છે. નવરાત્રી દેવી દુર્ગાના ઉત્સવનું પ્રતીક છે, જે દેવીને શક્તિ (બીજાં) ના સ્વરૂપે વ્યક્ત કરે છે. દશેરા એટલે કે 'દસ દિવસ' એ નવરાત્રી પછીનો દીવસ છે. નવરાત્રી ઉત્સવ કે નવ રાત્રીઓનો આ ઉત્સવ હવે તેના છેલ્લા દિવસને જોડીને દસ દિવસનો ઉત્સવ બની ગયો છે, જેને વિજયાદશમી કહેવાય છે, જે આ ઉત્સવનો અંતિમ દિવસ છે, આ દસ દિવસોમાં, માતા મહિષાસુર-મર્દીની (દુર્ગા)ના વિવિધ રૂપોનું ઉત્સાહ અને ભક્તિથી પૂજન કરવામાં આવે છે.

નવરાત્રીની પરંપરાઓ

(શરદ નવરાત્રી)

અશ્વિન/આસો મહિનાના અજવાળીયા પક્ષમાં તેની શરૂઆત થાય છે. નવરાત્રી ઉત્સવની ઉજવણી સુદ પખવાડીયામાં પ્રતિપદાથી નવમી સુધી એમ કરવામાં આવે તેવું ધૈમ્ય-વકના કહેવામાં આવ્યું હતું.

શક્તિનાં સ્વરૂપો "દુર્ગાના નવ સ્વરૂપો")

શૈલપુત્રી, બ્રમ્હચારીણી, ચંદ્રઘંટા, કુષ્માન્ડા, સ્કંદમાતા, કાત્યાયની, કાલરાત્રિ, મહાગૌરી, સિદ્ધિદાત્રી

પ્રથમ ત્રણ દિવસો

દેવી એક પવિત્ર શક્તિ તરીકે અલગ થઈ જેથી આપણી તમામ અપવિત્રતાનો તે નાશ કરી શકે, જે દુર્ગા કે કાલી તરીકે ઓળખાય છે.

બીજા ત્રણ દિવસો

માતાની પ્રેમપૂર્વક પવિત્ર સંપત્તિ આપનાર લક્ષ્મી પણ છે, સંપત્તિની દેવી હોવાને કારણે તેમના ભક્તોને આખૂટ સંપત્તિ આપવા માટે તે સક્ષમ છે.

અંતિમ ત્રણ દિવસો

અંતિમ ત્રણ દિવસોને બુદ્ધિના દેવી સરસ્વતીની પૂજા માટે અર્પિત કરવામાં આવે છે. જીવનમાં તમામ સફળતા મેળવવા માટે, લોકો આ તમામ દેવી નારી સ્વરૂપોના આશીર્વાદ મેળવવા જરૂરી સમજે છે, અને માટે જ નવરાત્રીની પૂજા કરવામાં આવે છે.

બંગાળમાં આઠમાં દિવસને પરંપરાગતરીતે દુર્ગાઅષ્ટમી તરીકે ઉજવાય છે જે બંગાળનો મોટો તહેવાર છે.

શ્રી હિંદુ મંદિર ની નવરાત્રી ૨૦૧૪

દક્ષિણ ભારતના કેટલાક ભાગોમાં, નવમા દિવસે સરસ્વતી પૂજા કરવામાં આવે છે. દક્ષિણ ભારતમાં મહાનવરાત્રીના (નવ) દિવસે આયુધ પૂજા કરવામાં આવે છે, જેને બહુ ઘૂમવામથી ઉજવાય છે. શસ્ત્રો, ખેતીના સાધનો, તમામ પ્રકારના હથિયારો, મશીનો, સાધનસામગ્રી, વહાનોને સજાવવામાં આવે છે અને આ દિવસે દેવીની સાથે તેમની પણ પૂજા થાય છે. બીજા દિવસથી નવેસરથી કામને શરૂ કરવામાં આવે છે, ઉદાહરણ તરીકે ૧૦મા દિવસને વિજયાદશમી તરીકે ઉજવાય છે. દક્ષિણ ભારતમાં અનેક શિક્ષકો/શાળાઓ બાળવાડીના બાળકોને આ દિવસથી ભણાવવાનું શરૂ કરે છે.

ઉત્તર ભારતમાં વિજયાદશમીના દિવસે પાપ પર ભલાઈ (રામ) ની જીતની ઉજવણી કરવા માટે ઔપચારિક રીતે દશેરા દરમ્યાન રામલીલા ભજવાય છે, જેના અંતમાં રાવણ, કુંભકર્ણ અને મેઘનાદના પૂતળાનું દહન કરવામાં આવે છે.

નવરાત્રી દરમ્યાન કેટલાક દુર્ગા માતાના ભક્તો ઉપવાસ અને પ્રાર્થના કરે છે જેથી તેમના સ્વાસ્થ્ય અને સમૃદ્ધિને દેવી તરફથી રક્ષણ મળતું રહે. આ સમય આત્મનિરિક્ષણ અને પવિત્રતાનો છે, કોઈ પણ નવું કાર્ય કરવા માટે પરંપરાગત રીતે નવરાત્રીનો આ સમય એક માંગલિક અને ધાર્મિક સમય છે.

ધાર્મિક વ્રતના આ સમયે એક છિદ્રોવાળા માટલાને (જેને ગુજરાતીમાં ગરબી કહે છે) ઘરની પવિત્ર જગ્યાએ મૂકવામાં આવે છે, જેને ઘટસ્થાપન પણ કહેવાય છે. નવ દિવસ માટે આ ગરબીમાં દીવો પ્રગટાવેલો રાખવામાં આવે છે. આ માટલાને વિશ્વનાં પ્રતીક તરીકે વ્યક્ત કરવામાં આવે છે. અંખડ દીવો એક માધ્યમ છે જેનાથી આપણે તેજસ્વી આદિશક્તિની પૂજા કરીએ છીએ, ઉ.દા તરીકે શ્રી દુર્ગાદેવી. નવરાત્રીના સમયે, વાતાવરણમાં શ્રી દુર્ગાદેવી સિદ્ધાંતો વધુ સક્રિય હોય છે.

ભારતીય સમાજોમાં નવરાત્રી મોટી સંખ્યામાં ઉજવાય છે. દેવી માતા ૯ સ્વરૂપોમાં પ્રગટ થઈ અને એક એક દિવસે માટે એક સ્વરૂપની પૂજા કરવાનું કહેવામાં આવ્યું છે. દેવીના નવ સ્વરૂપો મહત્વપૂર્ણ રીતે વિવિધ લક્ષણો સાથે આપણા પર પ્રભાવ પાડે છે. દેવી માહાત્મ્ય અને અન્ય લાખાણમાં સંબોધિતા દેવતાઓ જે રાક્ષસોને તાબે થયા હતા તેમની ટીકા કરવામાં આવે છે. આઠમા કે નવમાં દિવસે કન્યા પૂજામાં, કુમારિકાઓની પૂજા કરવામાં આવે છે.

શ્રી હિંદુ મંદિર માં ખુબજ ધામધૂમ થી નવરાત્રી ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. દરરોજ એકાવન દીપમાળા ની આરતી, ડુગાષ્ટમી યજ્ઞ, ગોરણી ભોજન અને નૂતન ધ્વજારોહણ માં મુખ્ય અંગ રૂપે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતુ. ભારત થી પધારેલું નિશાબેન જોશી અને શુપ દ્વારા અદભુત રીતે ગરબા ગુંજી ઉઠ્યા હતા. જય માતાજી

શ્રી હિંદુ મંદિર ની નવરાત્રી ૨૦૧૪

શ્રી દુર્ગાષ્ટમી યજ્ઞ

નવરાત્રી ના નવ દિવસો માં માતાજી ની દુર્ગાષ્ટમી નું ખુબજ મહત્વ છે. માં દુર્ગા દ્વારા મહિસાસુર, રક્તબીજ, શુભ, નીશુભ, તથા અન્ય ભયંકર દૈત્ય નો નાશ કરવામાં આવ્યો છે. ભક્તો ને અષ્ટભુજા માતાજી ના પૂર્ણરૂપ ના દર્શન ભક્તો નવરાત્રી ની આઠમ ના દિવસે થયા છે. માટે દુર્ગાષ્ટમી એ માતાજી નો પ્રાગટ્ય દિવસ ગણવામાં આવે છે. એ દિવસે ભક્તો દ્વારા હવન યજ્ઞ કરી અને માતાજી ને રીજવવામાં આવે છે. આ યજ્ઞ મા ચંડીપાઠ ના હોમ નું મહત્વ છે. જેમાં ભગવતી ના મહિમા નું વર્ણન છે.

આ ચંડીપાઠ ની ઉત્પત્તિ માર્કન્ડેય પુરાણ માંથી છે. માતાજી ના યજ્ઞ ના જુદા જુદા પ્રકાર છે. જેમાં દેવીયાગ, ચંડીયાગ, નવચંડી, સતચંડી, સહસ્રચંડી, લક્ષચંડી તથા કોટીચંડી યજ્ઞ ના રૂપ છે. આ બધા યજ્ઞ મા બ્રામ્હણો ની સંખ્યા અને મંત્ર ની આહુતિ ની પૂર્ણ ગણતરી મહત્વ ની છે.

જેમાં આપણા મંદિર મા દર વર્ષે દેવીયાગ કરી અને ખીર પૂરી ના નીવેદ અને ગોરણી પણ જમાડવામાં આવી હતી. માતાજી સ્વરૂપ ગોરણી જમાડી અને શ્રીંગાર ભેટ આપવામાં આવી હતી. નવ દીવસો ખુબજ શાંતિ પૂર્વક ભક્તિભાવ થી વ્યતીત થયા હતા. માતાજી બધાની મનોકામના પરિપૂર્ણ કરે એ ભાવ સાથે દરેક ભક્તો ને જય માતાજી.

Regular Activities at Shree Hindu Temple

Hanuman Chalisa

Every Saturday
at Mandir from
10:30am til
11:45am

All are welcome to
come and join in.

હનુમાન ચાલીસા દર શનિવારે હિંદુ મંદિરમા
સવારે ૧૦:૩૦ થી ૧૨:૦૦ સર્વને આમંત્રણ

અન્નપૂર્ણા લંચ ક્લબ || Anpurna Lunch Club

દર ગુરુવારે સવારે ૧૧:૩૦ થી ૧:૩૦ || Every Thursday from 11:30am til 1:30pm

યોગા: ૧૧:૩૦ થી ૧૨:૩૦ || Yoga: 11:30 am to 12:30pm

લંચ ક્લબ: ૧૨:૩૦ થી ૧:૩૦ || Lunch Club: 12:30pm to 1:30pm

નમસ્કાર દરેક હરિ ભક્તોને જણાવતા આનંદ થાય છે, કે હિંદુ મંદિરમાં અન્નપૂર્ણા લંચ ક્લબ અને યોગાના વર્ગો શરૂ કરવામાં આવ્યાં છે. લંચ ક્લબમાં મોટી ઉંમરના વડીલો માટે શરૂ થયાં છે, અને ઘણી સંખ્યામાં વડીલો આવે છે. અને ગુજરાતી સ્વાદિષ્ટ ભોજનનો આનંદ લઈ છે.

આસન હઠ યોગનું પ્રથમ અંગ કહેવાયુ છે. આસનના અભ્યાસ દ્વારા શારીરિક અને માનસિક સ્થિરતા, આરોગ્ય તથા સ્ફુતિ ઉત્પન્ન થાય છે. સ્થિર અને સુખમય અવસ્થા આસન છે. પોતપોતાની પ્રકૃતિ, શારીરિક સમસ્યાઓ પ્રમાણે દરેક વ્યક્તિ જુદાં-જુદાં આસનો કરી શકે છે. આસનોનો પણ કોઈ નિશ્ચિત કે એકસરખો ક્રમ હોતો નથી. કેટલાક આસનો વ્યક્તિ માટે બહુ લાભકારી સિદ્ધ થાય છે. તો કેટલાક આસનો ટાળવા પણ પડે છે.

શબરી સત્સંગ મંડળ

શબરી એટલે શ્રદ્ધા, ગુરુના વચનમાં શ્રદ્ધા અને અટલ વિશ્વાસ એજ શબરી જ્ઞાન અને વૈરાગ્યની ભક્તિ કરવાથી ભગવાનની પ્રાપ્તિ થાય છે.

શ્રી ગણેશાય નમઃ

શ્રી હિંદુ મંદિર અને કોમ્યુનીટી સેન્ટરના શબરી મહિલા મંડળના સર્વે ભાવિક ભક્તોને દિવાળી અને નૂતન વર્ષના અભિનંદન સાથે જય શ્રી કૃષ્ણ.

માનવ જીવન બહુમૂલ્ય છે, તો તેનો સદ ઉપયોગ કરો. ભગવાને આ પૃથ્વી ઉપર મનુષ્ય જીવન આપ્યું છે તો તેનો આભાર આપણે કેમ ભૂલી શકીએ? પરમાત્માને યાદ રાખી દિન-દુખીયાને મદદ કરો, બીજાના દુઃખમાં સદ્ભાગી બનો. હમેશા બીજાનું ભલું કરો. માતા પિતા ની સેવા કરો અને સર્વ સુખ-શાંતિ થી રહો એવી ભગવાનના ચરણોમાં પ્રાર્થના.

સાથે અમારા વડીલ યંચળ માસી અને રતન માસી ના સ્વાસ્થ્યની તંદુરુસ્તી ની કામના સાથે શબરી મહિલા મંડળ ના જય સીયા-રામ.

શબરી સત્સંગ મંડળ દર સોમવારે, ગુરુવારે અને અગિયારસે, શ્રાવણમાસે, શ્રાધ્ધના દિવસોમાં અને અધિકમાસે બપોરના સમય ૨.૧૫ થી ૪.૧૫ વાગ્યા સુધી ધાર્મિક ગ્રંથનું વાંચન અને ભજન-કિર્તન કરી આનંદ લેય છે.

આપ સૌને શબરી મહિલા મંડળના સર્વે બહેનોના જય શ્રી કૃષ્ણ.

Some of the Major Events at Shree Hindu Temple 2017 - 2018

Children's Diwali

by Students & Teachers of the Gujarati Classes

Organised by: Shree Hindu Temple & Community Centre

Samuh Laghu Rudrabhishek During Shraavan Mas

Date: Saturday 8 September 2018

Organised by: Federation of Hindu priest U.K

Shree Hasanamba

by Geetha Vasishta from Canada

Mataji Hasanamba is presiding deity of Hasan in Karnataka, India.

Date: Monday 20 November 2017

Organised by: Shree Hindu Temple & Community Centre

૧૨ કલાક ના અખંડ ભજન

શ્રાવણ માસના પવિત્ર દિવસોમાં શ્રી હિંદુ મંદિરના સાનિધ્યમાં તા. ૯-૯-૨૦૧૮ ના રોજ શ્રી દમણીયા માછી મહાજન વેસ્ટરના ભાઈઓ (ટંડેલ) ભક્તજનોએ સૌ ભેગા મળી વર્ષો પુરાના સમય થી ચાલી આવતી અખંડ ભજન કીર્તન સપ્તાહનું આયોજન કરી મંદિર ની શોભા વધારી હતી.

Devi Bhagvat Katha

by Devi Hemlata Shastriji in aid of Shri Bhagwati Shakti Peeth building.

Date: Friday 18th May to Friday 25th May 2018

Organised by: Shri Bhagwati Mandir Trust and Sanatan Community Centre, Nottingham, UK

સંતો ની યાત્રા

શ્રી ચિન્મયાનં બાપુ

રાષ્ટ્રીય સંત ની શ્રી હનુમાન ચરિત્ર સત્સંગ અમૃતવાણી લાભ મળ્યો. જેમાં મોટી સંખ્યામાં ભક્તો જોડાયા અને સાથે સાથે શ્રી રામ મહોત્સવ ધામ ધૂમ થી ઉજવ્યો હતો.

દેવી હેમલતાજી

દેવી હેમલતાજી એમની ખુબજ નાની ઉંમર માં ભક્તિ રસ માં પ્રવેશ કર્યો છે. ભારતીય સંસ્કૃતિ ના પ્રચાર માટે સતત શ્રી હિન્દૂ ધર્મ ની મસાલ લઈ અને વિદેશ ભ્રમણ કરવા આવ્યા હતા.

શ્રી આનંદમૂર્તિ ગુરુમાં

શ્રી આનંદમૂર્તિ ગુરુ માં દ્વારા ભક્તિ રસ અને શ્રી કૃષ્ણ યોગ કથા નું અંગ્રેજી ભાષા માં સંબોધન કરવામાં આવ્યું હતું, તેમના અનુયાયીઓ અને પથિકો વધુ હોવાથી દર વર્ષે મોટી સંખ્યા માં ભક્તો આ પવિત્ર જ્ઞાન નો લાભ લેવા આવતા હોય છે.

જેથી ધર્મ પ્રેમી ભક્તો દ્વારા ભારત વેલ્ફેર ના માધ્યમ થી શ્રી હિન્દૂ મંદિર માં કથા નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, એમના સુમધુર કંઠ અને ભક્તિમય વાણી માં લેસ્ટર ની જનતા ને ઓતપ્રોત કાર્યે હતા.

સંતવાણી (જયશ્રી દાસ માતાજી)

ભારત, ગુજરાત ના જામનગર પાસે આવેલા મોટા ખારચિયા હાઇવે પર જેમનો સત કેવલ આશ્રમ છે.

તેમના સંસ્થાપક કુલપતિ સાધ્વી શ્રી જયશ્રી દાસ માતાજી દ્વારા પાનબાઈ, મીરાબાઈ, સતાર, જેસલ, તોરલ તેમજ જુના દાસ કબીર વગેરે સંતો ના અર્વાચીન અને પ્રાચીન મર્મજ ભજન દ્વારા સંતવાણી પ્રોગ્રામ પ્રસ્તુત થયો. જેમાં ભક્તો એ ઉદાર હાથે આશ્રમ ના લાભાર્થે દાન આપ્યું. આશ્રમ મા ચાલતી સેવાકીય પ્રવૃત્તિ માટે શ્રી હિન્દૂ મંદિર માં આ પ્રોગ્રામ પિતૃ પક્ષ ની સમૂહ શ્રી મદ ભાગવત કથા ની પુણીહુતી નિમિત્તે યોજવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી ગીરીબાપું

વિશ્વ વિખ્યાત શિવપુરાણ કથાકાર સંત શ્રી ગીરીબાપું દ્વારા શ્રી હિન્દૂ મંદિર ની મુલાકાત માં ભક્તો ને શિવ અભિષેક નું મહત્વ અને શિષ્ટાચાર નો સંદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી મથુરાદાસજી બાપુ

શ્રી હિન્દૂ મંદિર માં સર્વપ્રથમ વખત શ્રી રામદેવ રામાયણ કથા નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જે રામદેવજી પરિવાર ભક્ત મંડળ દ્વારા આયોજન થયું હતું. શ્રી મથુરાદાસજી બાપુ દ્વારા સુંદર કથા નું સંસ્મરણ કરાવ્યું હતું.

શ્રી પરમાત્માનંદજી દ્વારા ગીતા ઉપદેશ અને યોગ નો બોધ આપવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી ધર્માનંદજી મહારાજ ઓરિસ્સા, જગન્નાથપુરી થી પધાર્યા હતા. જેમણે ભક્તો ને દિવ્ય જ્ઞાન નો લાભ આપ્યો હતો.

પ.પૂ. 108 શ્રી જે.જે.દ્વારિકેશજી મહારાજ

પ.પૂ. 108 શ્રી જે.જે.દ્વારિકેશજી

મહારાજજી દ્વારા ત્રિદિવસીય સત્સંગ સરિતા નું રસપાન કરાવવામાં આવ્યું હતું. આ આયોજન શ્રી હિન્દૂ મંદિર અને ભારત વેલ્ફેર ટ્રસ્ટ ના સયુંકત સહકાર થી રાખવામાં આવ્યું હતું. પુષ્ટીસંપ્રદાય ની સત્સંગ સરિતા નો લાભ વૈષ્ણવ દ્વારા પાન કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રી દ્વારિકેશજી

મહારાજ અમદાવાદ થી વિદેશ યાત્રા ના પ્રવાસ માટે આવ્યા હતા. જેથી એમના ભક્તો અને સહયોગીઓ ને આ પવિત્ર લાભ મળ્યો હતો.

Visitors and Guests

Giribapu from India visits the Temple

Visitors from around the country

Forces Faiths Forum at the Temple

મંદિરમાં સ્કુલ અને બસ પ્રવાસ

શ્રી હિંદુ મંદિર મા દરવર્ષે મોટી સંખ્યામાં જુદા જુદા સહેરો માંથી સ્કુલ ના વિવિધ ધર્મો ના વિદ્યાર્થી ઓ આવતા હોય છે. જેઓ હિંદુ ધર્મ વિશે વધુ રસ ધરાવે છે અને જાણવાનો પ્રયાસ પણ કરતા હોય છે. મંદિર ના ભૂદેવો દ્વારા તેમને દરેક પ્રશ્ન ના જવાબ અને ધર્મ વિશે નું જ્ઞાન તેમજ સંસ્થામાં થતી પ્રવૃત્તિ ઓ નો પણ ખ્યાલ આપવામાં આવે છે. મંદિર તરફ થી અલ્પાહાર ની પણ વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે. જેમાં આ વખતે ૨૮૦૦ થી

૩,૦૦૦ જેટલા સાળા ના નાના મોટા વિદ્યાર્થી ઓ એ ભાગ લીધો હતો. આ સ્કુલ મા લંડન, ઇસ્ટ મીડ્લેન્સ વગેરે મલ્ટી ફેથ સ્કુલ નો સમાવેશ થાય છે. જેમાં સેન્ટ ફ્રિલિપ ચર્ચ ના મલ્ટી ફેઈથ ગ્રુપ ના મહેમાનો પણ આવ્યા હતા.

હેરો લંડન થી નીકળતી પ્રવાસી બસ દ્વારા પણ હિંદુ ધર્મ ના વડીલો દ્વારા પણ મંદિર ની મુલાકાત લેવામાં આવી હતી.

Core Beliefs of *Hinduism*

Shastras, Atma, Karma, Murti-Puja, Guru-Shishya, Ahimsa

Hinduism, also known as the Sanatan Dharm, or "Eternal Way," is our planet's original and oldest living religion, with over one billion adherents. Today it has three main denominations: Shivism, Shaktism and Vaishnavism, each with hundreds of lineages. They represent a broad range of beliefs, practices and spiritual goals, but virtually all concur on certain bedrock concepts.

All Hindus worship one Supreme Reality, though they call it by many names. There is no eternal hell, no damnation, in Hinduism, and no intrinsic evil-no satanic force that opposes the will of God. Hindus believe that the cosmos was created out of one God and one sound OHM. It is permeated by Him-a Supreme Being who both is form and pervades form, who creates, sustains and destroys the universe only to recreate it again in unending cycles. Soul is eternal and each soul is free to find his own way, whether by devotion, austerity, meditation, yoga or selfless service.

Hinduism's three pillars

These are temple worship, scripture and quest for self-realisation through guru-disciple tradition.

Hinduism strongly declares the validity of the three worlds of existence-physical, astral and spiritual. these are achieved through festivals, pilgrimage, chanting of holy hymns and home worship

One Supreme God

Hinduism has often been misunderstood and misinterpreted as a religion of many 'Gods'. But Hindus believe in one supreme Bhagwan (God). The Rig Veda (1.164.45) clearly states Ekam sat vipraha bahudha vadanti – 'To what One, sages give many names'. He is sat-chit-anand (eternal, consciousness and blissful). He is supreme, all-powerful, the all-doer and all-pervading.

The Vedas

The Vedas are the ancient sacred texts of the Hindus that were produced through research and meditation by many enlightened Rishis of India and revealed through God. All the Hindu thoughts and texts derive their source and authority from the Vedas.

Atma

The nearest translation of atma is 'self' or 'soul'. The ancient rishis of India turned their thoughts inward to discover their inner self. The atma is eternal, infinitely blissful, luminous and pure; beyond sorrow and decay.

Karma

Karma means action or deed. No one can remain without performing karmas for even a moment (Bhagavad Gita 3.5,8), any physical, mental and emotional action is called karma. Karma is the universal law of cause and effect.

Punarjanma

The death of one's body does not destroy one's atma, which is eternal. The atma takes on another body based on its karma (Bhagavad Gita 2.22) this is called punarjanma, rebirth or reincarnation.

Ahimsa

Devout Hindus believe in and practise the principle of ahimsa, or non-violence. Ahimsa does not mean nonviolence in deed alone, but also in thought and speech. With this belief, Hindus respect all life forms and thus practice ahimsa and compassion.

Guru-Shishya

The guru-shishya (master-disciple) relationship is unique to Hinduism. Thousands of years ago from the Upanishadic times, the guru tradition has served the role of imparting all knowledge including spiritual knowledge to disciples. The guru guides, inspires and also engages the disciples in the rigours of the spiritual path. Because of this Guru is revered and given a very high respect, however, they are not God.

Murti Puja

Sacred Image of the Supreme

Since it is not possible to focus upon God merely in thought or name, the rishis made pratiks (Symbols) and pratimas (images or murtis) of clay, stone or wood. With elaborate rituals God was invoked (pran-pratishtha) into the murtis. The rishis regarded the murtis as God himself and they became the focus of worship. The ancient of murti-puja imbues divine peace and joy in devotees.

Avatarvad

Avatarvad is the belief that the one, supreme God takes a human form in order to liberate countless jivas from material bondage and the cycles of birth and death. Avatar literally means 'one who descends'. The approximate English word is 'incarnation'.

Four Purusharths

The four Purusharths or goals of human life are:

1. Dharma (righteousness, duty and moral order)
2. Artha (wealth and prosperity)
3. Kama (worldly desires)
4. Moksha (liberation)

THE BHAGAVAD GITA A TORCH OF INSPIRATION

Can the Bhagavad Gita help us to declutter our minds?

Is it relevant to our problems today?

In society today, we strive to be the best, to stand out and be successful in every way imaginable. We strive to be the best at whatever we set our eyes on – whether that is our studies or our respective professions. As Darwin rightly said, ‘Life is the survival of the fittest’. It is similar to the vicious cycle of: eat, sleep and repeat. Likewise, in today’s world, we get caught up in the daily grind of work, university and home.

In Santana Dharm, the ultimate goal is to become Purushottam (‘the ideal human being’), as stated in the Bhagavad Gita: *“ato’smi loke vede caprathitah puru-sottmah”* (Chapter 15, Verse 17).

When trying to achieve a goal, it’s natural to give our 100% and expect a 100% result, i.e. the result you wanted. Often this is not the case, which means we become swayed by the situation and are victimised by circumstances. This can have a demotivating effect on us and our courage to bounce back.

However, we should remember: *“karman-ya eva diktaras te mahaphalesukadacana”* (Chapter 2, Verse 47), which means you only have rights to your efforts and the

fruits you deserve will be delivered accordingly. This reminds us not to feel discouraged, to learn from failure and become better at what we are doing.

In the midst of the battlefield of Mahabharat, Arjun is confused, disheartened and unsure of what to do, as he has conflicting perspectives on both sides of him. His fight was between righteousness and unrighteousness; during this period, the Bhagavad Gita was born through the mouth of Shree Krishna. At the end of the Bhagavad Gita, Arjun’s dilemma is cleared and he decides to choose the path of righteousness. Arjun’s worries were much larger than what we would encounter, albeit the words of Shree Krishna can be applied to the problems we are faced with.

“Sarvasya chaham ruddi sanni visto”
(Chapter 15, Verse 15).

This means that God resides within me, within everything, and every atom in the universe. If we approach every difficult situation with the knowledge that God is standing beside us and our actions are instrumental devotion to him, then it will help us develop a far more positive outlook. It will help us tackle challenges

or hurdles with greater confidence, no matter how difficult the situation.

As the youth of today, we may not think that our scriptures provide us with the tools to face the problems we encounter in today's society. Furthermore, we may not understand them or deem them to be something that was created thousands of years ago; thus rendering them as irrelevant. This is not the case at all; our scriptures are the manual of life and teach us the different routes or different qualities (yogas) that we can apply to our lives.

Robert Oppenheimer said that the Bhagavad Gita has the equivalent power to the atom bomb; although the atom bomb was used for destruction in a negative sense. Despite this, the Bhagavad Gita can be used to destroy negativity and bad thoughts that maybe around. I challenge you to pick up the Bhagavad Gita, don't render it redundant to your dilemmas. If it has great power like the atom bomb, it has the key to your problems; regardless of their enormity.

The Bhagavad Gita will inspire you to tackle your problems head on, or at the very least, bring you peace.

The more you try to comprehend the Bhagavad Gita, the more your outlook towards the world will change and your perception to negativity; in the same way that Arjun realised his battle was not personal, but for humanity.

The Bhagavad Gita is based upon the four yogas: Gana (Knowledge), Karma (Action), Bhakti (Devotion) and Raja (kingliness). Raja yoga is how to be kingly, not being a ruler to a kingdom, but to be free from the shackles of society. We

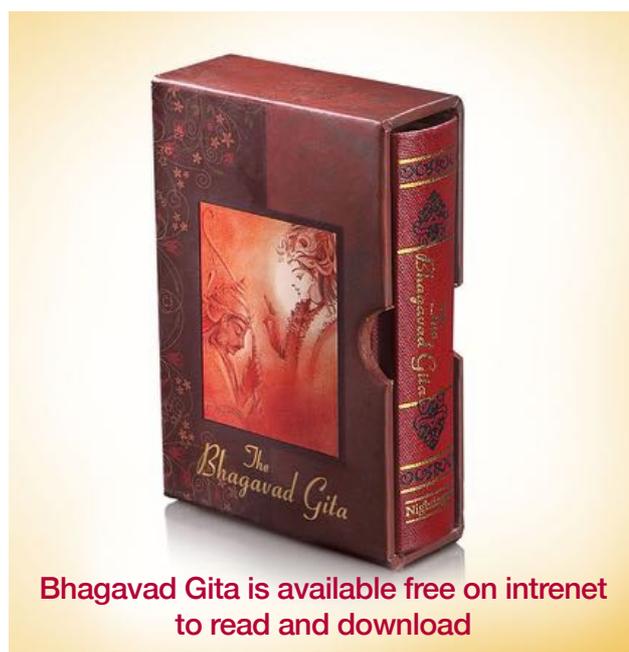
are slaves to many things like our circumstances, money and desires. By not allowing these things to hinder our development, but to aid it, is a step in the right direction. We should aim to have an even and equal balance of these yogas in our lives because it increases our connection with God, declutters our minds and is a step further towards becoming a Purushottam.

Engaging with Hindu Dharm or even picking up the Bhagavad Gita demonstrates a conscious effort to apply these yogas to our everyday lives.

Right Gana + Right Karma + Right Bhakti + Raja Yoga + Reverence for God = Purushottam.

Astu & Jay Shree Krishna!

Jemini Katechia

Bhagavad Gita is available free on internet to read and download

How to Engage the Young Hindus?

Growing up as a Hindu where Hinduism is not the dominant religion and where Gujarati is not the language spoken at home poses a challenge. Hopefully, the Hindu institutions will encourage change needed to ensure that today's young Hindus are proud of who they are and where they come from and proud of a religion and way of life that has been passed down from generations.

A majority of the families who have settled in Britain have emigrated from either Africa or India, whilst the younger generation have been born in here. Most of the children born in England would have attended a main stream school, with English discipline and educational values. A lot of the youth lead a double life as friends at school mixing with all cultures and religions.

We are fortunate that numerous temples have been established in major cities in England but in the early years prayers were conducted from the small house and families would gather together to participate in rituals and ceremonies and this was a common scenario throughout the country. During these years, life went on as usual with school pressures, finding a career and establishing oneself in society.

We accepted the double life, but never rejected the Hindu culture. From childhood, through school and then further and higher education, the mandir was always central to our lives.

Why? Later we realized that it was because of our parents, they taught us everything. Having parents who dedicated their time and effort to maintaining a mandir meant that as a child growing up, mandir culture was instilled by default—if they went to the temple, we also went as we were too young to be left at home. But we weren't forced.

Some youth were fortunate to be talented in music and performed regularly during special events as they grew up which meant that they also wanted to be there. Music was their hook, their attraction. Having friends there was also a reason to attend. We looked forward to spending Sunday afternoons after prayers playing sports or other games. Some days we would spend hours just talking and hanging out in the mandir. But the temple was plagued with the usual pattern of older teens dropping out. Once they had car keys and other interests, they could go elsewhere and stopped coming to the mandir.

Music is one connection that keeps the youth involved in mandir life, but not everyone is a musician. Hinduism in this country will flourish again if we take action today to create more "hooks" to attract youth. The mandir must be recognised as a central pillar in every Hindu's life, especially since we live in a society where Hinduism is not the dominant religion.

Hindu teachings, science and beliefs have so much to offer; and it is important that we create an environment that encourages youth participation in a manner that is attractive and fun.

This involves work and action. Simply writing “feel good” articles does nothing. The days of going to mandir and being actively involved just because your parents said so are over. We have a duty to act and make the future we envisage.

Education must play a primary role in ensuring that children and youth are equipped with the knowledge that has been passed down from the ancient rishis. We are not just born a Hindu, rather, we have to choose to be Hindu. Hinduism has much to offer the world and we need to inspire the next generation to start carrying the torch of Sanatan Dharma.

We need to attempt to establish Youth groups in order to address the challenge of engaging youth.

This will undoubtedly go against the established norms.

Administratively it has to be completely independent of the mandir. The groups need to be regulated but without interference from mandir management. We should aim to bring youths together through social activities and outreach, to unite the youth and encourage them to form bonds of friendship from within and other Hindu mandirs. Some examples of hosting events include; arrange anniversary dinner and dances, field trips and arranged seminars and workshops. Give back to the community through service at the mandir such as, volunteering to help with Diwali and Holi festivals and various outreach activities such as food drives, sponsoring children in India, as well as

establishing a yearly scholarship for any high school graduates who attend the mandir.

Youth groups are still strong today, but numerous Hindu youth groups have been launched and failed. One main cause is the style of adult involvement. Though well-intentioned,

adults usually end up dictating the youth agenda, forcing them to be fund raisers or a work force for temple activities.

While volunteer service is a cornerstone of Hinduism, this should not be a youth group’s sole focus. At a time when youth need inspiration and are already faced with so many external pressures and outside influences, turning them into a labor force deters participation. It is a recipe for disaster.

Youth need to be given the opportunities to learn about teamwork, volunteerism and management skills from an early age and this will help them in dealing with a variety of situations in their professional life. Being involved also gives them a sense of purpose as hopefully they would feel the need to give back to the community that they grew up in. It also helps to move away from the life of self-interest to one where they have a duty to the society that they live in. Attending mandir and being part of a youth group would lead them to seek more knowledge of Hinduism and, in turn, educate those who are younger in the hopes of inspiring them to do the same.

If this article has inspired you and you would like to help, then become a champion and share your passion and ideas to take this initiative forward.

Please contact the Shree Hindu Temple and Community Centre office email us at info@shreehindutemple.net

Growing **old** in our second homeland

Dr. Hansa Jethwa

Alongside the national trend, we as Hindus are ageing as a definable group e.g. in the category of 60+, amongst the minorities, the people of Indian origin make the biggest number, and they have a long history of migration to and settlement in the UK compared to other commonwealth countries. This is partly due to the historical events, for example, which took place during the colonial era when many Indians were recruited into the British army and were required /encouraged to migrate from India to other colonized countries in Africa and West Indies to fulfil the need for both skilled and manual labour in those countries. Very many Indians were transported to Europe and other parts of the world in both World Wars to fight on behalf of the British and their Allies.

Today these 60+ comprises of those who migrated as dependent of their adult children who had settled in the UK and those who came to the UK either as young workers from the Indian sub-continent on work permits during the labour shortages in the 1950s or as young economic migrants and/or refugees from African countries during the 1960s and 1970s. Having come to the UK more than 30 years previously,

they are seen as the pioneers for the now settled Indian communities in the UK, and now constitute most of today's ageing Indian populations.

Hindu philosophy on ageing

Within Hindu cultural set of beliefs and practices, the ageing processes are seen in the context of the four proposed stages. These are Bramcharya, Grahastha, Vanaprastha and Sanyasa.

Bramcharya often thought of as a period of celibacy, consists of the childhood stage (Balvastha) when one is considered to be totally dependent on primary carers; the adolescent stage (Kumarvastha) involving learning from peers and wider family; and young adulthood (Yuvastha) marked by work, earning money.

Grahastha is marked by marriage, raising children, and fulfilling one's duty as a parent as well as taking care of one's own ageing parents(i.e. taking care of the household).

Vanaprastha marks the time when one

has grandchildren and prepares to disengage from day-to-day demands and pass on family responsibilities to one's own adult children (usually sons). Culturally this is seen as a process of 'entering old age' and is symbolised by fulfilling one's duty as a parent, which usually involves arranging and seeing one's children married and settled.

Sanyasa is a stage where the expectation is to disengage from all worldly affairs and focus on enhancing one's own spirituality via satsang and religious devotion.

Another very important aspect that impacts all Hindus is the concept of Dharma (Duty). Dharma is described within Hindu scriptures (Manusmriti - Laws of Manu; Upanishad) in terms of duty to self, gods, and progeny; and towards ancestors, all living beings and society at large including all other faiths. Performing these duties selflessly, without expectations and causing no harm to any living things is seen as an important part of Dharma and an act of reverence to God. Krishna in Gita – chapter 3, encourages that Dharma should be incorporated in every aspect of life and living, and as part of family life and in relationships with one another.

Changes happening in the UK

The most important change that is happening is in the preference for living arrangements i.e. changes from living in multi generation household to nuclear living. This is influenced by the philosophical base of British socialisation, which is by and large individualistic compared to the Indian philosophical base which is collectivist in its orientation. The impact is, that there is greater emphasis on being self-sufficient, and young adults are encour-

aged to be self-reliant and independent of their parents. So on one hand we have the younger adults aspiring and adopting to the ideas of living separately from their ageing parents whilst their ageing parents may not have adopted to the ideas of living separately from their sons and grandchildren. Research identifies many older Indian people struggling with their lack of preparedness at living on their own at both on physical and emotional terms.

Role of the Temples

Sanatan Dharma, emphasis the importance of detachments in Vanprastha stage, and the importance of developing the next stage of spiritual growth. The Temples and Community centers have a role in helping the older people come to terms with their situations and find solace in the scriptures. This cannot just be achieved through chanting of Mantras but by learned priest spending time and explaining the scriptures, organizing various activities that help combat loneliness and feelings of neglect or rejected. Temples at the same time also have a role via learned priest and/or otherwise to develop insights and love for deep religious understanding of the Hindu Dharma for the younger generations. This cannot be achieved through performing just rituals, forums for open discussions and debates and classes for Vedic Sanskruti are necessary.

Friendship

Article by Ekta Raikwar

In this article I will explain the importance of friendship and then go on to give some examples from our Indian historical scriptures (Purans) and how they portrayed friendship.

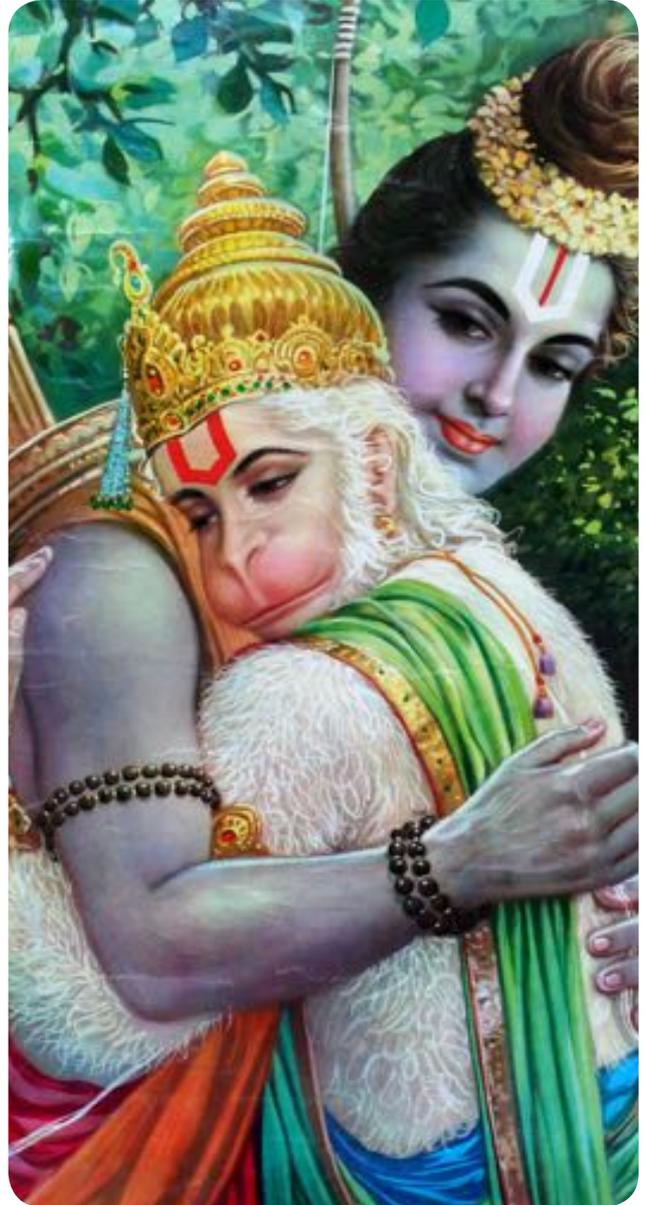
Friends come in our lives in all forms and can provide help and inspiration to us.

This world is full of different people, some good and some not so good. Good friends are those who are selfless and help others in their time of need without expecting anything in return. They can show us the true path of life through their experiences, so that we can avoid the same pitfalls.

Friends stand by us in happy as well as in difficult times and it is that faith, belief and trust we build with them that keeps us together.

At time our thoughts and theirs match and they can read our minds or what we are thinking by our expressions or moods. This is the uniqueness of real friends.

We all need friend in our lives, with whom we can share our thoughts or secrets which we may not be able to do so with our parents or other members of our family. In true friendship, people can go be-

yond their line of duty and perform sacrifices in the name of friendship. This is a strong bond of loyalty amongst friends and the examples given below from our scriptures and puranas are a true inspiration to us all in how to fulfil the duty of friendship.

Shree Ram and Sugreev

Shree Ram and Sugreev were very close friends. Their friendship is famous even today. When Shree Ram was searching for his wife Sita, he passed near the Rishimuke Mountain where Sugreev was living with his ministers. Sugreev was the brother of Bali the king of Kiskindha. Because of some small dispute Bali had thrown out Sugreev from Kiskindha taking all his wealth and of his wife too.

Hanuman introduced Shree Ram and Sugreev. When they met, they took oath to help each other. Shree Ram killed Bali and gave the kingdom of Kiskindha to Sugreev. He made him an independent ruler. So he got his lost kingdom and his lost wife.

King Sugreev also sent his army in search of Sita. Hanuman found that Sita was in Lanka in the kingdom of Ravan. So Sugreev went to Lanka with all the army with Shree Ram to help him and a great battle was fought between Shree Ram and Ravan. Sugreev helped in this battle with devotion and dedication with his whole army. At last Shree Ram won the battle. So Shree Ram and King Sugreev helped each other without any kind of sacrifice. So their true friendship is also famous even today.

Shree Krishna and Sudama

Shree Krishna and Sudama were very close friends. Shree Krishna had made Sudama his friend when he was studying in the Ashram of Guru Sandipani.

In the Ashram he met with a Brahmin child and because of his simplicity he made him his friend. After the education in the Ashram Shree Krishna became the king of Dwarka. Sudama was a Brahmin, so he accepted the work of a true Brahmin. But his financial condition was not very good. He was very poor. He was so poor that he had to starve for many days in a month with his wife and his children.

One day he decided to go to Dwarkapuri to visit Shree Krishna because he did not bear the condition of his wife and of his children. When Shree Krishna heard this news he ran to welcome him. in the situation in which he was. When Shree Krishna saw that his friend Sudama is very poor and is suffering from poverty, he did not hesitate to give his all kinds of facilities and made him very rich man.

He did it without any sacrifice. He helped his friend because he was in a great need. That is why his friendship is famous in this age too.

Shree Krishna and Arjun

God Krishna was the true friend of Arjun too. Arjun was a famous archer. He had got the art of archery from Guru Dronacharya. He was very famous in those days for his archery art. God Krishna helped Arjun in every work of his life. In the Mahabharat battle when Arjun was losing his heart and he was denying to fight in the battle because his soul was not ready to kill his true relatives.

This battle was fought with Kaurvas and Pandavas. They were brothers. So all the true relatives like grandfathers, brothers and Guru and other close relatives were against standing in the army of Kauravs against Arjun. In this crucial time Krishna gave him the true knowledge concerning our soul, our body and our Dharma (duty). This conversation/message is contained in a Hindu religious book, Gita. He inspired Arjun to become ready to fight in the battle and in this way he helped him to do his duty.

Karn and Duryodhan

Karn and Duryodhan were very close friends. They are the great character from Hindu religious book Mahabharat. It is said that every people called Karn as

'Sutputrs' because he was looked after by a low status people who worked as the chariot driver of Dhitrarastra. When he heard this word 'Sutputra' he became very sad but he could not do anything in it. He had learnt the art of archery from the best Guru Maharshi Parasuram. So this word 'Sutputra' was very unbearable to him.

One day the royal prince Droyadhan made him his friend and gave him the kingdom of a small state. So Karn felt gratitude for Duryodhan in his mind. And he helped in every kind of his work whether it was right or wrong.

In the battle of Mahabharat he was fighting against Pandavas. One day God Krishna told him the secret of his birth that he was the son of Kunti and he was the elder brother of Yudhistra. So he should leave the company of Kauravs and be with Pandavas. But Karna did not leave the company of Duryodhan knowing that he was in the wrong side and the defeat is definite. And in this battle he sacrificed his life because of his friendship with Duryodhan.

Conclusion

So friends are very important people in this world. The person who has this treasure is the great person on this earth. Our friends help us in our every step of our life. If there are no friends, our life will become a great desert. It is our friend who makes us happy and gives us happiness. They inspire us in our weakness and help us in our needy moment and shows us real path of life. They can be like a family member and can be greater than any other person related to us.

You Are What You Eat

When I think about integrating my Hindu identity in my everyday life, I think of the simplest thing that I do: the food I eat. In a fashion, the food I eat helps form my Hindu identity. Often, I'm described as 'fussy' when it comes to food; although that may seem true at times, my Hindu identity informs me about the food that I should and should not eat.

Hindu Dharma teaches us the importance of following a sattvic diet in our everyday lives. What is a sattvic diet? It consists of eating fresh fruit, vegetables and whole grains which are pure and help keep the mind clear. I started focusing on eating sattvic foods as a student, and this has resulted in me being more pure minded, more compassionate and better able to control my emotions.

The importance of sattvic food is taught to us by Shree Krishna in the Bhagavad Gita:

*“āyuhṣattvabalārogyasukhaprītivivardhanāḥ
rasyāḥ snigdḥāḥ sthirā hṛidyā
āhārāḥ sātṭvikapriyāḥ”*

(Bhagavad Gita XVII.8)

“Persons in the mode of goodness prefer foods that promote the lifespan and increase virtue, strength, health, happiness, and satisfaction. Such foods are juicy, succulent, nourishing, and naturally tasteful.”

Through the words of Shree Krishna, we learn the importance of eating food that helps our body and mind develop. Daily, I remember Shree Krishna bhagavān as the example of these words. Shree Krishna had complete spiritual authority, and is also considered the model of exceptional and abundant physical health and mental poise. Shree Krishna is depicted in our scriptures and in the media as slim, active, energetic, graceful, and attractive. This is partly due to the foods Shree Krishna

consumed. With his qualities and diet, Shree Krishna is the embodiment of sattva.

In the working world, I have encountered challenges in my desire to maintain a sattvic diet. Whilst working with younger children, I often find myself feeling lethargic and energy drinks do become tempting. I used to drink coffee daily, but now tried to avoid it due to its rajasic nature. Rajasic foods are those that have a stimulating effect on the mind and body. Instead, I have learnt to pick up an apple to give me the energy I need for the day and drink more water to keep a clear mind. Keeping a sattvic diet has been tough, but there are many benefits; after all, if the mind is clearer, then one can better focus on *bhagavān* and divine work.

In social life, the challenges are even greater. When meeting friends or family for a meal. I have to consider dining at places where there is no onion or no garlic, or have to find the menu online to know what I will order beforehand. Although this requires minimal effort, I often remember that doing so means that I am observing a sattvic diet. Sometimes, the thought of going to the same restaurant over and over becomes repetitive, but with Shree Krishna's words in mind, the food I eat helps me become a more sattvic person.

In this small way, I feel that I can keep my Hindu identity close to me. Keeping the food I consume at the back of my mind has become the norm for me and following a sattvic diet has led to self-improvement. Students, put down your tamasic and rajasic foods and pick up some fruit or nuts. Start your sattvic diet: it will make the world of difference to your body, mind and *ātmā*

Jaimal Patel

NHSF (UK) Events Team Coordinator
Graduate in Theatre Arts Education & Deaf Studies
University of Reading

What's So Amazing about Khichadi?

Above all other Indian meals, there is one which is considered to help facilitate spiritual growth.

It is the Ayurvedic detox food - but it can also be found on many dinner tables on a normal day, as it is loved for other reasons, as well.

Khichadi, pronounced kich-ah-ree and sometimes spelled “kitchari” or “khichdi,” has long been used to nourish babies and the elderly, the sick and the healthy during special times of detox, cleansing and deep spiritual practice.

A simple, porridge-like blend of beans and rice, khichadi is often referred to as the Indian “comfort food.” But perhaps contrary to the western idea of comfort food or even health food, khichadi has many nourishing and cleansing benefits.

A Perfect Protein

The combination of rice and beans has been a staple around the world for 10,000 years, and for good reason. You have probably heard the term “complete protein,” but let’s take a minute to really understand what that means.

There are 20 amino acids that combine with one another to make the proteins the body needs. 10 of them, the body can synthesize on its own. The other 10, called essential amino acids, the body does not make, meaning we must get it from our foods. Animal proteins are “complete” in that they contain all ten essential amino acids, but plant foods need to be combined to make a “complete protein.”

According to Ayurveda, split yellow mung beans are the one type of beans or lentils that will not produce gas.

Rice, like most grains, is very low in the amino acid lysine. As a result, if you live on grains alone, you will likely become protein deficient. Legumes and lentils, on the other hand, have lots of lysine, but they are generally low in methionine, tryptophan and cystine. Fortunately, grains are high in these three amino acids.

So the marriage of rice and beans, as found in khichadi, has been providing the 10 essential amino acids and making complete proteins for cultures around the world for thousands of years. For cultures that have subsisted on a plant-based diet, this marriage is often what allows their diet to be nutritionally sustainable.

Khichdi is known as ‘Huggi’ in Karnataka, ‘Pongal’ in Tamil Nadu, ‘Pulagam’ in Andhra, and ‘Khichdi’ in many parts of Northern India. There are as many recipes for khichdi in India as there are households, and the only necessary ingredients include rice and lentils. All over India, Palak Khichdi and Masala Khichdi are quite popular, along with Sabudana Khichdi during Navratri. In Gujarat, khichdi is eaten with a bowl of kadhi, a yoghurt-based curry; whereas in West Bengal, many people enjoy it with an assorted platter of vegetables, and even prepare it for Durga Puja.

Health Benefits Of Khichadi

1. Nourishing Meal

Khichadi has a stable balance of carbohydrate and proteins. Moong beans that are the basic ingredient in khichadi, are a great source of dietary fiber, calcium, magnesium, phosphorus, Vitamin C and potassium. Not only this it comprises of 10 essential amino acids, making it a complete protein.

Freshly-prepared khichadi consumed with pure cow's ghee provides the appropriate amount of macronutrients, proteins, complex carbohydrate and fat. Adding up vegetables while preparing khichadi adds up the nutritional value further.

2. Gluten-Free

People who are gluten sensitive or suffer from celiac disease have a problem in the processing of this gluten which is the storage protein found in certain grains like wheat, rice and barley. But they can choose to eat khichadi on alternate days as it provides enough nutrition and yet is light and gluten-free.

Many people who may not be suffering from this disease also select gluten-free food as a lifestyle change. They too can consume khichadi.

3. Balances Dosha

This dish can be served almost any time of the day, be it morning, evening or even at nights. It is easy to prepare. It is best known for its capacity to detoxify the body and stabilize the three doshas – Vata, Pitta, Kapha. It is a tridoshic food which has a soothing effect on the body.

4. Easy To Digest

Khichadi when eaten with curd, is a calming food for the intestine and helps in adjusting an upset stomach. It is a generous meal loaded with nutrients for babies and elderly. It is easy for them to digest as both of them have a slow metabolism and their digestive strength is too weak to digest complex nutrients.

How to Make Khichadi

This recipe makes enough khichadi for three or four meals. You can play with the mixture of spices. Many people prefer this recipe when the spices are doubled, or even tripled.

Ghee is optional in this recipe. Optionally, you can start by browning the spices in a pan with 1-2 tbsp of ghee.

Ingredients:

1 cup split yellow mung dahl beans*

¼ – ½ cup long grain white or white basmati rice

1 tbsp fresh ginger root

1 tsp each: black mustard seeds, cumin, and turmeric powder

½ tsp each: coriander powder, fennel and fenugreek seeds

3 cloves

3 bay leaves

7-10 cup water

½ tsp salt (rock salt is best) or Bragg Liquid Aminos

1 small handful chopped fresh Coriander leaves

Method:

Wash split yellow mung beans and rice together until water runs clear.

In a pre-heated large pot, dry roast all the spices (except the bay leaves) on medium heat for a few minutes. This dry-roasting will enhance the flavor.

Add dahl and rice and stir, coating the rice and beans with the spices.

Add water and bay leaves and bring to a boil.

Boil for 10 minutes.

Turn heat to low, cover pot and continue to cook until dahl and rice become soft (about 30-40 minutes).

The cilantro leaves can be added just before serving.

Add salt or Bragg's to taste.

WHY WE ARE NOT WALKING THE PATH OF DHARM

Jaimal Patel

Do you think like you do?

It's funny right, we often believe that we are walking this path, this righteous path, true path, the path of being a good person, living a good life and doing Sewa. Service to others is phenomenal and we are changing so many people's lives when we serve them. After all Swami Vivekananda says: "*Serving man is serving God.*" So surely us doing these great actions means we are on the right path right?

Fundamentally, in our society many of us eat, pray, serve, sleep and repeat. However, pardon me for suggesting that this means nothing. You can try serving as many people as possible but it means nothing if it is not done with the right mindset. Let me explain - the Bhagavad Gita describes the habit of the mind as follows: "For him who has conquered the mind, the mind is the best of friends; but for one who has failed to do so, his mind will remain the greatest enemy." So what does Sri Krishna mean by this? Sri Krishna refers to the mind as something odd to us. The mind has this control over us even when we think it hasn't. The mind has this deep rooted misery and every time we feel these emotions of anger, lust, desire and greed we are never truly free. Let me give you an example - you could serve the homeless all day and then on your way home you think to yourself: "The homeless are dirty people." This demonstrates that the service you have done means nothing as negativity has entered your mind. We want to change the world, but how can we achieve this when we don't begin with ourselves?

But how do we start?

Well the answer is simple...*meditation*. It's nothing new. Controlling our monkey mind is important so we can be free from these negative thoughts. The mind has the ability to make sure we fixate on certain events and remem-

ber miseries which make us feel worse about ourselves. I was able to start understanding my own mind in the summer of 2016 as I took part in a ten day meditation programme called Vipassana meditation. Vipassana means to see things as they really are. It is a meditation technique that Buddha taught at his own meditation centres in India more than 2500 years ago. Buddha believed the way to live a peaceful and harmonious life was by controlling the mind. He believed these miseries are deep rooted in our minds and every time we think negatively then our misery multiplies.

This teaching of Vipassana Meditation makes us understand the sensation within ourselves and I was able to experience this throughout the 10 day silent course.

The first morning's meditation was a struggle, not merely due to physical tiredness but because of a continuous stream of reminiscences, regrets, resentments and other errant thoughts - one after the other. This is my mind. Just like many of us, our mind plays boss without us even knowing. My mind is most definitely my worst enemy. S.N Goenka was the teacher who guided me through the course. Three days we focused on "Anna Panna" which is "Awareness of Breathing" meditation. Who knew focusing on your breath would be so difficult? My mind wasn't having any of it. It was thinking of Eastenders and watching Friends episodes constantly like they were on repeat. I tried extremely hard to focus in the moment but every time I did, my mind would drift minutes later.

Vipassana was taught to me on day four. I had to move my attention through every part of my body, even to the point where I was able to achieve a feeling of free flow from top to bottom.

It was like subtle waves coursing through my

skin. There also came a point where I was able to focus my attention directly on the intense pain at the top of my head. It felt like drums banging inside. The truly difficult part was to maintain enough presence of mind to continue scanning the body while bearing the pain. Goenka taught me to try control the mind by not just observing but by taking no action. Even an itch arising should not make me scratch. This is how to strengthen the mind.

During the course, I was told negative emotions would bring themselves from the past to the surface of the mind. I understood this as it was like a fire burning, and that every time we react negatively to a situation we add fuel to the fire. So even if we continue to have negative reactions to situations, we continue to add fuel and the fire never burns out. Therefore if we stop reacting, the fire will consume all the emotional baggage of our past. At first this was extremely difficult - how do you just let go of past events that are rooted in the mind? After the ninth day, I felt I was able to let go of the emotional baggage that I was carrying and start to realise the stresses I had within myself. I realised that I had to train my mind to let go and unclog myself from negative thoughts.

Now that the course is over,
I try to meditate daily to help declutter my mind and focus on living a "Metta" life.

This means showing unconditional love to all. To do this, I have to focus on the positives and try to control my mind. Although controlling my mind may take me a lifetime, I realise that we can only start walking the path of Dharma when we have achieved this.

When you control your mind it means you have control of your thoughts, beliefs, words and actions then you can genuinely walk this path of Dharma. So when you want to declutter your mind, start within; a little meditation can go a long way.

WARNING

SEXUAL GROOMING

Sexual grooming has become a very common issue over the last couple of years in the UK, India and many other countries.

A high occurrence of grooming has been found amongst Hindu girls as they left home for university. Therefore, it is important that we ourselves, as well as these girls, have a full understanding of this and are able to tackle and help overcome these issues.

Grooming is when someone builds an emotional connection with someone to gain their trust for the purposes of sexual abuse, leading to conversion to another faith. Many victims who are young have no understanding of what grooming is, or that they are being sexually abused.

The Sikh Awareness Society UK has investigated over 200 reports relating to child sexual grooming in the UK. There are, however, no official statistics as it was found that a lot of young victims do not

BE AWARE

report these incidents. Incidents go unreported as the offenders often lure victims into sexualised relationships and use this against them. The victims then become vulnerable and fear they may bring shame to their family and community by speaking out.

How it all begins

1. Target the victim: offenders will target those girls whom they feel are suitable to be exploited or converted.
2. Gaining trust: girls may start to gain trust through attention and gifts given by the offender, which start to make them feel special.
3. Isolation: offenders will continue to draw the girls in more deeply, until they are isolated from friends and family.
4. Sexualising the relationship: offenders will start to take advantage by threats and blackmail unless their demands are fulfilled, and thus start to gain control.

Telling signs

It is important that we are familiar with the signs of grooming. Knowing these little signs could help save many victims who have been suffering silently for many years and feel completely helpless. Signs may include: going missing from home, school, college, university or staying out late at night on a regular basis; a change in behaviour - quiet or withdrawn, aggressive and disruptive; receiving unexplained gifts - watches, money, clothes; involvement in criminal activities and changes in physical appearance.

How to stay safe

Alcohol and drugs are most commonly used in grooming by offenders. It is very important when at university and on nights out to always remain aware of your surroundings. Never leave your drink unattended, as it is can very easily be spiked without you knowing. Always stick with your friends and make sure they are aware of where you are if you do decide to leave, and avoid going home alone.

For support or advice, you can get in touch with National Hindu Welfare Support. Their confidential helpline can be reached at 020 7341 6279, or you can email info.nhws@gmail.com.

સનાતન ધર્મ શાશ્વત ધર્મ છે

લી કિરણ જે ગોહીલ

સનાતન ધર્મ શાશ્વત ધર્મ છે. તેનું અસ્તિત્વ સૃષ્ટિના ઉદભવથી છે, અને આ સૃષ્ટિના અંત સુધી તેનું અસ્તિત્વ રહેશે. આપણે કદાચ આ વાક્ય સાંભળ્યું કે વાંચ્યું હશે,

ધર્મ રક્ષતિ રક્ષિત

આપણું પોતાનું અસ્તિત્વ એ સૌથી મોટું સત્ય છે અને બીજાનું અસ્તિત્વ એ પણ એટલું જ યોગ્ય છે. આપણે સહુ આ પૃથ્વી ઉપર કોઈ ચોક્કસ હેતુ માટે આવ્યા છીએ. અને આ ચોક્કસ ઉદ્દેશ્યની પૂર્તિ કરવા માટે ચોક્કસ ફરજોનું પાલન કરવું એ જ આપણો ધર્મ છે.

જેમ કે, આપણી આપણાં શરીર પ્રત્યેની ફરજો નિભાવવી, પરિવાર પ્રત્યેની ફરજો નિભાવવી, સમાજ પ્રત્યેની ફરજો, દેશ પ્રત્યેની ફરજો અને પરમેશ્વર નો આભાર વ્યક્ત કરવો અને આ ફરજોના પાલન માટે આપણને સંપૂર્ણ સ્વસ્થ શરીરની આવશ્યકતા છે. " શરીરમ ધર્મ ખલુ સાધનમ" આ વાક્યનો અર્થ એ છે કે આપણા ધર્મ નું પાલન (સાધના) કરવા માટે માનવ શરીર એક ઉત્તમ સાધન છે.

આપણી આપણા શરીર માટેની પણ ચોક્કસ ફરજો છે. જો આપણને ભૂખ લાગી હોય અને જો આપણે ખોરાક ન લઈએ તો શું આપણે આપણું કાર્ય કરી શકીશું? જો આપણને તરસ લાગી હોય અને આપણે પૂરતી માત્રામાં પાણી ના પીએ તો શું શરીરમાં સુમેળ સચવાશે? જો આપણે થાક્યાહોઈએ અને પુરતો આરામ ના લઈએ તો શું શરીર જોઈએ તેટલી કાર્યક્ષમતાથી કાર્ય કરી શકશે? તેથી જો આપણે આપણા શરીરની પૂરતી સારસંભાળ ન રાખીએ તો આપણું શરીર આપણી ફરજોનું પાલન કરવામાં મદદરૂપ નહિ થઈ શકે.

આપણું શરીર એક મંદિર છે. અને તેની બધી જ દેહધાર્મિક ક્રિયાઓનું યોગ્ય નિયમન કરીને જ આપણે આપણી પારિવારિક, સામાજિક ફરજો અદા કરી શકીશું અને એ જ સાચો ધર્મ છે. પરંતુ આપણે સૌ ધર્મની વ્યાખ્યા અથવા અર્થ ખોટો સમજી બેઠા છીએ. સાચો ધર્મ સનાતન ધર્મ છે. જેનું અસ્તિત્વ સૃષ્ટિના ઉદભવથી છે. અને સૃષ્ટિના અંત સુધી રહેશે. તેનો મુખ્ય

આધારસ્તંભ માનવધર્મ છે.

અનાદીકાળથી ચાલતા આવતા સનાતન ધર્મમાં માત્ર પરમબ્રહ્મ પરમેશ્વર / દિવ્ય પ્રકાશ અથવા હિરણ્યગર્ભનું જ અસ્તિત્વ હતું, અને મનુષ્યો માત્ર તેઓની જ ઉપાસના કરતા હતા. પરંતુ સ્થળ અને કાળ મુજબ આ જ સનાતન ધર્મ અનેક ધર્મો, પંથો, સંપ્રદાયો અને જ્ઞાતિઓમાં વહેચાવા લાગ્યો. અને આ જ ધર્મો, પંથો, સંપ્રદાયો અને જ્ઞાતિઓએકથી વધારે દેવી અને દેવતાઓને પૂજતા થઈ ગયા.

સનાતન ધર્મ મુજબ સમગ્ર સૃષ્ટિનું સંચાલન પરમબ્રહ્મ પરમેશ્વર / દિવ્ય પ્રકાશ / હિરણ્યગર્ભ તેમની ત્રણેય શક્તિઓ બ્રહ્માજી, વિષ્ણુજી અને મહેશજી દ્વારા કરે છે. બ્રહ્માજી સર્જનનું, વિષ્ણુજી પાલનપોષણનું અને મહેશજી નિર્વાણનું અથવા તો કલ્યાણનું કાર્ય કરે છે, અને તેમના આ કાર્યમાંમાં પરામ્બા પરાશક્તિ તેમની ત્રણેય શક્તિઓ માં સરસ્વતી, માં મહાલક્ષ્મી અને માં મહાકાલીદ્વારા સહાય કરે છે.

આપણે સૌએ આપણી ગુરુશિષ્ય પરંપરા જાણવી પણ અતિ આવશ્યક છે. ગુરુશિષ્ય પરંપરાનો ઉદભવ પરમ ગુરુતત્વ થી થાય છે. દેવગુરુશ્રી બૃહસ્પતિજી, દાનવગુરુ શ્રી શુક્રચાર્યજી અને માનવગુરુ શ્રી અગત્યસ્યઋષિજી આ ત્રણેય પરમ ગુરુતત્વ ને અનુસરે છે. આ ત્રણેય ગુરુઓ અમરત્વની વિદ્યા જાણતા હતા. બૃહસ્પતિજીએ આ વિદ્યા દેવો ને શીખવી અને દેવો અમર થઈ ગયા, રાવણે શુક્રચાર્યજી આ વિદ્યા શીખવવાનો ખુબ જ અનુરોધ કર્યો પરંતુ શુક્રચાર્યજીએ આ વિદ્યા રાવણને ન શીખવી અને શ્રીઅગત્યસ્યઋષિજીએ.

આપણે હાલ ની સામાજિક પરિસ્થિતિ માં વિવિધદેવો, દેવીઓ અને માન્યતા મુજબ સેંકડો ધર્મ, પંથ, સંપ્રદાય અને જ્ઞાતિઓ નું અસ્તિત્વ જોઈ રહ્યા છીએ અને તેના દ્વારા સમાજ અનેક નાનામોટા જૂથોમાં વહેચાઈ ગયો છે. સનાતન ધર્મમાં સમાજ માં કોઈ પણ જ્ઞાતિ નું અસ્તિત્વ જ ન હતું.

હિન્દુ ધર્મ - શ્રદ્ધા અને સાહસનું બીજું નામ છે

અમરનાથ યાત્રા

શ્રદ્ધાની રોમાંચક યાત્રા એટલે અમરનાથ યાત્રા. સમુદ્રતળેટીથી ૧૪,૫૦૦ ફૂટની ઊંચાઈ પર વિશાળ પ્રાકૃતિક ગુફાના રૂપમાં સ્થિત છે આ તીર્થ. આ ગુફામાં ભગવાન શિવ હિમલિંગના રૂપમાં આકાર લે છે.

દર શ્રાવણ માસમાં આ હિમ શિવલિંગના દર્શન માટે શ્રદ્ધાળુઓની ભીડ જામે છે. અમરનાથનો સંબંધ અમરત્વ પ્રાપ્ત કરવાની કથા સાથે છે. માન્યતા છે કે એકવાર દેવી પાર્વતીએ ભગવાન શિવને અમરકથા સંભળાવાનો આગ્રહ કર્યો. કથા તેઓ એવા સ્થાન પર સંભળાવવા ઇચ્છતા હતા જ્યાં અન્ય કોઈ તે સંભળી ન શકે. આના માટે માટે તેમણે પોતાના ત્રિશુળથી એક પર્વતમાં વાર કરી ગુફાનું રૂપ આપ્યું અને ત્યાં જ બેસીને અમરકથા સંભળાવવાની શરૂ કરી. શિવ-પાર્વતીના પ્રસ્થાન બાદ આ પવિત્ર ગુફા અમરેશ્વર કે અમરનાથ તરીકે ઓળખાવા લાગી. દર વર્ષે શ્રાવણમાં શિવ પોતાના ભક્તોને પ્રતીક રૂપે અહીં દર્શન આપે છે. અહીં પ્રાકૃતિક રૂપે બરફનું શિવલિંગ બને છે.

છડી મુબારક યાત્રા - અમરનાથ યાત્રાને છડી મુબારક યાત્રા પણ કહે છે. કથા છે કે સૌથી પહેલા મહર્ષિ ભૃગુએ અહીં શ્રાવણ પૂર્ણિમાના રોજ પવિત્ર હિમલિંગના દર્શન કર્યા હતા. તેમણે એ જ દિવસે પોતાના એક શિષ્યને પ્રહરીના રૂપમાં છડી સહિત અહીં મોકલ્યો હતો. માટે આજે પણ અહીં

છડી લાવવાની પરંપરા છે. દરવર્ષે અહીં શ્રાવણમાં ઋષિ-મુની, સાધુ-સંતો છડી લઈને આવે છે. પહેલગામથી અમરનાથ ગુફાનું અંતર 56 કિલોમીટરનું છે. 16 કિલોમીટર દૂર ચંદનવાડી સુધી યાત્રી જીપ દ્વારા પહોંચી શકે છે. આગળની યાત્રા પગપાળા કરવાની હોય છે. ઇચ્છો તો પહેલગામથી ઘોડાની વ્યવસ્થા કરી શકો છો.

દુર્ગમ પિસ્સુ ખીણ - ચંદનવાડી પ્રાકૃતિક છવથી ભરપુર સુંદર સ્થળ છે. આનું પ્રાચીન નામ સ્થાનુ આશ્રમ હતું. એકવાર ભગવાન શિવે અહીં તપ કર્યું હતું. બે કિલોમીટર આગળ પિસ્સુ ખીણ નામનું દુર્ગમ સ્થળ આવે છે. આનું વાસ્તવિક નામ પૌષાખ્ય હતું. અહીં એક સમયે દેવાસુર સંગ્રામ થયો હતો. આનાથી આગળ કેટલાંક હિમક્ષેત્રો આવે છે જેને પાર કરીને શેષનાગ પહોંચી શકાય છે. અહીં એક પવિત્ર સરોવર છે. તેનું પ્રાચીન નામ શિશ્રમનાગ હતું. યાત્રાનો પહેલો રાત્રિ પડાવ આ જ છે.

પંજતરણી તરફ - રાતના વિશ્રામ બાદ પંજતરણી તરફ આગળ વધવાનું હોય છે. લગભગ 3 કિમીના સખત ચઢાણ બાદ મહાગુનસ નામનું સ્થાન આવે છે. આ આ યાત્રાનો સૌથી ઊંચો પોઇન્ટ છે. વધુ ઊંચાઈના લીધે અહીં મોટેભાગે બરફનું સામ્રાજ્ય દેખાય છે. કેટલાંક લોકોને અહીં શ્વાસ લેવામાં તકલીફ પડે છે. જોકે અહીંનું

નૈસર્ગિક સૌંદર્ય તેમને મોટી રાહત આપે છે. અહીંના ઊંચા-નીચા પથરાળ માર્ગો પર વધતા શ્રદ્ધાળુઓ પહેલા પંજતરણી પહોંચે છે. અહીં રાત્રિ આવાસની વ્યવસ્થા છે. અહીં વહેતી નદીની પાંચ ધારાઓને લીધે તેનું નામ પંચતરણી પડ્યું હતું.

અમરનાથ ગુફા - અહીંથી પવિત્ર અમરનાથ ગુફાનું અંતર છ કિમીનું છે જેના માટે યાત્રીઓ સવારે જલ્દી ઉઠીને નીકળી પડે છે. લગભગ ત્રણ કલાકમાં ગુફા નજીક પહોંચી જાય છે જ્યાં ભક્તોની કતારો લાગેલી હોય છે. વિશાળ ગુફાના રૂપમાં પોતાની મંજિલને સામે જોઈને જ જાણે તેમનો થાક દૂર થઈ જાય છે. ગુફામાં પ્રવેશ કરીને શ્રદ્ધાળુઓ પારદર્શી હિમલિંગના દર્શન કરે છે ત્યારે તેમને કઠણ યાત્રા રૂપી સાધના પૂર્ણ થવાનો અહેસાસ થાય છે. પવિત્ર શિવલિંગની સાથે જ બીજા બે હિમપિંડ દેખાય છે. આ બંનેને પાર્વતી અને ગણેશ માનવામાં આવે છે. અમરનાથ ગુફા લગભગ 30 ફૂટ પહોળી અને 15 ફૂટ કરતા વધુ ઊંચી છે. ગુફાની ગહનતા 50 ફૂટની આસપાસ છે. ગુફાની છત પરથી પડતી પાણીની બુંદો જામવાથી અહીં હિમલિંગ બને છે. આ સ્વનિર્મિત શિવલિંગ ચંદ્રમાના આકાર સાથે વધતં શ્રાવણની પૂનમના રોજ પોતાની પૂર્ણતા મેળવે છે. માટે જ પૂર્ણિમાના દિવસે દર્શનનું વધુ મહત્વ છે.

ગુફાના એક ભાગમાં સફેદ રેતી નીકળે છે. તેને અમર વિભૂતિ માનીને માથા પર લગાવવામાં આવે છે. પોતાના આરાધ્ય સમક્ષ ઉભેલા ભક્તોની શ્રદ્ધા જોઈને જાણે એવું જ લાગે કે શિવ તેમને સાક્ષાત દર્શન આપી રહ્યાં છે.

વેદ થી પુરાણ સુધી

શબ્દાર્થ: 'શાસ્ત્રિ ચ તાયતે ચ ઇતિ શાસ્ત્રમ્ ।'
અર્થાત્: શાસન અને સંરક્ષણ કરે તે શાસ્ત્ર.

ભાવાર્થ : ઋષિઓના ઉપદેશ ધરાવતા પવિત્ર ગ્રંથોને શાસ્ત્ર કહેવામાં આવે છે.

સમયના વહેણમાં દરેક તબક્કે અનેક મહાત્માઓએ ઈશ્વરનો સાક્ષાત્કાર કરી ધર્મનું ધ્યેય પ્રાપ્ત કર્યું છે. તેમાંના ઘણાએ જુદે જુદે માર્ગે ચાલીને એક જ લક્ષ્યને સાધ્યું હતું. સૃષ્ટિના જીવમાત્રના કલ્યાણના ઉદ્દેશથી પ્રાચીનકાળના આ મહાત્માઓએ તેમના જ્ઞાન અને અનુભવનો ઉપદેશ અનેક ગ્રંથો મારફત આપણને આપ્યો છે. આ ગ્રંથોને આપણે "શાસ્ત્રો" તરીકે ઓળખીએ છીએ.

સમાજના જુદા જુદા થરને ધર્મની સમજ આપવાની હોઈ, આ જુદા જુદા લોકોના બૌદ્ધિક, વ્યવહારિક અને આધ્યાત્મિક સ્તર મુજબ જુદા જુદા કક્ષાનાં અને જુદા જુદા પ્રકારનાં અનેક શાસ્ત્રો રચાયેલ છે.

શાસ્ત્રોનું મહત્વ

માનવજીવનની બધી જ ભાવનાઓને વધુ આધ્યાત્મિક, વધુ મજબૂત, વધુ ઊંડી અને વધુ ઉન્નત બનાવવા આ શાસ્ત્રો આપણને સતત સનાતન સિદ્ધાંતો શિખવાડતાં રહ્યાં છે. ઉપરાંત શાસ્ત્રો આ સિદ્ધાંતોને અનુકૂળ વિધિ-વિધાનો કરવા પ્રેરણા પણ આપે છે અને આ સિદ્ધાંતોના વિરુદ્ધનું આચરણ કરવાથી રોકે પણ છે. શાસ્ત્રોના મહત્વને સમજાવતું એક સુભાષિત સંસ્કૃત ભાષામાં છે:

અનેકસંશયોલ્લેદિ પરોક્ષાર્થસ્ય દર્શકમ્ ।

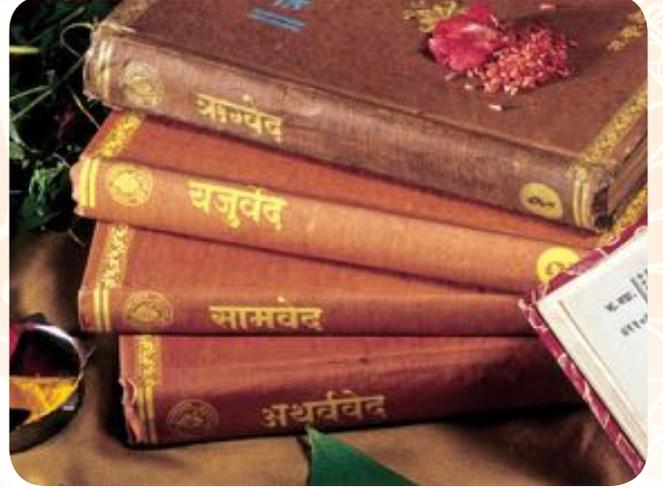
સર્વસ્ય લોચનં શાસ્ત્રં યસ્ય નાસ્ત્યન્ય એવ સઃ ॥

શબ્દાર્થ : શાસ્ત્ર સર્વ શંકાઓનો નાશ કરે છે અને પરોક્ષ લાગતા સિદ્ધાંતોને પ્રત્યક્ષ કરી આપે છે. શાસ્ત્ર માનવીની આંખો છે, તેથી જે શાસ્ત્રને જાણતો નથી તે ખરેખર આંધળો જ છે.

ભાવાર્થ : શાસ્ત્ર આપણી બધી શંકાઓનું સમાધાન કરે છે અને આડકતરા લાગતા સનાતન સિદ્ધાંતો આપણા જીવનમાં કઈ રીતે સીધી અસર કરે છે તે સમજાવે છે. શાસ્ત્રરૂપી આંખના માધ્યમથી કંટકછાયો જીવનપથ સરળતાથી પાર કરી શકાય છે. પરંતુ જે મનુષ્ય શાસ્ત્રને જાણતો નથી, તેણે આંધળાની જેમ જીવનપથ પાર કરવો પડે છે. આમ શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન આપણને વિશ્વની તમામ જીવસૃષ્ટિનું જીવન સારી રીતે જીવી શકાય શકે તે માટેનું માર્ગદર્શન આપે છે.

શાસ્ત્ર કેટલાં છે અને ક્યાં ક્યાં ?

આપણાં શાસ્ત્રોની ગણતરી કરીએ તો લગભગ ૪૦ થી ૫૦ તો મુખ્ય ગ્રંથ છે અને તેના ઉપગ્રંથો, મીમાંસા, સંબંધિત ગ્રંથો વિગેરેને સાથે ગણતાં સાથે કુલ આંકડો ૫૦૦ની સંખ્યાને પણ પાર કરી જાય

છે. આ ઉપરાંત જો તેમાં હાલ અપ્રાપ્ય છે એવા અસંખ્ય ગ્રંથો, હજુ સુધી હસ્તલિખિત પ્રતના સ્વરૂપમાં જ છે અને પ્રકાશિત થયા નથી તેવા અનેક ગ્રંથો, સંખ્યાબંધ અમાન્ય ગ્રંથો અને અગણિત સાંપ્રદાયિક ગ્રંથોને પણ ગણતરીમાં લઈએ, તો કુલ શાસ્ત્રોની સંખ્યા હજારોમાં પહોંચે.

આ બધાં શાસ્ત્રોમાં "વેદ" સૌથી પ્રાચીન ગ્રંથ છે અને તે બીજાં બધાં શાસ્ત્રોનું મૂળ છે. લોકો ભલે શાસ્ત્રો વિષે વધારે માહિતી કદાચ ના ધરાવતા હોય, પરંતુ મોટાભાગના લોકો એટલું તો જરૂર જાણે છે કે "વેદ" આપણો સૌથી પ્રાચીન અને સૌથી મહત્વનો ગ્રંથ છે. વાસ્તવમાં વેદ એ ફક્ત હિંદુ સંસ્કૃતિનો જ કે આપણા દેશનો જ નહિ પરંતુ સમગ્ર વિશ્વનો સૌથી પ્રાચીન ગ્રંથ છે.

એક મહત્વની હકીકત એ પણ છે કે વેદ એ કોઈ માનવરચિત ગ્રંથ નથી, પરંતુ સર્વશક્તિમાન ઈશ્વર દ્વારા અપાયેલું જ્ઞાન છે. પૃથ્વી અને મનુષ્યની ઉત્પત્તિ સમયે ઈશ્વરે ઋષિઓને વેદનું જ્ઞાન આપ્યું. આ ઋષિઓએ પોતાના શિષ્યોને આ જ્ઞાન આપ્યું અને તે જ રીતે ગુરુ-શિષ્ય પરંપરા દ્વારા વેદોના આ જ્ઞાનનું આદાન-પ્રદાન ચાલતું રહ્યું. ઘણા લાંબા સમય સુધી વેદના જ્ઞાનનો પ્રસાર-પ્રચાર આ રીતે ફક્ત 'પઠન અને શ્રવણથી' એટલે કે 'બોલીને અને સાંભળીને' થતો રહ્યો. સમયાંતરે લખાણ અને છપાઈની સુવિધાઓ શોધાઈ, તે પછી વેદો પુસ્તક રૂપે મળવા લાગ્યા.

વેદોમાં સર્વ વિદ્યાઓનું સંક્ષેપમાં વર્ણન છે. વેદો જ્ઞાનનો ભંડાર છે અને તેમાં જીવનનાં અનેક ગૂઢ રહસ્યો પ્રગટ કરાયેલાં છે. એવું પણ કહી શકાય કે વેદો વિચારોના ગ્રંથો છે. અન્ય બધાં જ શાસ્ત્રો વેદનો મહિમા ગાય છે અને વેદને જ ધર્મનું મૂળ માને છે. અમેરિકાની ખ્યાતનામ ખગોળસંસ્થા નાસાએ પણ વેદોમાં સમાવિષ્ટ જ્ઞાનને પ્રામાણિત માન્યું છે.

વેદો હિંદુ ધર્મના મૂળ ધર્મગ્રંથ ગણાય છે. જોકે વેદોના ઉપદેશનો અભ્યાસ કરીએ તો જણાય છે કે તે કોઈ એક ધર્મ કે સંપ્રદાયના લોકો માટેના ગ્રંથો નથી, પરંતુ સમસ્ત માનવજાતના કલ્યાણ માટેના ગ્રંથો છે. આમ વેદો ધર્મગ્રંથ નહિ પણ જ્ઞાનગ્રંથ છે.

વેદના જ્ઞાનને ચાર ભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. ઋગ્વેદનો મુખ્ય વિષય પદાર્થજ્ઞાન છે. અર્થાત્ તેમાં સંસારમાં સમાવિષ્ટ પદાર્થોનું સ્વરૂપ રજૂ થયેલ છે. યજુર્વેદમાં કર્મોના અનુષ્ઠાનનું, સામવેદમાં ઈશ્વરની ભક્તિ અને ઉપાસનાના સ્વરૂપનું અને અથર્વવેદમાં વિવિધ વિજ્ઞાનનું મુખ્યરૂપે વર્ણન કરેલું છે.

આ ચાર વેદોમાં વર્ણન કરેલું જ્ઞાન ઘણું ગહન છે અને તેમાં જીવનનાં ગૂઢ રહસ્યો અત્યંત સંક્ષિપ્તમાં રજૂ કરેલ છે, જેથી ફક્ત વિદ્વાનો જ તેને જાણી અને સમજી શકે છે. આથી આપણા સમજી શકાય તેવો વેદોનું જ્ઞાન સામાન્ય લોકો સુધી પહોંચે તે માટે વેદોમાં સમાવેલા આધ્યાત્મિક જ્ઞાનને સરળ બનાવવા પ્રયત્ન કર્યો, તો તેમાંથી ૫૦૦થી પણ વધારે ગ્રંથો રચાયા, જે બધા પણ શાસ્ત્ર તરીકે ઓળખાય છે. આ બધા ગ્રંથોની ટૂંકમાં વિગતો હવે જાણીશું.

ચારે વેદના એક-એક 'ઉપવેદ' છે. ઋગ્વેદના ઉપવેદનું નામ આયુર્વેદ છે, જેમાં તંદુરસ્તી, તંદુરસ્ત રહેવાના ઉપાય, રોગ, રોગનાં કારણો, દવાઓ અને વૈદકીય સારવારનું વર્ણન કરેલ છે. યજુર્વેદના ઉપવેદનું નામ ધનુર્વેદ છે, જેમાં સૈન્ય, હથિયાર, યુધ્ધકળા વિગેરેનું વર્ણન છે. સામવેદના ઉપવેદનું નામ ગંધર્વવેદ છે, જેમાં ગાયન, વાદન, નર્તન વિગેરેનું વર્ણન છે. જ્યારે અથર્વવેદના ઉપવેદનું નામ અર્થવેદ છે, જેમાં વેપાર, અર્થવ્યવસ્થા વિગેરેનું વર્ણન છે.

વેદના મંત્રોની સરળ સમજ માટે ઋષિઓએ દરેક વેદને ભાષ્ય એટલેકે વ્યાખ્યાના રૂપમાં રજૂ કરી જે ગ્રંથોની રચના કરી તે 'બ્રાહ્મણ ગ્રંથો' કહેવાય છે. ચારે વેદોના મળીને કુલ ૧૭ બ્રાહ્મણ ગ્રંથો રચાયા હોવાનું કહેવાય છે, પરંતુ તેમાંથી ઘણા સમયની સાથે લુપ્ત થઈ ગયા છે. જે ઉપલબ્ધ છે તેમાં ઋગ્વેદના બ્રાહ્મણ ગ્રંથ એતરેય, યજુર્વેદના શતપથ, સામવેદના તાણ્ડય અને અથર્વવેદના ગોપથનો સમાવેશ થાય છે.

બ્રાહ્મણ ગ્રંથોના ભાગ રૂપે આરણ્યક ગ્રંથોની રચના થઈ, જેમાંથી અત્યારે ૬ ગ્રંથ ઉપલબ્ધ છે. એતરેય, શાંખાયન, કૌષીતકી, તૈત્તિરીય, મૈત્રાયણી અને બૃહદારણ્યક.

આપણા સમજી શકાય તેવો વેદોનું જ્ઞાન સામાન્ય લોકો સુધી પહોંચે તે માટે વેદોમાં સમાવેલા આધ્યાત્મિક જ્ઞાન, બ્રહ્મ, જીવ, મન, સંસ્કાર, જપ, સ્વાધ્યાય, તપસ્યા, ધ્યાન, સમાધિ વિગેરે વિષયોનું અલંકારિક વાર્તાઓ અને ઉદાહરણ સાથે સરળ રૂપમાં વર્ણન કરતા ગ્રંથો લખ્યા, જે 'ઉપનિષદ' તરીકે ઓળખાય છે. વેદોનું જ્ઞાન એટલું ગૂઢ અને વિશાળ છે કે તેને સરળ રૂપમાં રજૂ કરવામાં લગભગ ૩૦૦ જેટલાં ઉપનિષદ રચાયાં. આમાંથી ૧૦૮ ઉપનિષદ માન્ય ગણાય છે, જેમાંથી ૧૦ ઉપનિષદ મુખ્ય ગણાય છે: ઇશોપનિષદ, કઠોપનિષદ, કેનોપનિષદ, પ્રશ્નોપનિષદ, મુંડકોપનિષદ, માંડ્યુક્યોપનિષદ, એતરેયોપનિષદ, તૈત્તિરીયોપનિષદ, છાંદોગ્યોપનિષદ અને બૃહદારણ્યકોપનિષદ.

ઉપનિષદો વેદનો અંતિમ અને નિષ્કર્ષરૂપ ભાગ છે, તેથી "વેદાંત" તરીકે પણ ઓળખાય છે. સંસ્કૃત સાહિત્યમાં ઉપનિષદ ગ્રંથોનો ઘણો મહત્વપૂર્ણ દરજ્જો છે. ઉપનિષદમાં સમાવેલા બહુમૂલ્ય અને ઉપયોગી જ્ઞાનને કારણે જ તેમને વેદોનો સાર કે વેદોનું મસ્તક પણ કહેવાય છે. આધ્યાત્મના વિષયમાં સર્વશ્રેષ્ઠ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે એક માત્ર પ્રમાણિક સાધન ઉપનિષદ ગ્રંથો છે.

વેદોના ગહન મંત્રોના સુક્ષ્મ અર્થને સ્પષ્ટતાથી સમજાવવા માટે આપણા વિદ્વાન ઋષિઓએ 'વેદાંગ' નામના ૬ ગ્રંથોની રચના કરી છે. શિક્ષાગ્રંથમાં સંસ્કૃત ભાષાના અક્ષરોનું વર્ણન, તેમની સંખ્યા, પ્રકાર, ઉચ્ચારણ, સ્થાન વિગેરેનું વિવરણ કરેલું છે. કલ્પગ્રંથમાં વ્યવહાર, સુનીતિ, ધર્માચાર વિગેરે વિષયોનું વર્ણન છે. વ્યાકરણગ્રંથમાં શબ્દોની રચના, ધાતુ, પ્રત્યય તથા કયા શબ્દના કેટલા અર્થ થાય છે તે વિષેનું વર્ણન છે. નિરુક્તગ્રંથમાં વેદના મંત્રોનો અર્થ કઈ વિધિથી કરવો તેનો નિર્દેશ કરેલો છે. છંદગ્રંથમાં શ્લોકોની રચના તથા ગાયનકલાનું વર્ણન

છે અને જ્યોતિષગ્રંથમાં ભૂગોળ-ખગોળની સ્થિતિ-ગતિ અને ગણિત જેવી વિદ્યાઓનું વર્ણન છે.

આપણા વિદ્વાન ઋષિઓએ વેદોનાં દાર્શનિક તત્ત્વોની વિસ્તારપૂર્વક અને શંકા તથા તેના સમાધાન સાથેની વિવેચના જે ૬ ગ્રંથોમાં કરી છે તે વેદનાં 'ઉપાંગ' અથવા 'દર્શનશાસ્ત્ર' તરીકે ઓળખાય છે. જૈમિનીઋષિકૃત મીમાંસાદર્શનમાં ધર્મ, કર્મ, યજ્ઞ વિગેરેનું વર્ણન છે. વ્યાસઋષિકૃત વેદાન્તદર્શનમાં બ્રહ્મ એટલે કે ઈશ્વરનું વર્ણન છે. ગૌતમઋષિકૃત ન્યાયદર્શનમાં તર્ક, પ્રમાણ, વ્યવહાર તથા મુક્તિનું અને કણ્ણાદઋષિકૃત વૈશેષિકદર્શનમાં જ્ઞાન-વિજ્ઞાનનું વર્ણન છે. કપિલઋષિકૃત સાંખ્યદર્શનમાં પ્રકૃતિ, પુરુષ (જીવ)નું અને પતંજલિઋષિકૃત યોગદર્શનમાં યોગસાધના, ધ્યાન, સમાધિ આદિ વિષયોનું વર્ણન છે.

આમ ૪ વેદ, ૪ ઉપવેદ, ૪ બ્રાહ્મણ ગ્રંથ, ૬ આરણ્યક ગ્રંથ, ૧૦ ઉપનિષદ, ૬ વેદાંગ અને ૬ દર્શન મળીને ૪૦ તો મુખ્ય શાસ્ત્ર થયાં. ઉપરાંત બીજાં ૯૮ ઉપનિષદ ઉમેરીએ તો કુલ ૧૩૮ શાસ્ત્ર થયાં. આ બધાં શાસ્ત્રો મુખ્યત્વે વેદ પર આધારિત ગ્રંથો છે, જેથી "વૈદિક સાહિત્ય" તરીકે ઓળખાય છે. મોટેભાગે આ ગ્રંથો મૂળ રૂપમાં સચવાઈ રહ્યા છે અને તેમાં મોટે ભાગે આધ્યાત્મિક જ્ઞાન પર વધારે ભાર આપવામાં આવ્યો છે.

આ "વૈદિક સાહિત્ય"ની રચના પછીના સમયમાં પણ આપણા ઋષિઓએ ૧૦૦થી પણ વધારે સ્મૃતિગ્રંથો, ૧૦૦થી પણ વધારે સંહિતાઓ, ૧૮ પુરાણો, ૧૮ ઉપપુરાણો, અનેક સુત્રગ્રંથો, અનેક પ્રાતીશાખ્ય, મહાભારત જેવા લગભગ ૪૦૦થી પણ વધારે ગ્રંથો રચેલા છે. આ બધા ગ્રંથોનો પણ શાસ્ત્રોમાં સમાવેશ થાય છે. આ ગ્રંથોની રચના મનુષ્યને કર્તવ્ય અને અકર્તવ્યનો બોધ કરાવવા માટે થયેલ છે અને તેમાં કૌટુંબિક, સામાજિક, ધાર્મિક અને રાજનૈતિક નિયમોનું વિધાન છે. પાછળથી રચાયેલા આ ગ્રંથોમાં ધાર્મિક ભાવના, કર્મકાંડ, ક્રિયાકાંડ, કૌટુંબિક અને સામાજિક વ્યવહાર, વર્ણવ્યવસ્થા વિગેરે બાબતોનું વર્ણન પણ કરેલું છે.

આમ પાછળથી રચાયેલા આ ગ્રંથોમાં આધ્યાત્મિક જ્ઞાન કરતાં ધાર્મિક અને સામાજિક વિષયો પર વધુ ઝુકાવ છે. ઉપરાંત સમયે સમયે આ ગ્રંથોમાં સુધારા-વધારાની ભેળસેળ થતી રહી છે, જેથી આ ગ્રંથોમાં કોઈવાર ઋષિઓના મૂળ ઉપદેશનું બદલાયેલું અને કયારેક વિકૃત થયેલું સ્વરૂપ પણ જોવા મળે છે.

આપણે જોયું કે કુલ શાસ્ત્રોના બે મુખ્ય ભાગ છે:

(૧) વૈદિક સાહિત્ય: જે સંપૂર્ણપણે વેદ આધારિત જ્ઞાનની વાતો ધરાવે છે, "શ્રુતિ" તરીકે ઓળખાય છે, મૂળ સ્વરૂપમાં જળવાઈ રહ્યું છે અને તેમાં આધ્યાત્મિક જ્ઞાન પર વધારે ભાર આપવામાં આવ્યો છે.

(૨) અન્ય (પાછળથી રચાયેલાં) શાસ્ત્રો: વેદના આદેશોમાં ક્યારેક થોડીઘણી બાંધછોડ કરીને રચાયેલ છે, "સ્મૃતિ" તરીકે ઓળખાય છે, મૂળ સ્વરૂપમાં જળવાઈ રહ્યા નથી અને તેમાં સામાજિક વિષયો પર વધારે ભાર આપવામાં આવ્યો છે.

રક્ષાબંધન

ભાઈના જીવનમાં, ભાઈના જીવન વિકાસમાં બહેનની સ્નેહપૂર્ણ અને પ્રેરક શુભેચ્છાનું પ્રતીક રક્ષાબંધન પર્વ છે.

મનુષ્ય જન્મે ત્યારથી તેને કોઈને કોઈ પ્રકારનો ભય તો રહેતો જ હોય છે, અને જ્યાં ભય હોય ત્યાં રક્ષા સ્વયંભૂ પ્રગટ થતી હોય છે. રક્ષાની ભાવના પ્રબળ અને તીવ્ર હોય છે. આ રક્ષણ એટલે અંતરની આશિષનું રક્ષણ, હેતુભરી શુભ ભાવનાનું રક્ષણ, અદ્રશ્ય પરમાત્મા અને દેવ-દેવીઓને ગદગદ ભાવે કરેલી પ્રાર્થનાનું રક્ષણ.

આવું રક્ષણ અભિમન્યુને કુંતીએ તેને રણમોરચે જતાં પહેલાં રાખડી બાંધી હતી. એવું રક્ષણ પ્રિયજનને આપવા માતાઓ, પત્નીઓ, ભગિનીઓએ રાખડી બાંધ્યાના પ્રસંગો પુરાણોમાં અનેક ઉપલબ્ધ છે.

હિંદુ સમાજમાં શ્રાવણી પૂર્ણિમાના દિવસે બધી જ બહેનો પોતાના ભાઈના કાંડે રાખડી બાંધી તેની સર્વ પ્રકારની રક્ષા ઇચ્છે છે. શું રાખડી બાંધીને કોઈની રક્ષા ખરેખર થઈ શકે? મહત્વ રક્ષાબંધનનું નથી, મહત્વ છે.

અંતરના જે અમી ઘૂંટીને રાખડી બાંધતી વખતે આશીર્વાદ આપે તેનું છે. શુદ્ધ ભાવે, ખરા અંતઃકરણપૂર્વક કોઈના શ્રેય માટે કરાયેલી ઇચ્છા નિષ્ફળ જતી નથી. ઇચ્છા-સંકલ્પ એક અમોઘ શક્તિ છે, ઘણું ઘણું કરવા સમર્થ એવી શક્તિ છે. દૈવ સંકલ્પથી જ માનવી પોતાની જાતને ઇચ્છાનુસાર ઘડી શકે છે. સંકલ્પમાં અનેરું અને અનોખું સામર્થ્ય છે. સંકલ્પ એ ચમત્કારનો જન્મદાતા છે, સિદ્ધિ અને પ્રગતિનો પ્રેરક છે. સંકલ્પ વડે ગમે તેવા અશક્ય કાર્યો પણ સિદ્ધ થાય છે. દરેકે દૈવ સંકલ્પ-શક્તિના સહારે કઠોર તપશ્ચર્યા કરીને પરમ કૃપાળુ પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર કર્યો છે. એવી અવિચળ શ્રદ્ધાના જોરે માટીના માનવીએ અનેરી, અનોખી અને અલૌકિક સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી છે.

દૈવ સંકલ્પ અને અંતરની આશિષોએ અશક્યને શક્ય બનાવ્યું છે. આ બધું કરનાર શક્તિ એટલે આત્માની શક્તિ. પરંતુ આત્મા શુદ્ધ હોવો જોઈએ, નિર્મલ અને દોષરહિત હોવો જોઈએ, તો એવા અંતરાત્માથી ઉઠેલી આશિષ એળે (વ્યર્થ) જતી નથી. ભાઈના કાંડે રાખડી બાંધતી બહેન જો એવા આશિષ આપી શકે તો તેના ભાઈની રક્ષાની ખાતરી મળી જાય છે. માનવીના સંસારી જીવનની આ ભવ્ય ભાવનાની યાદ અપાવવા આ રક્ષાબંધનના તહેવારનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ પવિત્ર તહેવારનું મહત્વ સ્નેહ, સદ્ભાવ અને અન્યોન્ય શુભેચ્છા વધે તેનું છે.

આવો ભવ્ય ભાવનાનો તહેવાર માત્ર નિર્જીવ વ્યવહાર બની રહેવો ન જોઈએ. ભાઈને મન રાખડી બંધાવવી એટલે વ્યવહારની એક રસમ પૂરી કરવી, બહેનને શક્તિ અનુસાર કંઈક આપી છૂટવું, અને બહેને ભાઈ પાસેથી કંઈ મેળવવાનો હક્ક પૂરો કરવો. આપેલી અને લીધેલી ચીજો કે પૈસા એ ગૌણ વસ્તુ છે, એનું મહત્વ નથી, ભાઈ-બહેન વચ્ચે સ્નેહમાં અભિવૃદ્ધિ થાય એ વધુ મહત્વનું છે.

મારો ભાઈ બહુ મોટો, એનો જડશે ના જગજોતે;નાનો છે ને આજ દીસે, પણ કાલે થશે એ મોટો;

જગની અંદર ફૂલવાડીમાં, ખીલશે થઈ ગલગોટો! બહેનની આ ઉક્તિમાં મૂર્તિમંત ભાવ નીતરતો જોવા મળે છે.

રક્ષાબંધનનો પર્વ ભાવસંવર્ધનનું કામ કરે છે. આ પરમ પવિત્ર પર્વ સ્વાર્પણ, શૌર્ય, સૌજન્ય, સાહસ અને ભાઈ-બહેનના નિર્મળ અને નિઃસ્વાર્થ પ્રેમનું પ્રતીક છે. આ પવિત્ર પર્વ ભારતીય સંસ્કૃતિનું અમૂલ્ય પ્રદાન છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિ એટલે વેદ અને વ્યાસ માન્ય સંસ્કૃતિ. આપણે વ્રત-ઉત્સવો પાછળ રહેલા સાંસ્કૃતિક રહસ્યોને જાણવા, માણવા અને પીંછાણવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

"उत्सव प्रिया: खलु मनुष्या!"

ઉત્સવોની અને પ્રતીકોની પાછળ ભાવનું, ભવ્ય ભાવનાનું મહત્વ છે.
રક્ષાબંધન પર્વ એટલે ભગિની પ્રેમ-બંધન.

"સ્ત્રી તરફ વિકૃતિ દ્રષ્ટિએ ન જોતા પવિત્ર દ્રષ્ટિ રાખવી." એ મહાન સંદેશ આપનાર આ પવિત્ર તહેવારને કુટુંબ

પૂરતો મર્યાદિત બનાવી દીધો છે. પ્રેમ-બંધન અને ભાવ-બંધનના આ પવિત્ર તહેવારનું સામાજિકરણ અને વૈશ્વિકરણ કરવું જોઈએ. રક્ષાબંધનનો પર્વ એટલે દ્રષ્ટિ પરિવર્તનનો પર્વ,

ભાઈ-બહેનના વિશુદ્ધ પ્રેમનું અસ્ખલિત વહેતું ઝરણું. બહેનની રાખડી હાથ પર બંધાવતાની સાથે જ ભાઈની દ્રષ્ટિમાં આમૂલાગ્ર પરિવર્તન આવી જાય ! બહેનના રક્ષણની જવાબદારી ભાઈ સસ્મિત સ્વીકારે છે, જેથી બહેન સમાજમાં નિર્ભયપણે ફરી શકે. બહેન જ્યારે ભાઈને રાખડી બાંધે છે ત્યારે તેના ભાવ પર ચાંલ્લો કરે છે. સર્વ સામાન્ય લાગતી આ પ્રજ્ઞાલિકામાં દ્રષ્ટિ પરિવર્તનની મહાન પ્રક્રિયાનો સમાવેશ થાય છે. સામાન્ય દ્રષ્ટિથી સારા વિશ્વને નિહાળી રહેલા બે નેત્રો ઉપરાંત, ભોગને ભૂલીને ભાવ દ્રષ્ટિથી વિશ્વને નિહાળવા માટે જાણે કે એક ત્રીજું પવિત્ર નેત્ર અર્પણ કરીને બહેને પોતાના ભાઈને ત્રિલોચન બનાવ્યો છે. આવો શુભ સંકેત આ ક્રિયામાં દ્રષ્ટિગોચર થાય છે.

ભગવાન શંકરે ત્રીજું નેત્ર ઉઘાડી કામદેવને ભસ્મ કરી નાખ્યો હતો. બહેન પણ ભાઈનું ત્રીજું નેત્ર (બુદ્ધિલોચન) ખોલી ભાઈને વિકાર વાસના વગેરેને ભસ્મ કરવાનું આડકતરી રીતે સૂચન કરે છે.

ભાઈના હાથે રાખડી બાંધવી એ હર્ષદેલી અને વહાલસોથી બહેનને પોતાના જીવનનો અમૂલ્ય લહાવો લાગે છે. રક્ષાના પ્રત્યેક તંતુમાં ભાઈ-બહેનના હૃદયનો નિર્વ્યાજ અને નિતાંત પ્રેમ નીતરતો હોય છે. રાખડી એ માત્ર સૂતરનો તંતુ નથી, એ તો શીલ અને સ્નેહનું રક્ષણ કરતું તેમજ જીવનમાં સંયમની મહત્તા સમજાવતું એક પવિત્ર બંધન છે. ભાઈના હાથે રાખડી બાંધીને બહેન માત્ર પોતાનું જ રક્ષણ ઈચ્છે છે એટલું જ નહિ, પરંતુ સમસ્ત સ્ત્રી સમાજને પોતાના ભાઈનું રક્ષણ મળે એવી ભવ્ય ભાવના અને અપેક્ષા રાખે છે. સાથોસાથ પોતાનો ભાઈ અંતઃકરણના શત્રુઓ - કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ્, મત્સર, આશા, તૃષ્ણા વગેરે ઉપર વિજય મેળવે એવી આકાંક્ષા પણ સેવે છે. રક્ષાબંધન વખતે બહેન બંધનનું એટલે કે ધ્યેયનું રક્ષણ કરવા સૂચન કરે છે. ભાઈ, બહેનની રક્ષા અર્થે સર્વસ્વ આપવાની તત્પરતા દાખવે છે.

આ સર્વસ્વ આપવાની તૈયારીના પ્રતિક રૂપે બહેનને ભેટ તરીકે દક્ષિણા આપે છે.

પ્રતીક એ મૌનની ભાષા છે. આ પ્રતીકની પાછળ ભવ્ય ભાવનાની સુગંધ છુપાયેલી છે, પરંતુ આજે એ માત્ર ચીલાચાલુ વ્યવહાર થઈ ગયો છે, તેથી ભગિની-પ્રેમનું ભાવમાધુર્ય કે સૌંદર્ય ભાગ્યે જ દેખાય છે.

પૌરાણિક કથા અનુસાર દેવાધિદેવ ઈન્દ્ર દાનવો સામે હારી ગયા

ત્યારે ઈન્દ્રાણીએ રાખડી બાંધી રક્ષાબંધનનું વ્રત કર્યું હતું, જેથી ઈન્દ્રે વિજય પ્રાપ્ત કર્યો હતો.

"કુંતા અભિમન્યુને બાંધે અમર રાખડી રે..." અને પછી કૌરવો સામે સાત કોઠાનું યુદ્ધ લડવા મોકલ્યો!

મેવાડની મહારાણી કર્મવતીએ હુમાયુને રક્ષાબંધન મોકલી ભાઈ બનાવ્યો! રક્ષાબંધનના પવિત્ર દિવસે બલિપૂજન કરીને બલિના હાથે રાખડી બાંધીને લક્ષ્મીજીને પ્રભુને છોડાવ્યા હતા! રક્ષાબંધન એ બહેન માટે પોતાના વહાલસોયા ભાઈ પ્રત્યેની નિષ્પાપ, નિર્મળ અને નિઃસ્વાર્થ ભાવે સેવેલી શુભેચ્છાઓનું અને ત્યાગનું મહામૂલું પવિત્ર પ્રતીક છે.

બહેનની આ શુભેચ્છા ભાઈના જીવન વિકાસમાં પ્રેરણાદાયી અને પોષક બને છે. રક્ષાબંધનના પરમ પવિત્ર પર્વનો બળેવ અથવા નાળિયેરી પૂનમ તરીકે પણ મહિમા છે. સમસ્ત બ્રહ્મસમાજ પોતાની ઉપવીત (જનોઈ) વેદના મંત્રોચ્ચાર સાથે સાગર કે સરિતા તટે દેવમંદિરના સાન્નિધ્યમાં વિધિપૂર્વક બદલાવે છે. નવી જનોઈ ધારણ કર્યા પછી ચારેય વર્ણને રાખડી બાંધી આશીર્વાદ આપે છે, અને દક્ષિણા પ્રાપ્ત કરે છે. આ જનોઈ કેવળ સૂતરનો ત્રાગડો નથી, પરંતુ સોળ સંસ્કારમાંનો એક ઉત્તમ સંસ્કાર છે. આ ઉપવીત ધારણ કર્યા પછી જ "સંસ્કાર દ્વિજ ઉચ્ચતમ્" કહેવાય છે.

આ રીતે જોતાં દરેક પર્વોમાં રક્ષાબંધનનું અને બળેવનું પર્વ એક અનોખા પર્વ તરીકે પર્વ તરીકે આગવી જ ભાત પાડે છે. રક્ષાબંધનનું નામ બળેવ.બળેવ એટલે બળ અને બલિ ઊભયની ભાવના જેમા પાયામાં પડી છે, ત્યાગ અને તિતિક્ષાની તમન્ના જેમાં ભરી છે, પ્રેમ અને સંસ્કારની સૌરભ જેની ઉજવણીમાં મહેકતી જોવા મળે છે, એવા આ પવિત્ર દિવસે ભારતના ભડવીર સાગરખેડુ બનીને વહાણવટે ઊપડતા અને અખૂટ જળબંડારને ખોળે ખેલતાં નારિયેળ પધરાવી સાગરનું પૂજન કરી આખી દુનિયા ખૂંદી વળતા. આ પ્રસંગમાં ખલાસીઓ, વહાણવટીઓ અને વેપારીઓ પણ સામેલ થતા. તે વખતે એક્ય સાથે ઉમંગની છોળો ઊડતી અને સાચા ભાતુભાવનો પરિમલ પથરાઈ રહેતો. આવું છે, આ વ્રત-પર્વ નારિયેળી પૂનમ !

રક્ષાબંધન વ્રતના પ્રભાવે ભાઈ-બહેનના હેત વધે આયુષ્યમાં અભિવૃદ્ધિ થાય છે અને ધનધાન્ય તથા સંપત્તિની પણ વૃદ્ધિ થાય છે. આ વ્રત કરવાથી ભૂત, પ્રેત, પિશાચ વગેરેના ત્રાસમાથી મુક્તિ મળે છે. આ પવિત્ર વ્રત સર્વ રોગોનું નિવારણ કરે છે સાથોસાથ અશુભોનું પણ નિવારણ કરે છે.

अनेन विधिना यस्तु रक्षाबंधं समाचरेत् ।

स सर्वदोष रहितः सुखी संवत्सरं भवेत् ॥

જે મનુષ્ય વિધિ પૂર્વક રક્ષાબંધન કરે છે, તે સર્વ દોષોથી મુક્ત થાય છે અને જીવન પર્યંત પરમ સુખને પામે છે.

Raksha Bandhan is on Thursday 15 August 2019

રક્ષા બંધન શ્રાવણ સુદ - ગુરુવાર ૧૫ ઓગસ્ટ ૨૦૧૯

નારી તું નારાયણી

यत्न नार्यस्तु पूज्यंते रमंते तत्र देवता

આ ભાવનાથી ભારતમાં સદીઓ પૂર્વે સ્ત્રી-સન્માનનો આદર્શ મૂર્તિમંત બન્યો, હતો. સતીઓ, સન્નારીઓ અને સાધ્વીનો એક જ્વલંત ઈતિહાસ ભારતે જગતને પૂરો પાડ્યો છે.

વેદ ઉપનિષદ કાળમાં સ્ત્રી પુરુષનો સમાન દરજ્જો હતો. એટલું જ નહિ ગાગી અને લોપામુદ્રા વિદુષીઓએ સ્ત્રીશક્તિ પ્રભાવને પૂર્ણ કળાએ પ્રગટાવ્યો હતો. બુદ્ધકાળમાં અને વિશેષ કરીને જૈનકાળમાં તો સ્ત્રી પુરુષની બરાબરીના નાતે આધ્યાત્મિક અધિકાર પણ પામી હતી.

પરંતુ ત્યારપછી ભારતમાં સ્ત્રીઓની અવનીતિનો પ્રારંભ થયો અને એટલી હદ સુધી પહોંચ્યો કે મધ્યયુગમાં સ્ત્રી એક વસ્તુ મનાવા લાગી. સ્ત્રી એઉપભોગની, અપહરણ કરીને ઉઠાવી જવાની કે સમજાવી- ફોસલાવીને ભગાડી જવાની વસ્તુ છે એ માન્યાએ સ્ત્રીઓને ગુલામીના ખપ્પરમાં હોમી દીધી. સ્ત્રીઓના (કુંવારી કન્યાઓના) સોદા થવા લાગ્યા અને લોહીનો વેપાર કરતી ટોળકીનો કૂર પજાઓ સ્ત્રીઓની સ્વતંત્રતા પર પડતા રૂપાળી દીકરીઓ માટે આવરૂભેર, નિશ્ચિતપણે જીવવું દોહ્યાવું બની ગયું. દીકરીઓના માંબાપોની ઉંચ હરામ થઈ.

સ્ત્રી અને પુરુષ એ તો સંસારરૂપી રતહના બે પૈંડા છે. એ મહાન આદર્શની વાતો કરનારા ભારત દેશમાં હજી આજે એકવીસમી સદીના પ્રથમ દાયકામાં પણ સ્ત્રીઓની દયાજનક હાલતમાં સાવિત્રિક સુધારો થયો નથી.

લાખો સ્ત્રીઓ હજી આજે પણ ઘરની ચાર દીવાલો વચ્ચે, નિક્ષરતા અને અજ્ઞાનતાના ઘોર અંધકારમાં અટવાઈને પશુવત જીવન જીવી રહી છે. તેમ છતાં ભારતીય સ્ત્રીઓની રિથિતિમાં થોડો ઘણો પણ જે સુધારો જોવા મળે છે તેનો યશ મહાત્મા ગાંધીજીને ફાળે જાય છે. ભારતની સ્ત્રીઓને સમાનતા, સાક્ષરતા અને સ્વતંત્રતા બક્ષવા તેમણે નોંધપાત્ર પ્રયત્નો કર્યા. સ્વાતંત્ર્ય ચળવળના એક ભાગ રૂપે, સ્ત્રી-જાગૃતિના જે રચનાત્મક કાર્યક્રમો ગાંધીજીની રાહબરી હેઠળ શરૂ થયા તેના પરિણામે, સ્ત્રીઓ પોતાના પગ પર ઉભા રહેવા જેટલી સ્વતંત્ર બની.

પરંતુ આજે ભારતમાં નારી સમાજ સમક્ષ સૌથી મોટો કોયડો એ ઉભો થયો છે કે બંધારણ દ્વારા જે મૂળભૂત હક્ક પ્રાપ્ત થયો છે તેને અનુરૂપ કેવી રીતે બનવું ? એક બાજુ સ્ત્રી જાગૃતિની જ્યોત ઝળહળતી રાખવીને બીજી બાજુ સ્વતંત્રતા સ્વચ્છદતામાં પલટાઈ રહી છે. એને કેવી રીતે નાથવી ? આજે ભારતના મહાનગરોમાં નોકરી કરતી અને કોલેજમાં ભણતી શિક્ષિત નારીઓએ લાજમર્યાદાની "લક્ષ્મણરેખા" ઓળંગી દીધી છે એવી ફરિયાદ ઉઠી છે. પશ્ચિમના રંગે રંગાઈને અને ફેશનનો આંધળું અનુકરણ કરીને ભારતની નારી, કલ્પોમાં ઘૂમતી થઈ છે. અને ડાંસન રવાડે ચડી છે. પરિણામે સંયુક્ત કુટુંબની ભાવના છિન્નભિન્ન થઈ રહી છે. દાંમપ્તયજીવનને વહેમ અને શંકાનો લૂણો લાગ્યો છે. સૌંદર્ય પ્રસાધનોની કૃત્રિમતા હેઠળ ભારતીય નારીનું કુદરતી સૌંદર્ય ઝખવાયું છે. અને પરિણામે અનેક સમાજિક અનિષ્ટો ફૂલીફાલી રહ્યા છે.

ભારતીય નારી સારા અર્થમાં "નારાયણી" બને પુરુષ સમોવડી બને અને આદર્શ માતા બને એમાં જ એની એકલીનું નહિ આખા સમાજનું ને રાષ્ટ્રનું કલ્યાણ સમાયેલું છે. ભારતને પોતાની આગવી, અનન્ય અને અનોખી સંસ્કૃતિ વારસો પરાપૂર્વથી મળેલો છે. આ ભારતીય સંસ્કૃતિના ભોગે આ દેશની નારી જે કાંઈ કરશે-વિચારશે તે સાલું પેઢીને અને ભાવિ વારસદારોને અનહદ નુકશાન કરનારું જ હશે એમાં કોઈ શંકા નથી. ભારતની નારી માતૃત્વના મહાઅનમોલ સંસ્કારોનું જતન કરવાની જવાબદારીમાંથી છટકી જઈને, જો સિદ્ધિના સર્વોત્તમ શિખરો સર કરવા જશે તો સદીઓ પુરાણી જ્વલંત ભારતીય સંસ્કૃતિની નખોદ ખોદાશે એ વાત કદે-કદાપિ ભૂલવા જેવી નથી.

માં

કોઈ દી સાંભરે નઈ
મા મને કોઈ દી સાંભરે નઈ
કેવી હશે ને કેવી નઈ
મા મને કોઈ દી સાંભરે નઈ

કોક કોક વાર વળી રમ્મત વચાળે મારા
કાનમાં ગણગણ થાય
હુતુતુતુની હડિયાપટીમા
માનો શબદ સંભળાય-
મા જાણે હીંચકોરતી વઈ ગઈ
હાલાના સૂર થોડા વેરતી ગઈ...

શ્રાવણની કોક કોક વેલી સવારમાં
સાંભરી આવે બા
પારિજાતકની મીઠી સુગંધ લઈ
વાડીએથી આવતો વા
દેવને પૂજતી ફૂલ લઈ લઈ
મા એની મ્હેક મ્હેક મેલતી ગઈ

સૂવાના ખંડને ખૂણે બેસીને કદી
આભમાં મીટ માંડું
માની આંખો જ જાણે જોઈ રહી છે મને
એમ મન થાય ગાંડું
તગતગ તાકતી ખોળલે લઈ
ગગનમાં એ જ દૃગ્ય ચોડતી ગઈ

કેવી હશે ને કેવી નઈ
મા મને કોઈ દી સાંભરી નઈ.

રવિન્દ્રનાથ ટાગોર
(અનુવાદ: ઝવેરચંદ મેઘાણી)

ભક્તિ, ભક્ત અને ભગવાન

હનુમાનજી મહારાજ ભક્તિના ખાસ આચાર્ય હોવા છતાં પણ તે કહે છે કે 'ભજન શું છે ? એ કેવી રીતે થાય છે ? હું કાંઈ જાણતો નથી.

બાળકનો માતા સાથે જેટલો પ્રેમ હોય છે, તેનાથી પણ વધારે પ્રેમ માને બાળક સાથે હોય છે. બાળક માના પ્રેમને જાણતું નથી. જો તે માના પ્રેમને જાણી લે તો તેને માના ખોળામાં રડવું જ ન પડે. એ જ રીતે ભગવાનનો જીવ સાથે ઓછો પ્રેમ નથી. કાકભુશણ્ડિજી બાળસ્વરૂપ ભગવાન શ્રીરામની સાથે રમતા રમતા જ્યારે બિલકુલ તેમની નજીક આવ્યા ત્યારે ભગવાન હસવા લાગ્યા અને જ્યારે તેમનાથી દૂર ગયા ત્યારે ભગવાન રડવા લાગ્યા. ભગવાનનો જીવ તરફ કેટલો પ્રેમ ! સંસારના આકર્ષણથી ભગવાનથી વિમુખ થવાના કારણે જીવ ભગવાનના આકર્ષણને ઓળખી શકતો નથી. જો તે ભગવાનના પ્રેમને ઓળખી જાય તો જીવનો બેડો પાર થઈ જાય !

સંસારના આકર્ષણથી બહાર નીકળવું એટલે મુક્તિ. અને ભગવાન તરફ આકર્ષણ થવું એટલે ભક્તિ. મુક્તિમાં અખંડ આનંદ છે અને ભક્તિમાં અનંત આનંદ છે. ભક્તિથી ભગવાનના દર્શન થઈ શકે છે. એ ભક્તિની વિશેષતા છે. જ્ઞાનની પરાનિષ્ઠાથી ભગવાનના દર્શન નથી થતાં. જ્ઞાન દીપક છે. ભક્તિ વગેરેની જરૂર પડે છે અને હવા લાગવાથી તે ઓલવાઈ પણ જાય છે. મણિને નથી ઘી કે દિવેટની જરૂર કે નથી એ હવાથી ઓલવાતો.

ભગવાને ભક્તો માટે પોતાની પ્રાપ્તિ ઘણી સહેલી બતાવી છે. જ્ઞાન માર્ગ પર ચાલવાવાળો પોતાના સાધનનું બળ સમજે છે, જ્યારે ભક્તિની એ વિલક્ષણતા હોય છે કે તે પોતાના સાધનનું બળ માનતો નથી. ભીતરમાં અભિમાન રહેવાથી ભક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી. જેને ભગવાનની કૃપા પર પૂર્ણ ભરોસો છે એને જ ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

હનુમાનજી મહારાજ ભક્તિના ખાસ આચાર્ય હોવા છતાં પણ તે કહે છે કે 'ભજન શું છે ? એ કેવી રીતે થાય છે ? હું કાંઈ જાણતો નથી.' શબરીને ક્યાં ખબર હતી કે ભક્તિ નવ પ્રકારની છે. જે મારામાં પૂર્ણપણે વિકસિત-મોજુદ છે ! અહીં હનુમાનજી કે શબરી જૂઠું નથી બોલતા. ચતુરાઈ નથી કરતા. અભિમાન નથી કરતા. ભક્તિ પોતાનામાં કોઈ વિશેષતા નહીં બતાવતા માત્ર ભગવાનની કૃપા જ માને છે. જ્યારે ગુણને આપણે પોતાનો માની બેસીએ છીએ ત્યારે જ અભિમાન પેદા થાય છે. ભક્તો ગુણને પોતાનો સમજતા નથી. માટે જ તેને અભિમાન પેદા થતું નથી.

કૃપા કરવી એ ભગવાનનું કામ છે. કૃપાનો સ્વીકાર કરવો એ ભક્તનું કામ છે. ભગવાનની કૃપામાં કોઈ પણ જાતનો પક્ષપાત કે મારા-તારાપણું નથી હોતું. પોતાનામાં અભિમાન ન હોવાથી ભગવાનની કૃપાનો પ્રવાહ સીધો જ આવે છે. પરંતુ હું આટલું જાણું છું, હું આટલો સમજદાર છું, મારામાં આટલી

યોગ્યતા છે.' વગેરે અભિમાનના કારણે ભગવાનની કૃપા આવવામાં વિઘ્ન ઉભું કરે છે. આમ પોતાનું અભિમાન ભક્તિમાં બાધક નીવડે છે.

કોઈપણ સારું કામ ભગવાનથી, સદ્ગુરૂથી અથવા સંતોથી જ બને છે. જે કંઈ બૂરૂ થાય છે તે આપણી ભૂલથી થાય છે. હનુમાનજી જ્યારે લંકાથી પાછા આવીને ભગવાન રામના ચરણોમાં શરમ પ્રાપ્ત કરે છે અને કહે છે, 'પ્રભુ ! તમારા પ્રતાપથી જ આ બધું હું કરી શક્યો છું; નહિ કે મારા બળથી.' ભગવાનના શરણે થઈ જવાથી બધા જ કામ ભગવાન કરે છે.

કોઈ કહે કે 'મારે સર્વ કંઈ જોઈએ. ભોગ જોઈએ, મોક્ષ જોઈએ, ઇજ્જત જોઈએ, નીરોગતા જોઈએ, દીકરા-દીકરીઓ પણ જોઈએ. તો શું કરું ?' આનો જવાબ છે : 'તમે માત્રને માત્ર ભગવાનનું ભજન કરો. કારણ કે બધી ચીજો ભગવાન જ આપી શકે છે. પુરુષાર્થથી બધી ચીજ મળતી નથી.'

જ્ઞાની લોકો શરૂઆતથી જ પોતાને મોટો સમજે છે, ભક્ત પોતાને સદા નાનો જ માને છે. ગોસ્વામી તુલસીદાસજી વૃદ્ધ થવા છતાં પોતાને બાળક જ સમજતા. એટલે જ તો તેમણે મા (સીતાજી)ને કહ્યું હતું કે રઘુનાથજી સામે મારું નામ નહીં લેશો. પ્રભુ મારા તરફ જ્યારે ગદ્ગદ થઈ જાય, દ્રવિત થઈ જાય પછી જ મારું નામ દેજો. નહીંતર તેમની દ્રષ્ટિ મારા લક્ષણો તરફ ચાલી જશે. કહેજો કે આપનો ભક્ત આપનું નામ લઈને પેટ ભરે છે; આપની દાસી તુલસીનો દાસ કહેવડાવે છે. ભક્તોના ભોગપણની ભાષા ચાલાકીવાળી કદી પણ હોતી નથી.

ભગવાનના ગુણગાન કરવાથી પ્રેમ થઈ જાય છે. ભગવાન સારા લાગે, મીઠા લાગે, વહાલા લાગે એ પ્રેમ છે. રૂપિયામાં, ભોગમાં, કુટુંબીઓમાં કે શરીરમાં, આપણું જે આકર્ષણ છે તે છુટીને ફક્ત ભગવાનમાં આકર્ષણ થઈ જાય એનું નામ પ્રેમ છે.

ગંગાજીનો પ્રવાહ નિરંતર સમુદ્ર તરફ વહે છે. એ જ રીતે આઠેય પહોર આપણી વૃત્તિઓનો પ્રવાહ ભગવાન તરફ વહેવો જોઈએ. ભગવાન આપણને દર્શન આપે કે ન આપે, આપણને સ્વીકારે કે ન સ્વીકારે પણ આપણું મન ફક્તને ફક્ત ભગવાન તરફ વળવું જોઈએ.

મોક્ષમાં મનુષ્ય પોતાનું સુખ ચાહે છે, પણ પ્રેમમાં તો તે ભગવાનનું પણ સુખ ચાહે છે. પ્રેમી ભક્તોનો એવો ભાવ હોય છે કે અમારે નરકમાં જવું પડે તો કોઈ વાંધો નથી પણ મારા ભગવાનને સુખ મળવું જોઈએ. ગોપીકાઓ વૃંદાવનમાં રહેતી અને ભગવાન કૃષ્ણ મથુરામાં રહેતા તોપણ ગોપીઓ મથુરા નહીં ગઈ. કેમકે ભગવાન કૃષ્ણ નહોતા ઈચ્છતા કે ગોપીઓ મથુરા આવે. છતાં પણ ગોપીઓનું મન તો નિત્ય ભગવાનમાં જ લાગેલું રહેતું. ગોપીઓની જેમ આપણું મન પણ ભગવાનનું

જ ચંતિન કરે, વાણી ભગવાનના જ ગુણગાન કરે, કાન ભગવાનની જ ચર્ચા સાંભળે.

'હે પ્રભુ ! મારી વાણી તમારા ગુણગાન ગાવામાં લાગી રહે, મારા હાથ તમારી સેવામાં, મન તમારા ચરણોમાં, મસ્તક તમને પ્રણામ કરવામાં અને આંખો તમારા દર્શનમાં લાગી રહે.' આપણી વૃત્તિઓનો પ્રવાહ સંસારમાંથી હરીને ભગવાનમાં લાગી જાય આનું નામ છે ભક્તિ. ભગવાન સાથે પ્રેમપૂર્વક સંબંધ જોડાઈ જાય એ જ સાચી ભક્તિ.

દૂધ પર નિર્ભર રહેવાવાળા ભૂખ્યા વાછરડાં પોતાની માનું દૂધ પીવા માટે આતુર રહે છે, વિરહિણી પતિવ્રતા સ્ત્રી પોતાના પતિને મળવા ઉત્કંઠિત રહે છે. એ જ રીતે 'હે કમલનયન ! મારું મન પણ તમારા દર્શનને માટે તરફડી રહ્યું છે.'

પાર્વતી માતાના શાપથી વૃત્તાસુર ઉપરથી અસુર બની ગયો હતો પણ ભીતરથી તો ભગવાનનો પ્રેમી ભક્ત હતો. એટલે જ તેમણે કહેલું કે 'પ્રભુ ! હું આપને છોડીને કદાપિ સ્વર્ગ, બ્રહ્મલોક, ભૂમંડળનું સામ્રાજ્ય, રસાતાળનું એક છત્ર રાજ્ય, યોગિની સિદ્ધિ, અરે મોક્ષ પણ નથી ચાહતો.' ભગવાનનું મુખડું જ ભક્તોને માટે બંધન છે. જે નિત્ય નવું બનતું રહે છે ! ભગવાન સાથે પ્રેમ કરતા જે ધરાતા નથી તેમને ભગવાન વશીભૂત થઈ જાય છે અને ચાહે તે કરી પણ દે છે. પ્રેમવશ થઈને તેઓ સારથિ બનીને ઘોડા પણ હાંકે છે, ઝેંઠી પતરાળી પણ ઉઠાવે છે. એમાં જ તેઓ રાજી થાય છે. જેમ માને બાળકનું મળ-મૂત્ર ઉઠાવવામાં આવે છે એ જ રીતે ભગવાનને ભક્તોનું નાનામાં નાનું કામ કરવામાં પણ આનંદ આવે છે. મા માં તો મમતા અને સ્વાર્થ હોય છે. પણ ભગવાનમાં તો ન સ્વાર્થ, ન મમતા. માત્ર ને માત્ર પ્રેમ. ભગવાનને હંમેશા સૌથી નાના બનવામાં જ આનંદ આવ્યો છે.

જે ભગવાનની ભક્તિ કરે છે, તે જરા અને મરણ બંનેથી મુક્ત થઈ જાય છે. એટલે કે તેને વૃદ્ધાવસ્થાનું પણ દુખ નથી થતું. આવા લોકો ભગવાનના સમગ્ર રૂપને જાણી જાય છે. મતલબ વિજ્ઞાન સહિત જ્ઞાનને જાણી જાય છે.

પ્રભો ! તમે સર્વશક્તિ સંપન્ન છો. તમે જ મારા અંતઃકરણમાં પ્રવેશ કરીને તમારા તેજથી મારી આ સૂઈ રહેલી વાણીને સજીવ કરો છો. તેમજ હાથ, પગ, કાન, ત્વચા વગેરે એક બીજી ઈન્દ્રિયોને તેમજ પ્રાણોને પણ ચેતના આપો છો. હું તમો અંતર્યામી ભગવાનને પ્રણામ કરું છું. શ્રી ...

ચંડીપાઠ

એટલે માતાજીનું પ્રત્યક્ષ વાંગમય સ્વરૂપ

ચંડીપાઠ કરવાથી મલિન તત્વોથી રક્ષા થાય છે. ઘરનું વાતાવરણ મંગલમય બને છે. સુંદર વિચારોની પ્રાપ્તિ થાય છે. શ્રદ્ધાથી મા અંબાના કોઈપણ સ્વરૂપની પૂજા કરવાથી તેની સર્વ મનોકામના માતાજી પરિપૂર્ણ કરે છે.

વાણીથી જેનું વર્ણન થઈ શકે તેને વાંગમય સ્વરૂપ કહેવામાં આવે છે. એટલે જ ભાગવતને શ્રીકૃષ્ણનું પ્રત્યક્ષ વાંગમય સ્વરૂપ માનવામાં આવે છે. તેવી જ રીતે ચંડીપાઠને પણ માતાજીનું વાંગમય પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપ માનવામાં આવે છે. માતાજીના યજ્ઞોમાં પણ ચંડીપાઠના શ્લોકો બોલીને આહુતિ આપવામાં આવે છે. ‘માતા પરં દૈવતમ્’ આ જગતમાં માતાને પરમતત્ત્વ અને પરમ દૈવત માનવામાં આવે છે. માતૃશક્તિની ઉપાસના દરેક ધર્મમાં અલગ અલગ નામોથી કરવામાં આવે છે. વૈષ્ણવો યમુનાજી રૂપે, જૈનો પદ્માવતી રૂપે, ખ્રિસ્તીઓ મેરી રૂપે. માતૃશક્તિ વગર જીવન શક્ય નથી.

શિવના પરમ ઉપાસક આદિગુરુ શંકરાચાર્ય પણ અંતે શક્તિની આરાધના કરતાં કહે છે, ‘ગતિસ્ત્વં, ગતિસ્ત્વં ત્વમેકા ભવાની’ હે ભવાની! જીવો માટે, ઉપાસકો માટે તું જ પરમ ગતિ છે. આજે આપણે ચંડીપાઠમાં તેર અધ્યાયના મહિમા વિશે જાણકારી મેળવીશું. ચંડીપાઠના લેખક માર્કડેય મુનિ છે. ચંડીપાઠ કરતાં પહેલાં કવચ, અર્ગલા, કીલક, ન્યાસ, માળા, ધ્યાન, આસનપૂજા વગેરે કરવામાં આવે છે. આમ તો ચંડીપાઠ સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ગમે ત્યારે કરી શકાય છે, પરંતુ નવરાત્રિ દરમિયાન ચંડીપાઠનું ફળ વિશેષ મળે છે.

પ્રથમ અધ્યાય

આમાં મહાકાળી માતાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. મહાપ્રલય સમયે શેષશૈયા ઉપર પોઢેલા નારાયણની નાભિમાંથી બ્રહ્માજી પ્રગટ થાય છે. આ સમયે મધુ અને કૈટભ નામના દૈત્યો ઉત્પન્ન થાય છે. બ્રહ્માજીને ડર લાગવાથી યોગમાયાની સ્તુતિ કરે છે. યોગમાયા નારાયણને જાગૃત કરે છે. પાંચ હજાર વર્ષ સુધી મધુ-કૈટભ નારાયણ સાથે યુદ્ધ કરે છે. અંતે નારાયણ તેમનો વધ કરે છે.

બીજો અધ્યાય

આમાં મહાલક્ષ્મી માતાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. મહિષાસુર દેવોને પરાજિત કરીને ઇન્દ્ર બન્યો. આથી દેવોએ માતાજીની સ્તુતિ કરી. આ દેવી નારાયણની ભૂકુટિમાંથી ઉત્પન્ન થઈ હતી. આ દેવીએ મહિષાસુરની સેનાનો વધ કર્યો.

ત્રીજો અધ્યાય

આમાં કમલાસન પર બેઠેલાં જગદંબાને વંદન કરી તેમનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. મહિષાસુર પોતાની સેનાના નાયક ચિક્ષુરને લઈને આવે છે. મહિષાસુર પોતાની માયા વડે પાડાનું, સિંહનું એમ અલગ અલગ સ્વરૂપો લઈને માતાજીની સામે યુદ્ધ કરવા લાગ્યો. માતાજીએ મહિષાસુરનો વધ કર્યો. આ અધ્યાયમાં યુદ્ધનું સુંદર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

ચોથો અધ્યાય

આમાં જયા નામની દુર્ગાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. મહિષાસુરના મૃત્યુથી આનંદિત દેવોએ માતાજીની સ્તુતિ કરી. આ સ્તુતિને ‘શકાદય સ્તુતિ’ કહેવામાં આવે છે. નવચંડી વગેરે માતાજીના યજ્ઞોમાં પૂજાહુતિ સમયે બ્રાહ્મણો આ અધ્યાય મોટેથી રાગમાં બોલતા હોય છે. આ અધ્યાયનો નિત્યપાઠ કરવાથી માતાજીની કૃપા પ્રાપ્ત થાય છે.

પાંચમો અધ્યાય

આમાં પાર્વતીના શરીરમાંથી ઉત્પન્ન થયેલાં સરસ્વતી માતાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. પાંચમા અધ્યાયને દેવીસ્તુતિ કહે છે. માતાજીનાં અલગ અલગ સ્વરૂપોને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યાં છે. યા દેવી સર્વ ભૂતેષુ માતૃ રૂપેણ સંસ્થિતા, નમસ્તસ્વૈ, નમસ્તસ્વૈ, નમસ્તસ્વૈ નમો નમઃ આ પ્રમાણે અનેક સ્વરૂપોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. માતાજી અને શુંભ, નિશુંભ નામના દૂતોનો સુંદર સંવાદ વર્ણવ્યો છે.

છેલ્લો અધ્યાય

આ અધ્યાયમાં પદ્માવતી માતાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. આ અધ્યાયમાં માતાજી ધૂમ્રલોચનનો વધ કરે છે.

સાતમો અધ્યાય

આ અધ્યાયમાં માતંગી, મોઢેશ્વરી માતાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. માતાજી ચંડ અને મુંડને મારે છે માટે તેમનું નામ 'ચામુંડા' પડે છે. આ અધ્યાયમાં યુદ્ધનું સુંદર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

આઠમો અધ્યાય

આ અધ્યાયમાં સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિઓ આપનારી ભવાની માતાજીનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. રક્તબીજ નામનો દૈત્ય કોઈનાથી મરતો નહોતો. વરદાન પ્રમાણે તેના શરીરમાંથી જેટલાં લોહીનાં ટપકાં પડે તેટલા દૈત્યો ઉત્પન્ન થાય. આને મારવા ચામુંડાદેવી આ દૈત્યને પોતાના મુખમાં લઈને તેનું લોહી ગટગટાવી તેનો વધ કર્યો.

નવમો અધ્યાય

આ અધ્યાયમાં શ્રીમૂર્તિ એવા અર્ધચંદ્રને ધારણ કરતાં અને ત્રણ નેત્રવાળાં અંબાનું ધ્યાન ધર્યું છે. આ અધ્યાયમાં પણ યુદ્ધનું સુંદર વર્ણન છે. અનેક પ્રકારનાં આયુધોને ધારણ કરનારી અંબાદેવી નિશુંભ નામના બળવાન દૈત્યનો વધ કરે છે.

આ અધ્યાયમાં શિવની શક્તિ એવી કામેશ્વરી નામની અંબાનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. આ અધ્યાયમાં પણ યુદ્ધનું સુંદર વર્ણન છે. માતાજી શુંભ નામના દૈત્યનો વધ કરે છે. દેવો અને ગંધર્વો પુષ્પવૃષ્ટિ કરીને માતાજીની સ્તુતિ કરે છે.

અગિયારમો અધ્યાય

આ અધ્યાયમાં ભક્તોને અભય આપનાર ભુવનેશ્વરી દેવીનું ધ્યાન ધરવામાં આવ્યું છે. આમાં માતાજીનું વર્ણન કરતા સુંદર શ્લોકો આપેલા છે. દેવો સાથે મળીને માતાજીને વંદન કરે છે. પોતાના મનોભાવો માતાજીને અર્પણ કરે છે. આ અધ્યાયમાં નારાયણી, ગૌરી, બ્રહ્મણી, બહુચરાજી, કૌમારી, વૈષ્ણવી, વારાહી, ઇન્દ્રાણી, ચામુંડા, લક્ષ્મી, સરસ્વતી જેવી અનેક દેવીઓનાં વાહનો તથા સ્વરૂપોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

બારમો અધ્યાય

આમાં ચંદ્રને ધારણ કરનારી મા દુર્ગોનું સુંદર વર્ણન છે. આ અધ્યાયમાં માતાજી સ્વમુખે ચંડીપાઠના મહિમાનું વર્ણન કરે છે. માતાજીની ભક્તિથી કઈ કઈ શક્તિઓ પ્રાપ્તિ થાય છે તેનું સુંદર વર્ણન માતાજીએ કર્યું છે. આ અધ્યાયને ચંડીપાઠની ફલસ્તુતિ કહેવામાં આવે છે. માતાજી કહે છે કે જે નિત્ય મારી ભક્તિ કરે છે તેને ધન, કુલદીપક, ધાર્મિક બુદ્ધિ, શુભ વિચારો તથા મુક્તિની પ્રાપ્તિ થાય છે. હું લક્ષ્મી બનીને તેના ઘરને પાવન કરું છું. પાપીઓને કુબુદ્ધિ ને દરિદ્રતા આપું છું.

તેરમો અધ્યાય

આ અધ્યાયમાં શિવા નામની દેવીનું ધ્યાન ધર્યું છે. સૂરથ નામના રાજા અને વૈશ્ય નામના ભક્તને માતાજી અલગ અલગ વરદાનો આપે છે. માર્કંડેય મુનિ સાતસો શ્લોકોમાં માતાજીના સંપૂર્ણ ચરિત્રને વર્ણવે છે.

ચંડીપાઠ કરવાથી અથવા કોઈ વિદ્વાન બ્રાહ્મણ પાસે કરાવવાથી **મલીન** તત્વોથી રક્ષા થાય છે. ઘરનું વાતાવરણ મંગલમય બને છે. સુંદર વિચારોની પ્રાપ્તિ થાય છે. માતાજી ભવસાગર પાર કરાવનાર છે. જે ભક્ત શ્રદ્ધાથી મા અંબાના કોઈપણ સ્વરૂપની પૂજા કરે છે તેની સર્વ મનોકામના માતાજી પરિપૂર્ણ કરે છે. ચંડીપાઠ સંસ્કૃતમાં ન આવડે તો ગુજરાતીમાં તેનું ભાષાંતર વાંચવાથી પણ મા પ્રસન્ન થાય છે. ચંડીપાઠનું પુસ્તક માત્ર ચોપડી નથી પરંતુ મા અંબાનું પ્રત્યક્ષ વાંગમય સ્વરૂપ છે. મા અંબા સૌના પર કૃપા કરે એવા સદ્ભાવ સાથે જય અંબે.

વટ સાવિત્રી વ્રત

રાજા અશ્વપતિએ પત્ની સાથે સાવિત્રી દેવીની આરાધના કરીને સર્વગુણ સંપન્નવાળી પુત્રીનું મેળવવાનું વરદાન પ્રાપ્ત કર્યું. પછી સર્વગુણ સંપન્ન દેવી સાવિત્રીએ જ અશ્વપતિના ઘરે કન્યાના રુપમાં જન્મ લીધો.

સાવિત્રીએ જ્યારે યૌવનના ઉંબરે પગ મૂક્યો, ત્યારે તેના માટે યોગ્ય વરની શોધવો ઘણો મુશ્કેલ હતો આથી સાવિત્રીને યોગ્ય વરની શોધ કરવા માટે દેશભ્રમણ માટે મોકલી દેવામાં આવી, જેથી કરીને સુયોગ્ય વરની પસંદગી કરી શકે. સાવિત્રીએ પોતાની માટે સત્યવાનને પસંદ કરી લીધો, નારદજીએ સત્યવાન અને સાવિત્રીન ગ્રહોની ગણના કરીને તેના વ્યક્તિત્વના વખાણ કર્યાં, પણ સાથે કહ્યું પણ કે સત્યવાનનું આયુષ્ય ખૂબ નાનું છે. આ સાંભળી રાજા અશ્વપતિને ખૂબ દુઃખ થયું તેમણે સાવિત્રીને બીજો યોગ્ય વર શોધવાનું કહ્યું. પણ સાવિત્રી તેના નિર્ણય પર અટલ હતી. તેણે કહ્યું “પિતાજી, હું આર્ય કુમારી છું, આર્ય સ્ત્રીઓ જીવનમાં એક જ વાર પતિની પસંદગી કરે છે. મેં સત્યવાનને મનોમન વરી ચૂકી છું. હવે તે અલ્પાઆયુ હોય કે દીર્ઘાયુ, એ મારા નસીબની વાત છે. પણ હું કોઈ અન્યને મારા હૃદયમાં સ્થાન નહીં આપું.”

સાવિત્રી અને સત્યવાન ના લગ્ન થઈ ગયા. સાવિત્રી પોતાના સાસુ-સસરા સાથે જંગલમાં રહેવા લાગી. તે સાસુ સસરાની સેવા કરતી આમ, સમય વીતતો ગયો. સત્યવાનનું આયુષ્ય પૂરું થઈ ગયું.

એક દિવસ જ્યારે સત્યવાન લાકડીઓ કાંપવા માટે જવા લાગ્યો ત્યારે સાવિત્રી પણ સાસુ-સસરાની આજ્ઞા લઈને તેમની સાથે ચાલવા માંડી. સત્યવાને મીઠા મીઠા ફળ લાવીને સાવિત્રીને આપ્યાં અને પોતે લાકડી કાંપવા ઝાડ પર ચઢી ગયો. થોડી જ વારમાં તેનું માથું સખત દુઃખાવાં માંડ્યું, અને તે નીચે ઉતરી ગયો.

સાવિત્રીએ પાસે આવેલાં એક વડના વૃક્ષ નીચે તેને સુવાડી દીધી અને તેનું માથું પોતાના ખોળામાં મૂકી દીધું. સાવિત્રી બધું જાણતી હતી કે શું થવાનું છે? એટલા માટે તેનું હૃદય કાંપી રહ્યું હતું. પણ મનમાં તેણે કશું વિચારી લીધું હતું આથી એક ગજબની પવિત્ર દૃઢતા તેના ચેહરા પર દેખાતી હતી. તેણે તો બસ એ જ ક્ષણની રાહ જોઈ રહી હતી, અને તે સમય પણ આવી ગયો. બ્રહ્માના વિધાન મુજબ યમરાજ સત્યવાનના પ્રાણ લઈને જવા માંડ્યો. સાવિત્રી પણ તેમની પાછળ જવાં માંડી. યમરાજે સાવિત્રીને પરત ફરવાં કહ્યું.

જવાબમાં તે બોલી - “મહારાજ, પત્નીનું પત્નીત્વ ત્યારે જ સાર્થક કહેવાય જ્યારે તે પતિનું પડછાંયાની જેમ અનુસરણ કરે. અને હું પણ એ જ કરી રહી છું. આ મારી મર્યાદા છે. તમે આના વિરુદ્ધ કશું પણ બોલો એ તમને શોભા નથી આપતું.”

યમરાજને લાગ્યું કે સાવિત્રીને કોઈ વરદાન આપી દઈશ તો તે મારો પીછો નહીં કરે. તેમણે સાવિત્રીને પતિના પ્રાણ સિવાય કશું પણ માંગવાનું કહ્યું. સાવિત્રીએ યમરાજ પાસેથી સાસુ-સસરાના આંખોની રોશની તથા દીર્ઘાયું માંગી લીધું. યમરાજ તથાસ્તુ કહીને આગળ વધી ગયા. સાવિત્રીએ ફરી યમરાજની પાછળ ચાલવાં માંડી. યમરાજે જોયું

તો સાવિત્રી પાછળ આવતી હતી.

તેમણે સાવિત્રીને આગળ આવતા રોકીને વિપરીત દિશામાં જવાનું કહ્યું. ત્યારે સાવિત્રી એ કહ્યું “ધર્મરાજ, પતિ વગર નારીનું જીવન અધુરું છે. અમે પતિ-પત્ની અલગ અલગ રસ્તે કેવી રીતે જઈ શકીએ છીએ. મારા પતિ જે રસ્તે જશે તે જ રસ્તે હું પણ જઈશ.” સાવિત્રીની ધર્મનિષ્ઠા જોઈને તેમણે ફરી વરદાન માંગવાનું કહ્યું. આ વખતે સાવિત્રીએ સો ભાઈઓની બહેન બનવાનું વરદાન માંગી લીધું. યમરાજ ફરી ‘તથાસ્તુ’ કહીને ચાલવાં માંડ્યાં. સાવિત્રી ફરી તેમના પાછળ ચાલવા માંડી. યમરાજે ફરી સાવિત્રીને કહ્યું “ ભદ્રે ! હજું પણ તારા મનમાં કોઈ ઈચ્છા બાકી હોય તો બતાવ, તું જે માંગીશ તે મળશે.”

સાવિત્રી બોલી, “જીવનદાતા ! તમે જો મારા પર સાચે જ પ્રસન્ન હોય, અને મને તમારાં દિલથી કાંઈ આપવાં માંગતા હોય તો મને સો પુત્રોની માં બનવાનું વરદાન આપો.” યમરાજે ‘તથાસ્તુ’ કહીને આગળ વધ્યા.

સાવિત્રીએ ફરી તેમનો પીછો કર્યો. યમરાજે કહ્યું કે “ હવે આગળ ન વધીશ, મેં તને જોઈતું વરદાન આપી ચૂક્યો છું, હવે કેમ પીછો કરે છે. ?”

સાવિત્રીએ કહ્યું “ તમે મને સો પુત્રોની માં બનવાનું વરદાન તો આપ્યું, પણ શું પતિ વગર હું સંતાનને જન્મ આપી શકું છું? મને મારા પતિ મળશે ત્યારે તો હું તમારું વરદાન પૂરું કરી શકીશ”.

સાવિત્રીની ધર્મનિષ્ઠા, જ્ઞાન, વિવેક તથા પતિવ્રતની વાત જાણી યમરાજે સત્યવાનને પોતાના પાસેથી મુક્ત કરી દીધો. આવી રીતે પતિના પ્રાણ પરત મેળવીને તથા યમરાજનું અભિવાદન કરી સાવિત્રી તે જ વટવૃક્ષ નીચે આવી જ્યાં સત્યવાને પ્રાણ છોડ્યાં હતા.

સાવિત્રીએ વટવૃક્ષને પ્રણામ કરીને જેવી વડની પરિક્રમા પૂરી કરી, તેવો જ સત્યવાન જીવતો થઈ ગયો. સાવિત્રી ખુશ થઈને પોતાના પતિ સાથે સાસુ-સસરા પાસે ગઈ. તેમના આંખોની રોશની પાછી આવી ગઈ હતી. તેમના મંત્રી તેમને શોધતા શોધતા આવી ગયા હતાં. અને તેમણે ફરી રાજ સિંહાસન સંભાળ્યું.

મહારાજ અશ્વપતિ સો પુત્રોના પિતા તથા સાવિત્રી સો ભાઈઓની બહેન બની. સાવિત્રી પણ વરદાનના પ્રભાવથી સો પુત્રોની માતા બની. આમ, ચારેબાજુ સાવિત્રીના પતિવ્રત ધર્મ પાલનની ગુંજ થવાં માંડી.

શહેર ની નવરાત્રી

પ્રતિવર્ષ આપણા ગુજરાતમાં આસો સુદ એકમથી આસો સુદ નોમ સુધીના નવ દિવસો નવરાત્રિ મહોત્સવના નામે ઓળખાય છે અને ઉજવાય છે.

જેમ બંગાળમાં "દુર્ગાપૂજા" ના દિવસોનું ભારે મહત્વ છે તેમ ગુજરાતમાં "અંબા બહુચરા-કાળકા" જેવી મહાશક્તિશાળી દેવીઓઅની પૂજા આરાધના અને યજ્ઞો ઉપરાંત રાતના મોડે સુધી રાસ-ગરબા ગાવાનું ઘણું માહાત્મ્ય છે. વળી કોઈ કોઈ સ્થળે તો નવને બદલે દસમો દશરાનો દિવસ અને પછી પંદરમો શરદપૂર્ણિમાનો દિવસ પણ આ મહોત્સવમાં વણી લેવામાં આવે છે.

ભારતમાં અને ખાસ કરીને ગુજરાતમાં શક્તિપૂજા અતિ ઘણું મહત્વ પરાપૂર્વથી ચાલ્યું આવે છે. અંબા, બહુચરા, મહાકાળી, ભદ્રકાળી, જક્ષણી, ખોડિયાર, રનાદે, આશાપુરી, એવા અનેક નામે ગરબા ગવાય છે, પરંતુ એમાં પ્રધાન તો શક્તિપૂજાનો જ છે. નવરાત્રિના આ નવ દિવસોમાં ગામડે-ગામડે પોતપોતાની કુળદેવી મંદિરે 'કુંભસ્થાપન' કરી નવ દિવસ એની પૂજા-આરતી થાય છે. નવરાત્રિના અને પૂજામાં બેસનાર નવ દિવસ ઉપવાસ કરે છે. ક્યાંક ફરાળી ઉપવાસ થતા હોય છે તો ક્યાંક નકોરડા! આઠમના દિવસે હવન થયા અને પછી નવ નૈવેદ્ય માતાજીને ધરાવીને પારણાં કરવામાં આવે છે.

નવરાત્રિ મહોત્સવનું આગવું મહત્વ રાતે જોવા મળે છે હવે તો શહેરોમાં જ નહિ ગામડાઓમાં પણ માંડવડી અને સમૂહગરબાના મોટા કાર્યક્રમો હાથ ધરાય છે. ભવ્ય રોશનીથી રાતને રંગીન બનાવી દેવામાં આવે છે. માઈક લાઉડસ્પીકર દ્વારા બુલંદ અવાજે સુરીલા કંથમાંથી ગરબાની સુરવલિ પ્રસરે છે અને માત્ર સ્ત્રીઓ જ નહિ પુરૂષો પણ હાથમાં ડાંડિયા લઈને તાલબદ્ધ રીત રાસ રમે છે! સંગીતનો સાથ હોય, ઢોલત્રાંસાનો નાદ હોય, ગવડાવનારના કંઠમાં પ્રાણ હોય અને હજારો પ્રેક્ષકોના ટોળાં આ દશ્ય જોનાર હોય પછી ઝીલનારાંને પોરસ ચડે એમાં શી નવાઈ?

શહેરોમાં તો હવે નવરાત્રિ મહોત્સવે માઝા મૂકી દીધી છે. એમ કહીએ તો એમાં ખોટું નથી. શક્તિપૂજા એક આડંબર બની ગઈ છે. અને ગરબા કેવળમનોરજનનું સાધન! કોલિજિયન યુવકો અને યુવતીઓ છૂડેચોક ડિસ્કો ડંસ કરી નવરાત્રિના દિવસોમાં દુનિયાને નચાવી રહ્યા છે. ત્યારે એમ થાય છે, કે આપણે આપણા તહેવારોમાં આં પડેલી આ બધી વિકૃતિઓ સામે શું આંખમીચામણા જ કરવાના?

શહેરમાં નવરાત્રિ મહોત્સવના બહાને "ભેટકૂપનો અને ડ્રો" નું એક મોટું કૌભાંડ શરૂ થાય છે. તો બીજી બાજુ ગબ્બ કે પાવાગઢની પ્રતિકૃતિરૂપ બનાવટી ડુંગરોની રચના કરી એને વીજળીથી રોશનીથી કલાત્મક આકર્ષકતા બક્ષી એનું કોઈ મિનિસ્ટરના હાથે ઉદઘાટન કરાવી, નવ દિવસ સુધી જાહેર જનતાને પ્રવેશ ટિકિટ ખર્ચાને એ જોવા આવવા લલચાવવામાં આવે છે. અને આ રીત હજારો રૂપિયાની આવક ઉભી કરી લેવામાં આવે છે.

વળી માતાજીની આરતી નામે ચડાવો બોલાય છે અને સૌથી વધુ રકમ બોલી નામના મેળવવા ઈચ્છનાર પાસે જ આરતી ઉતરાવાય છે. એ પણ એક નાટક જ ખેલાય છે ને?

જેમને શેરીઓમાં કે પોળોમાં ગરબા ગાવાની મઝા નથી અવાતી તેઓ ગરબા કલલો સ્થાપીને હવે સ્ટેજ પર ગરબા ગાવા જાય છે. ને મોંઘીદાટ ટિકિટો ખર્ચાને શ્રીમંતો આવા ગરબાના શો જોવા થિયેટરોમાં, ટાઉનહોલ જાય છે. વાહ રે! ભાઈભક્તો! ધન્ય છે તમારી માતૃભક્તિને અને સિનેમાના ઢાળમાં માતાજીના ગરબા રચી દેવાની શીઘ્ર સર્જનશક્તિને!

પેલો આ માથે કાણાવાળો માટીનો ગરબો કે જેમાં સળગતો દીવો સતની જ્યોત જેવો ઝગમગતી રહેતા હતો તે ક્યાં ગયો એ જોવા માટે કોઈ ગુજરાતી ફિલ્મ જોવા ઘૂસી જવું પડે એવી હાલત છે, કેમ ખરું ને?

ગામડા ની વ્યાખ્યા શું ?
આવો જોઈએ
ગામડા ની મજા
ગામડામાં વસ્તી નાની હોય..
ઘરે-ઘરે જ્ઞાની હોય...,
આંગણિયે આવકારો હોય...
મહેમાનોનો મારો હોય... !
ગામમાં ચા પાવાનો ધારો હોય,
વહેવાર એનો સારો હોય,
રામ-રામનો રણકારો હોય,
જમાડવાનો પડકારો હોય... !
સત્સંગ મંડળી જામી હોય...
બેસો તો !
સવાર સામી હોય.,
જ્ઞાનની વાતો બહુ નામી હોય,
જાણે સ્વર્ગની ખામી હોય... !
વહુને સાસુ ગમતાં હોય...
ભેળાં બેસી.. જમતાં... હોય.,
બોલવામાં સમતા હોય...
ભૂલ થાય તો નમતાં હોય... !

છોકરાં ખોળામાં રમતાં હોય...
આવી માની મમતા હોય.,
'ગઈઢ્યા' છોકરાવને સંભાળવતાં
હોય..
ચોરે બેસી રમાડતાં હોય !
સાચી દિશાએ વાળતાં હોય..
બાપાના બોલ સૌ પાળતા હોય.,
ભલે ! આંખે ઓછું ભાળતાં હોય...
આવા 'ગઈડાં' ગાડા વાળતાં હોય !
નીતિ નિયમનાં શુદ્ધ હોય.,
આવાં ઘરડાં ઘરમાં વૃદ્ધ હોય.,
માંગે પાણી ત્યાં હાજર દૂધ હોય...
માનો તો ભગવાન બુદ્ધ હોય..!
ભજન-કીર્તન થાતાં હોય..
પરબે પાણી પાતાં હોય...,
મહેનત કરીને ખાતાં હોય...
પાંચમાં પૂજાતાં હોય..!
દેવ જેવા દાતા હોય...
પરબે પાણી પાતાં હોય...,
ભકિત રંગમાં રંગાતા હોય...

પ્રભુનાં ગુણ ગાતા હોય... !
ઘી-દૂધ બારે માસ હોય...
મીઠી-મધુર છાસ હોય...,
વાણીમાં મીઠાશ હોય...
રમઝટ બોલતા રાસ હોય... !
પુન્ય તણો પ્રકાશ હોય... ત્યાં
નક્કી...
ભગવાન નો.. વાસ હોય.,
કાચાં-પાકાં મકાન હોય..
એમાંય એક દુકાન હોય...,
ગ્રાહકોનાં એવાં માન હોય...
જાણે મળયા ભગવાન હોય... !
સંસ્કૃતિની શાન હોય...
ત્યાં સુખીએનાં સંતાન હોય...,
એક ઓશરીએ રૂમ ચાર હોય,
સૌનું ભેળું જમણવાર હોય...,
અતિથીને આવકાર હોય...
ખુલ્લાં ઘરનાં દ્વાર હોય... !
કુવા કાંઠે આરો હોય...,
નદી કાને કિનારો હોય...,

વહુ-દીકરીનો વર્તારો હોય...
ધણી પ્રાણથી પ્યારો હોય !
કાનો ભલે ! કાળો હોય..
એની રાધાને મન રૂપાળો હોય.,
વાણી સાથે વર્તન હોય...
મોટા સૌનાં મન હોય...,
હરિયાળાં વન હોય...
સુગંધી પવન હોય... !
ગામડું નાનું વતન હોય,
ત્યાં જોગમાયાનાં જતન હોય...,
માનવી મોતીનાં રતન હોય...
પાપનું ત્યાં પતન હોય... !
શીતળવાયુ વાતો હોય,
ઝડવે જઈ... અથડાતો હોય.,
મોર તે દી' મલકાતો હોય,
ગામડાનો મહિમા ગાતો હોય,
પછી તેની... કલમે.. લખાતો
હોય...
ભાઈ ... ભાઈ ...

સુવિચારો

સાચું બોલવાની પણ એક રીત હોય છે. તે એવી રીતે બોલાવું જોઈએ કે તે અપ્રિય ન બને.

બધે જ ગુણની પૂજા થાય છે, સંપત્તિની નહિ. પૂનમના ચંદ્ર કરતાં બીજનો ક્ષીણ ચંદ્ર જ વંદનીય ગણાય છે.

હંમેશા હસતા રહેવાથી અને ખુશનુમા રહેવાથી, પ્રાર્થના કરતાં પણ વધારે જલદી ઈશ્વરની નજીક પહોંચાય છે.

સુંદર સત્યને થોડા શબ્દોમાં કહો પણ કુરૂપ સત્ય માટે કોઈ શબ્દ ન વાપરો.

જેની પાસે ધૈર્ય છે અને જે મહેનતથી ગભરાતો નથી; સફળતા તેની દાસી છે.

માણસ ચંદ્ર લગી પહોંચ્યો. પણ પૃથ્વી પરના મનુષ્યના હૃદય સુધી પહોંચવાનું હજી બાકી છે.

પ્રભુ છે અને સર્વત્ર છે. આ તથ્ય આપણે બોલીએ તો છીએ, પણ આપણું આચરણ એવું છે કે જાણે પ્રભુ ક્યાંય છે જ નહિ.

જ્ઞાન એ દોરો પરોવેલી સોય જેવું છે. દોરો પરોવેલી સોય ખોવાતી નથી તેમ જ્ઞાન હોવાથી સંસારમાં ભૂલા પડાતું નથી.

દાન આપતી વખતે હાથમાં શું હતું એ નહિ, પણ દિલમાં શું હતું એ જોવાનું છે.

આ જગતમાં પરોપકાર સિવાય કોઈ ધર્મ નથી અને બીજાને દુઃખ આપવા સમાન કોઈ પાપ નથી.

ઘરનાં સભ્યોનો સ્નેહ ડોક્ટરની દવા કરતાંય વધુ લાભદાયી હોય છે.

મનુષ્ય તો કેવળ વચન જ દઈ શકે છે. તે વચનને સફળ કરવું જેના હાથમાં છે તેના પર જ ભરોસો રાખવો સારો છે.

અહંકાર

આ જગતમાં અહંકાર જ સર્વ અનિષ્ટનું કારણ છે આ બ્રહ્માંડની ઉત્પત્તિ પણ અહંકારથી જ થઈ છે એમ શાસ્ત્રોમાં લખ્યું છે જેમ કડુ અને કુડલમાં સૌનું હોય છે તેમ અહંકારથી જન્મેલા આ જગતમાં અહંકાર કાયમ રહે છે.

ક્રોધ,લોભ અને મોહ અહંકારથી જન્મે છે અને તે હરકોઈ દેહધારી મનુષ્યને છોડતો નથી. આ જગતમાં જે મનુષ્યે અહંકાર જીત્યો તે ધન્ય છે અહંકારથી મનુષ્ય પોતાનું જીવન તહેશનહેશ કરી નાખે છે અહંકાર રુપી મનુષ્યને પોતાના હિત- અહિતનું ભાન રહેતું નથી તેનામાં તેનો અહંકાર એટલો બધો વધારે પડતો હોય છે કે તેને જ્ઞાની પુરુષોની વાતો માન્યમાં રહેતી નથી પોતાના વિચારો,પોતાનું કાર્ય શ્રેષ્ઠ છે તેમ માનવા લાગે છે જગતનો મનુષ્ય તેને તુચ્છ લાગે છે અહંકાર જ્યારે મનુષ્યને સ્પર્શે છે ત્યારે શરુઆતમાં તે ધ્યાનથી જુએ અને તેની પહેચાન કરી શકે તો તે મહાન જ્ઞાની મનુષ્ય બને છે પરંતુ જેમ અહંકાર મનુષ્યને સ્પર્શતો જાય તેમ તેમ તેનો વિનાશનો માર્ગ મોકળો બનતો જાય છે

જ્ઞાની મનુષ્યને જેમ મુખમુદ્રા પર તેની તેજોમય પ્રકૃતિ દેખાતી હોય છે તેમ અહંકાર મનુષ્યને મુખ પર તેના મનુષ્યનેની નિશાની દેખાતી હોય છે. આત્મવિશ્વાસ અને અહંકાર બંને અલગ બાબત છે આત્મવિશ્વાસથી મનુષ્ય પોતાના ધ્વેયને પ્રાપ્ત કરે છે અહંકારથી પ્રાપ્ત કરેલા ધ્વેયનો નાશ કરે છે.

જીવવાનો મતલબ મોજ કરો એવો નથી થતો પણ બીજાની સેવા કરો એવો થાય છે.

બદલાની કોઈ અપેક્ષા વગર એક સત્કાર્ય કરીને તેનો આનંદ માણી જૂઓ, તે આનંદ પાસે સ્વર્ગ પણ તુરંત છે. બીજા લોકો તમારા વિશે શું વિચારે છે, એના બદલે તમારા વિશેના તમારા વિચારો ખૂબ અંગત્યાના છે. પ્રતિષ્ઠા પદવીમાં નથી. પ્રામાણિકતામાં છે.

નિસ્વાર્થ જન સેવકનું સ્થાન લોક નજરે સવોચ્ચ મનાય છે. સેવાના આનંદ આગળ સ્તાતો પાંગળી છે.

ભગવાનજીભાઈ મોદી

Seva

There are five types of seva.

1. The first type of seva is when you do not even know that you are doing seva. You do not recognize it as seva because it is your very nature - you cannot but do it!
2. The second type of seva is what you do because it is needed in that situation.
3. You do the third type of seva because it gives you joy.
4. The fourth type is done out of your desire for merit - you do seva expecting some benefit in the future.
5. And the five type is when you do seva just to show off, to improve your image and to gain social or political recognition. Such seva is simply exhausting, while the first type does not bring any tiredness at all!

To improve the quality of your seva, regardless of where you start, you must move up to higher levels of seva. Come and do your seva at Shree Hindu Temple.

Learn Gujarati

Gujarati is an Indo-Aryan language native to the West Indian region of Gujarat. It is part of the greater Indo-European language family. In India, it is the chief language in the state of Gujarat, as well as an official language in the union territories of Daman and Diu and Dadra and Nagar Haveli.

The construction of Gujarati can be considered somewhere between those of Hindi and Marathi. Gujarati language is written from left to right. There is no shirorekha at top of every word like other Indian scripts.

Gujarati script has 34 consonants which are called 'Vyanjan' as shown in following Table 3-1. Gujarati script has 13 vowels which are called 'Swar' as shown in below Table 3-2. Table 3-3 presents digits 0-9 in Gujarati script.

Table 3-1 Gujarati Consonants ('Vyanjan')

Gujarati Consonants											
ક	ખ	ગ	ઘ	ચ	છ	જ	ઝ	ટ	ઠ	ડ	ઢ
ka	kha	ga	gha	Cha	chha	ja	za	ta	tha	da	dha
ણ	ત	થ	દ	ધ	ન	પ	ફ	બ	ભ	મ	ય
aNa	ta	tha	da	dha	na	pa	fa	ba	bha	ma	Ya
ર	લ	વ	સ	શ	ષ	હ	ળ	ક્ષ	જ્ઞ		
ra	la	va	sa	sha	shha	ha	ala	ksha	gna		

Table 3-2 Gujarati Vowels ('Swar')

Gujarati Vowels						
અ	આ(ી)	ઇ(ી)	ઈ(ી)	ઉ(ુ)	ઊ(ૂ)	ઋ
a	aa	l	li	u	Uu	Rru
એ(ે)	ઐ(ૈ)	ઓ(ો)	ઔ(ૌ)	અં(ં)	અઃ(ઃ)	
e	ai	o	au	am	ah	

Table 3-3 Gujarati Digits

Gujarati Digits				
૦	૧	૨	૩	૪
Zero (sunya)	One (ek)	Two (be)	Three (tran)	Four (char)
૫	૬	૭	૮	૯
Five (panch)	Six (cha)	Seven (sat)	Eight(aath)	Nine(nav)

DID YOU KNOW?

1. Over 66 million speakers across the globe making Gujarati 26th most widely spoken language all over the globe.

2. It was the "Mother Tongue" of Mahatma Gandhi and Jinnah. Also is mother tongue of current India Prime Minister Narendra Modi.

3. Gujarati is the 9th most-spoken language in India by total speakers

Gujarati Classes at Shree Hindu Temple on every Thursday & Friday (during school terms).

Please contact the Mandir office for registration.

Word Search

Find fifteen names of Lord Krishna

MADANMOHAN	GAURANGA	SHYAMSUNDER
MUKUNDA	KESHAHA	GIRIRAJ
MADHAVA	GOPALA	HARI
GOPINATH	GOVINDA	RADHESH
DEENANATH	VINOD	DAMODARA

Join the dots ...

Join the Dots

OM

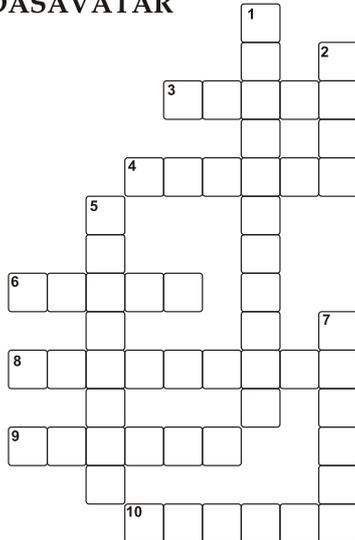
Krishna says in Bhagavad Gita that
"of vibrations I am the transcendental OM"

From www.iskcondesiretree.com

Crossword

DASAVATAR

ACROSS

- The tortoise form of the Lord
- The fish incarnation of Lord.
- He will descend in Kali Yuga to cut off the heads of demons.
- The Lord who killed Hiranyakashipu.
- The dwarf form of the Lord.
- Means "the enlightened one"

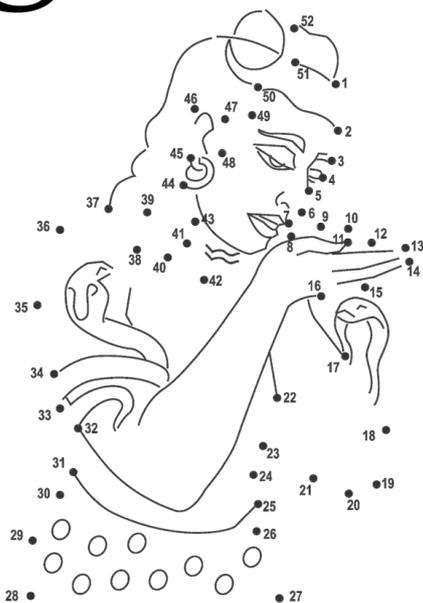
DOWN

- Appeared with the axe in Treta Yuga.
- The prince and king of Ayodhya.
- The elder brother of Lord Krishna.
- The incarnation of Lord who killed Hiranyaksha.

Join the Dots

S

Shiva is topmost of all vaishnavas

From www.iskcondesiretree.com

Lord Krishna the Servant Leader

Dr. Jiva L Odedra (Leicester)

Today we regularly hear people around us dismissing the servant leadership style as quiet, easy and not fruitful. When we examine Lord Krishna's life events, we learn that Servant leadership was his natural style for working in different group settings to bring about changes for citizens of his time.

First thing we learn about Krishna is that he always endeavored to meet people where they were, an essential trait of a Servant Leader. Throughout his life Krishna had helped others fulfill their needs, while being true to his life's mission of bringing about truth and justice for all.

As a Servant leader, Krishna had achieved success on the basis of his values and principles. In plain words, Krishna had led by virtue of addressing the needs of the people; and this ability to develop others was the true test of the force of the servant-leader, which is relevant even today.

As a Servant Leader, Lord Krishna had led by serving others; achieving results while serving; empowered others to use their talents; and he had made servant leadership a lifelong ongoing practice.

Lord Krishna's devotion to serve others was total; focused on meeting the requirements of the subjects; develop and motivate others; encouraged creativity

amongst others; make possible personal growth for those seeking support; listen and build communities.

In the dialogue with his cousin brother Arjun, the poem of Bhagavad Gita, we learn about some of the critical traits of Lord Krishna.

Compassion

All through his life Lord Krishna, as a Servant-leader had endeavored to understand and remained compassionate towards others. For this Lord Krishna had believed that individuals need to be acknowledged for their uniqueness.

Listening

Lord Krishna had proved beyond any doubts his commitment to listening intently to Arjun had mentally broken down on the battleground of Kurukshetra. As a Servant-leader he had sought to identify and clarify the will of Pandavas.

Restore Self-Belief

Even Bhisma and Drona had admired the ability of Lord Krishna to maintain self belief for himself and others around him. The

Pandavas had total faith in Krishna's ability and yet he had considered himself as a servant for them.

Consciousness

We know from incidents in Lord Krishna's lifetime, that being Conscious didn't bring peace and joy for him personally. Lord Krishna had an amazing ability to maintain an awareness of what was going on around him.

Conviction

Lord Krishna as Servant-leader had maintained trust in personal conviction when persuading others, rather than use of clout or force in making decisions; seek to convince others, rather than force obedience. Lord Krishna was master at building consensus within groups.

Visionary

As a servant leader Lord Krishna had nurtured others abilities to develop vision of better future by thinking beyond day-to-day realities; here Lord Krishna as Servant-leaders had maintained a subtle balance between future vision and day-to-day focus.

Insight

Lord Krishna had proved that insight is a characteristic that enables servant-leaders to appreciate lessons from the past, the realities of the now and the result of a decision in the future.

Protector of Vulnerable

As a Servant leader, Lord Krishna was characterized by a strong sense of Guardi-

anship. As a guide he was responsible for preparing Pandavas for their destiny following on from events of Arjun's wedding to Draupadi.

Develop

Lord Krishna, as a servant leaders had a strong commitment to the growth of those associated with him. He had believed that everyone have something to offer beyond their material contributions; work hard to help others develop in different ways; need to connect to others' growth needs and actively seek ways to assist them in reaching their real potential.

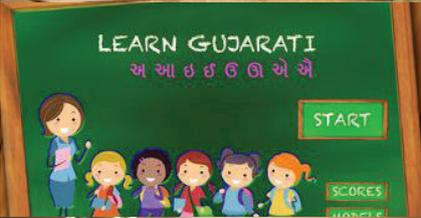
Create Community

Throughout his life as a servant leader, Lord Krishna had a strong sense of community spirit and worked hard to foster it in an organization. For Lord Krishna had believed in the peoples need to function as a community and work hard to build strong community.

In summary, we can say that Lord Krishna had strong character since he was able to make ethical decisions based on humility; put others first; best communicator; compassionate; foresight through imagination; not scared of complexities; adaptable; and had led with moral authority.

Regular Activities At Shree Hindu Temple

	<p>Hinduism Classes Every Monday from 6pm to 7pm</p>	<p>હિંદુ ધર્મ સોમવારે સાંજના ૬ થી ૭ વાગ્યા સુધી ચાલે છે.</p>
	<p>Sabri Satsang Mandal Bhajan & Kirtan with Sabri Satsang Mandal every Monday & Thursday from 2pm to 4pm.</p>	<p>શબરી મંડળનો સત્સંગ દર સોમવારે, ગુરુવારે અને આગિયારસના શબરી મહિલા મંડળનો સત્સંગ બપોરે ૨ થી ૪ વાગ્યા સુધી હોય છે.</p>
	<p>Yoga Classes Ladies Only: Every Monday from 10:30 am to 11:30 am Mix Group: Every Monday 7:30pm to 9pm (£1 fee per class)</p>	<p>બહેનો માટે યોગા દર સોમવારે સવારે ૧૦:૩૦ થી ૧૧:૩૦ વાગ્યા સુધી ચાલે છે. સમૂહ યોગા સોમવારે સાંજના ૭:૩૦ થી ૯ વાગ્યા સુધી ચાલે છે.</p>
	<p>Hanuman Chalisa Come and join us every Saturday from 10:30am to 12pm</p>	<p>હનુમાન ચાલીસા દર શનિવારે સવારે ૧૦:૩૦ થી બપોરના ૧૨ વાગ્યા સુધી.</p>
	<p>GCSE Tuitions English, Maths and Science classes every Tuesday from 5pm to 7pm for children studying for GCSE examinations</p>	<p>અંગ્રેજી, ગણિત અને વિજ્ઞાન દર મંગળવારે અંગ્રેજી, ગણિત અને વિજ્ઞાનના વર્ગો સાંજના ૫ થી ૭ વાગ્યા સુધી ચાલે છે.</p>
	<p>Gujarati Classes Every Thursday and Friday from 5pm to 7pm for children aged between 5 to 16 years old.</p>	<p>ગુજરાતી શિખો દર ગુરુવારે અને શુક્રવારે બાળકોના ગુજરાતી વર્ગો સાંજના ૫ થી ૭ વાગ્યા સુધી ચાલે છે.</p>
	<p>Free Legal Advice Every Saturday from 10:30am to 11:30am</p>	<p>લિગલ દર શનિવારે સવારે ૧૦:૩૦ થી ૧૧:૩૦ વાગ્યા સુધી.</p>
	<p>Karate Classes Every Friday from 7:30pm to 9pm (subject to fee)</p>	<p>કરાટે શિખો શુક્રવારે સાંજના ૭:૩૦ થી ૯ વાગ્યા સુધી ચાલે છે.</p>

श्री हिंदु मंदिर

Shree Hindu Temple & Community Centre

*Music Shows
Lectures
Training
Education*

*Weddings
Engagements
Receptions
Parties
Sanji
Mehndi Nights*

*Community Events
Fund Raising*

*Katha
Jalaram Prasadi
Hanuman Chalisa
Randal Mataji Na Lota
Ram Dhoon
Pooja & Ceremonies
Satsang & Bhajan*

Shree Hindu Temple & Community Centre for all your events.

34 St Barnabas Road, Leicester, LE5 4BD

Tel: 0116 246 4590 | Email: info@shreehindutemple.net | www.shreehindutemple.net

નૂતનવર્ષાભિનંદન

સંવત ૨૦૧૫ ગુરુવાર તા. ૮-૧૧-૨૦૧૮ ના મંગલ પ્રભાતથી શરૂ થતું નવું વર્ષ શ્રી હિંદુ મંદિરના સર્વ ધર્મપ્રેમી, દર્શનાર્થી, ભક્તજનો, સેવાભાવી એવા સૌ બાળકો, ભાઈ-બહેનો, વડીલો સૌને કલ્યાણકારી, મંગલકારી, યશોદાયી રિદ્ધિ સિદ્ધિ આપનારું નીવડે, તેમજ આપ સૌને ઐશ્વર્ય અને વિજય પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાઓ. એજ હાર્દિક પ્રાર્થના અને શુભ કામનાઓ સાથે શુભ આશીર્વાદ.

॥ શુભં - ભવતુ - કલ્યાણં - અસ્તુ ॥

આ ઉત્સવ-દર્શન શ્રી હિંદુ મંદિરના પ્રભુ સેવક શ્રી નટુભાઈ આચાર્ય,
શ્રી કિરણભાઈ પાધ્યા તથા શ્રી દિલીપભાઈ જોષીએ તૈયાર કરેલ છે.

લી. શ્રી હિંદુ મંદિર કાર્યવાહક સમિતિ તથા ટ્રસ્ટી મંડળના જય શ્રી કૃષ્ણ સાથે નૂતનવર્ષાભિનંદન

ॐ જય જગદીશ હરે...આરતી

ૐ જય જગદીશ હરે, ૐ જય જગદીશ હરે
ભક્તજનોકે સંકટ (૨) ક્ષણમે દૂર કરે....ૐ જય
જો ઘ્યાવે ફલ પાવે, દુઃખ બિનસે મનકા (૨) પ્રભુ
સુખ સંપત્તિ ઘર આવે (૨) કષ્ટ મિટે તનકા....ૐ જય
માત-પિતા તુમ મેરે શરણ ગ્રહું મેં કિસકી (૨) પ્રભુ
તુમ બિન ઓર ન દુજા (૨) આશ ક્રુ મેં કિસકી....ૐ જય
તુમ પૂરણ પરમાત્મા, તુમ અંતર્યામી (૨) પ્રભુ
પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર (૨) તુમ સબકે સ્વામી....ૐ જય
તુમ કરૂણા કે સાગર, તુમ પાલન કરતા (૨) પ્રભુ
મેં સેવક તુમ સ્વામી (૨) કૃપા કરો ભરતા....ૐ જય
તુમ હો એક અગોચર, સબકે પ્રાણ પતિ (૨) પ્રભુ
કિસ વિઘ મિલું ઘ્યામય (૨) તુમકો મેં કુમતિ....ૐ જય
દીન બંધુ દુઃખ હરતા, તુમ રક્ષક મેરે (૨) પ્રભુ
અપને હસ્ત ઉઠાવો, (૨) શરણ પડા તેરે....ૐ જય
વિષય વિકાર મિટાવો, પાપ હરો દેવા (૨) પ્રભુ
શ્રદ્ધા ભક્તિ બઢાવો, (૨) સંતનકી સેવા....ૐ જય
ૐ જય જગદીશ હરે, ૐ જય જગદીશ હરે
ભક્ત જનોકે સંકટ (૨) ક્ષણમે દૂર કરે....ૐ જય

JAI JAGDISH HARE ... AARTI

Om purnamadah
purnamidam purnat purna mudachyate
purnasya purnamadaya purnameva vashishyate

Om perfect is the Lord
Perfect also is this universe.
If any portion is subtracted from the
perfect that which is taken and
that which remains is yet perfect.

Om Jai jagdish hare, Om jai jagdish hare
Bhaktjano ke sankat (2) kshanme dur kare... Om jai
Jo dhyaaave fal paave, dukh vinase mankaa (2) Prabhu
Sukh sampatti ghar aave, (2) kashta mite tanakaa... Om jai
Maat pitaa tum mere, sharan grahu mai kisaki (2) Prabhu
Tum bin aur na dujaa (2) aash karu mai kisaki... Om jai
Tum puran parmaatmaa, tum antaryaami (2) Prabhu
Par-Brahm parameshwar (2) tum sabke swaami ... Om jai
Tum karunake saagar, tum paalan kartaa (2) Prabhu
Mai sevak tum swaami (2) krupaa karo bhartaa... Om jai
Tum ho ek agochar, sabke praan pati (2) Prabhu
Kis vidh milu dayaamay (2) tumko mai kumati ...Om jai
Din bandhu dukh hartaa, tum rakshak mere (2) Prabhu
Apane hast uthaavo (2) sharan padaa tere... Om jai
Vishay vikaar mitaavo, paap haro devaa (2) Prabhu
Shraddhaa bhakti badhaavo (2) santanki seva...Om jai
Om jai jagdish hare, Om jai jagdish hare
Bhakt janoke sankat (2) kshanme dur kare... Om jai

કર્પૂર ગૌરં

કર્પૂર ગૌરં કરુણાવતારં સંસારસારં ભુજગેન્દ્રહારમ ।
સદાવસંતં હૃદયારવિન્દે ભવં ભવાની સહિતં નમામિ ॥

મંગલં ભગવાન વિષ્ણુ મંગલ ગરુડ દવજ ।
મંગલં પુન્ડરીકાક્ષો મંગલાયતનો હરિઃ ॥
સર્વ મંગલ માંગલ્યે શિવે સર્વાર્થ સાધિકે ।
શરણ્યે ત્ર્યંબકે ગૌરિ નારાયણિ નમોઽસ્તુ તે ॥

યામિ કાનિય પાપામિ જ્ઞાતાજ્ઞાતકૃતાનિય ।
તામિ સર્વાણિ નશ્યન્તિ પ્રદક્ષિણાયા પદે - પદે ॥

KARPUR GAURAM KARUNAAVTAARAM
SANSAR SAARAM BHUJAGENDRAHAARAM
SADAA VASANTAM HRIDYAARVINDE
BHAVAM BHAVAANI SAHITAM NAMAAMI

MANGALAM BHAGVAAN VISHNU
MANGALAM GARUD DHWAJAH
MANGALAM PUNDARIKAKSHO
MANGALAAAYA TANO HARIHI
SARVA MANGAL MAANGALYE
SHIVE SARVAARTH SAADHIKE
SHARNYE TRYAMBAKE GAURI
NAARAYNI NAMO STUTE

YAANI KAANI CHA PAAPAANI
GNAATAAGNAAT KRITAANICHA
TAANI SARVAANI NASHYANTU
PRADKSHINAAAYAM PADE-PADE

ત્વમેવ માતા ચ પિતા ત્વમેવ, ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ ।
ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણાં ત્વમેવ, ત્વમેવ સર્વમમ દેવ દેવ ॥

કાયેન વાયા મનસેન્દ્રિયૈર્વા ભુદ્ધ્યાત્મના વા પ્રકૃતેઃ સ્વભાવાત ॥
કરોમિ ચદ્વત્સકં લ પરસ્મૈ નારાયણાયેતિ સમર્પયામિ

ગુરૂર્બ્રહ્મા ગુરૂવિષ્ણુઃ ગુરૂર્દેવો મહેશ્વર
ગુરૂ શાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરૂર્વે નમઃ

TVAMEV MATACHA PITA TVAMEV
TVAMEV BANDUSCHA SAKHA TVAMEV
TVAMEV BIDYA DRAVINAM TVAMEV
TVAMEV SARVAM MAM DEVDEVA
KAAYEN VACHA MANSENDRIYEVA
BUDHDHYATMANAVA PRAKRUTI SWABHAVAT
KAROMI YAT YAD SAKALAM PARASMEI
NARAYANAYETI SAMARPAYAMI
GURURBRAHMA GURURVISHNUHU
GURURDEVO MAHHESHWAR
GURU SHAKSHAT PARABRAHMA TASMAI
SHREE GURUVAI NAMAH

ૐ ધોઃ શાંતિરંતરિક્ષ (ગું) શાંતિઃ
પૃથિવી શાંતિરાપઃ શાંતિ રોષઘયઃ શાંતિ ।
વનસ્પતયઃ શાંતિ વિશ્વેદેવાઃ શાંતિ બ્રહ્મ શાંતિઃ
સર્વ (ગું) શાંતિઃ શાંતિ રેવ શાંતિઃ સામા શાંતિ રેધિ ॥
ૐ શાંતિ શાંતિ શાંતિઃ

ભગવદ્ પ્રાર્થના

અબ સૌંપ દિયા ઇસ જીવનકા, સબ ભાર તુમ્હારે હાથોમેં (૨)

હૈ જીત તુમ્હારે હાથોમેં, ઔર હાર તુમ્હારે હાથોમેં (૨)

મેરા નિશ્ચય બસ એક યહી, ઇક બાર તુમ્હેં પા જાઉંમેં (૨)

અર્પણ કરૂં દુનિયાભરકા, સબ પ્યાર તુમ્હારે હાથોમેં (૨)

જો જગમેં રહું તો એસે રહું, જયોં જલમેં કમલકા ફૂલ રહે (૨)

મેરે સબ ગુણ દોષ સમર્પિત હો, ભગવાન તુમ્હારે હાથોમેં (૧)

કરતાર તુમ્હારે હાથોમેં (૧)

ચદિ માનવકા મુજે જન્મ મિલે, તો તવ ચરણોંકા પૂજારી બનું (૨)

ઇસ પૂજક કી ઇક ઇક રગકા, હો તાર તુમ્હારે હાથોમેં (૨)

જબ જબ સંસારકા કેદી બનું, નિષ્કામ ભાવસે કર્મ કરું (૨)

ફિર અંત સમયમેં પ્રાણ તજું, નીરાકાર તુમ્હારે હાથોમેં (૧)

સાકાર તુમ્હારે હાથોમેં (૧)

મુજમેં તુજમેં બસ ભેદ યહી, મૈં નર હું તુમ નારાયણ હો (૨)

મૈં હું સંસાર કે હાથોમેં, સંસાર તુમ્હારે હાથોમેં (૨)

શ્રી રામ સ્તુતિ

શ્રી રામચંદ્ર કૃપાળુ ભજ મન હરણ ભવ ભય દાહીભમ્
નવ કંજ લોચન કંજ મુખ કર કંજ પદ કંજ જાગુભમ્ (૧)

કંદર્પ અગીણત અમિત છબી નવ નીલ નીરદ સુંદરમ્
પટપીત માનહું તડિત રૂચિ, શુચિ નૌમિ જનક સુતાવરમ્ (૨)

શિર મુકુટ કુંડલ તિલક ચારૂ, ઉદાર અંગ વિભૂષણમ્
આજાનુ ભુજ શર ચાપ ધર, સંગ્રામજિત ખર દૂષણમ્ (૩)
ભજુ દીનબંધુ દિનેશ દાનવ, દલન દુષ્ટ નિકંદનમ્
રઘુનંદ આનંદ કંદ કૌશલ, ચંદ દશરથનંદનમ્ (૪)

ઇતિ વદતિ તુલસીદાસ શંકર, શેષ મુનિમનરંજનમ્
મમ હૃદયકંજ નિવાસ કરૂ, કામાદિ ખલદલ ગંજનમ્ (૫)

SHREE RAAM STUTI

Shree Raamchandra kripaalu bhaj man
Haran bhavbhay daarunam
Nav kanja lochan kanj mukh
Kar kanj pad kanjaarunam

Kandarp agnit amit chhabi,
Nav neel nirad sundaram
Patpit maanahu tadit ruchi,
Suchi noumi Janak sutaavaram

Shir mukut kundal tilak chaaru,
Udaar anga vibhushanam
Aajaanu bhuj shar chaap dhar,
Sangraamjitt khar dushnam

Bhaju dinbandhu dinesh daanav
Dalan dushta nikandanam
Raghunand aanand kand kaushal,
Chand dasharathanandanam

Iti vadati Tulsidaas Shankar,
Shesh munimanranjanam
Mama hridaya kanj nivas karu,
Kamadi khaldal ganjanam

श्री रणछोड बावनी

रणछोड तुं रंगीलो नाथ; विश्व सकलने तारो साथ
 लूमि केरो हरवा भार; जगमां प्रगटचो वारंवार...१
 जन्म घय्यो तें कारागार; जगतमां करवा यमत्कार
 कंसरायने थाये जाण; तेथी क्रीडुं तरत प्रयाण...२
 गोकुलमां जई क्रीडो वास; नंद यशोदाजुनी पास
 वर्धन करतां नाङ्गवे पार; अेवी तारी लीला अपार...३
 गोवाणोनी साथे जाय; गाय चरावी राजु थाय
 छानो गोरस लुंटी जाय; पडडतामां छटकी जाय...४
 गोपीकाना चोर्था चित्त; सौना उपर सरणी प्रीत
 बंसी केरो सुर मधुर; सूलनारा थायै चक्यूर...५
 शरद पूनमनी आवे रात; सौना हेंये थाय प्रभात
 प्रजवनिता छोडे आवास; दोंडी आवे रमवा रास...६
 तारलीया यमके आकाश; यांदलीयानो पूर्ण प्रकाश
 दानव केरो ज्यां ज्यां त्रास; पणमां जईने क्रीडो नाश...७
 पटकी भार्यो मामो कंस; रछो न जगमां तेनो पंश
 कौरवोने क्रीडा तंग; पांडवोनी राणी रंग...८
 अर्जुनने तें दीडो ओघ; ज्ञानामृतनो परच्यो घोघ
 युद्ध तणने क्रीडी दोंड; नाम पडच्युं तेथी रणछोड...९
 झारिकामां क्रीडो वास; धर्म धजा इरडे योपास
 गुजराते अेक डाकोर गाम; लकत थयो बोडाणो नाम...१०
 पत्नी जेनी गंगाबाई; ते पण लकितमां रंगाई
 हर्ता इरता गाये गान; भेणववा याहे भगवान...११
 तेवामां अेक आच्यो संघ; रेलायो लकितनो रंग
 यात्राणु झारिका जाय; बोडाणो तेमां जोडाय...१२
 गोमतीजुमां क्रीडुं स्नान; भावे निरभ्या श्री भगवान
 छ मासे हुं आवीश घाम; टेक अेवी लीडी निष्काम...१३
 तुलसी वापी कायम जाय; प्रभुने अर्पी राजु थाय
 सहन करे अे कष्ट अमाप; भले पडे हंडी के ताप...१४
 वृद्ध थयो पण हेंये हाम; अयिचण श्रद्धा आहो जाम
 सीतेर वर्ष वित्या छे अेम; त्यारे पुरण थई छे नेम...१५
 बोडाणो जित्यो छे दाय; प्रभुना हेंये प्रगटचो लाव
 हवे लावजे गाडुं साथ; भोल्यो विश्व सकलनो नाथ...१६
 षडभडती लीडी छे व्हेल; वृद्ध थयेला जोड्या भेल
 गंगाबाईअे दीडी विदाय; बोडाणो हरभातो जाय...१७
 बोडाणाने रातो रात; मुकयो झारिकानी वाट
 दर्शन करतां कहे छे नाथ; गाडुं हुं लाच्यो छुं साथ...१८
 गुगणीयो मनमां व्हेमाय; लकत प्रभुने ना लई जाय
 भार्या ताणा मज्जुत झार; रात पडीने वाच्या भार...१९
 व्हालो निडणी नाहो भार; व्हेल तरत क्रीडी तैयार
 गाडुं हांके जगदाधार; कहो पछी शुं लागे वार...२०
 उमरेठ पकडी लीमडा डाल; मीठी थई गई ते तट्काण
 व्हाणुं वायु पीती रात; डाकोर मांहे थयुं प्रभात...२१
 गंगाबाईअे निरभ्यो नाथ; उर उमणके जोड्या हाथ
 डाकोर परच्यो जय जयकार; झारिकामां हाहाकार...२२
 झारिकाना राजानी साथ; गुगणी लेवा आच्या नाथ
 भगत सामे लेवा जाय; भार्यो भालो मृत्यु थाय...२३
 लायिकोना दिल् द्दु भाय; भदलो लेवा सामा थाय
 गंगाबाईअे धीरज धरी; व्हालमजुअे विपत हरी...२४
 गुगणी सोनुं लेवा जाय; व्हालो वाणीअे तोलाय
 रिच्यो विश्व सकलनो भूप; मनसुभरामनुं लीडुं उप...२५
 संत पुनितने दीडी हाम; पुरण क्रीडा सघणा काम
 झरामलकत जे करशे पाठ; नाथ जालशे तेनो हाथ...२६

—दोह्यो—

पूर्णिमाअे प्रेमथी डाकोर दर्शने जाय.
 रामलकत ते पुनित भने, कारज सघणां थाय...!

— रामलकत

गोविंद मेरी यह प्रार्थना है

गोविंद मेरी यह प्रार्थना है भूलुं न मैं नाम कभी तुम्हारा
 निष्काम होकर दिनरात गाऊँ, गोविंद दामोदर माधवेति
 हे कृष्ण हे यादव हे सभेथी..
 हे हांत काले तुम सामने हो, बंसी बजाते मनको लुभाते
 यही नाथ गा करके ये तनको त्यागुं, गोविंद दामोदर माधवेति
 हे कृष्ण हे यादव हे सभेथी..
 माता यशोदा तुमको बुलावे, आवो जरा मोहन नेक जेलो
 झारे तुम्हारे लकत पूकारे, गोविंद दामोदर माधवेति
 हे कृष्ण हे यादव हे सभेथी..
 प्यारे जरा नेक मनमें वियारो, क्या साथ लाये क्या ले चलेगें
 दिल्से पुकारो यही गीत गाओ, गोविंद दामोदर माधवेति
 हे कृष्ण हे यादव हे सभेथी..

GOVIND MERI YAH PRARTHANA HAI

Govind meri yah prarthana hai bhulu na mein naam kabhi tumhara
 Niskaam hokar dinraat gau, govind damodar madhaveti

Hey krishna, hey yadav hey sakhethi

Dehant kale tum samne ho, bansi bajate manako lubhate
 Yahi naath ga karke tanko tyagu, govind damodar madhaveti

Hey krishna, hey yadav hey sakhethi

Mata yashoda tumko bulave, aavo jara mohan nek khelo
 Dware tumhare bhakta pukare, govind damodar madhaveti

Hey krishna, hey yadav hey sakhethi

Pyare jara nek manamein vicharo, kya saath laye kya le challenge
 Dilse pukaro yahi geet gao, govind damodar madhaveti

Hey krishna, hey yadav hey sakhethi

मानसी सेवा

यमुनाजणमां के सर घोणी स्नान करापुं शामणा
 हलके हाथे अंगो योणी लाड लडापुं शामणा
 यमुनाजणमां...
 अंगो लुछी आपुं वस्त्रो पीणु पीतांबर प्यारमा
 तेल सुगंधी नाभी आपुं, वांकणीया तुज वाणमां
 यमुनाजणमां...
 कुमकुम के इं तिलक सजापुं त्रिकम तारा भालमां
 अलभेली आंभोमां आंजु अंजन मारा वालमां
 यमुनाजणमां...
 हसती जाँ वार्ते वार्ते नाथी ठीहुं तालमां
 नजर न लागे श्याम सुंदरने टपकां करी दँ गालमां
 यमुनाजणमां...
 पगमां जांजर उमजुम वागे, करमां कंकण वालमां
 कंठे माला काने कुंडल योरे चित्तु चालमां
 यमुनाजणमां...
 मोर मुकुट माथे पहेरापुं मुरली आपुं हाथमां
 कृष्ण कृपाणु निरभी शोभा वारी जाँ वालमां
 यमुनाजणमां...
 दूध कटोरी भरीने आपुं पीओने मारा शामणा
 लकतमंडण निरभी शोभा राजो, चरणे मारा शामणा
 यमुनाजणमां...

શ્રી હનુમાન ચાલીસા

દોહા

શ્રી ગુરુ ચરન સરોજ રજ, નિજ મન મુકુર સુધાર,
વરણો રઘુવર વિમલચશ, જો દાયક ફલ ચાર,
બુદ્ધિહીન તનું જાનીકે, સુમિરો પવનકુમાર,
બલ બુદ્ધિ વિદ્યા દેહું, મોહિ હરહું કલેશ વિકાર.

(ચોપાઈ)

જય હનુમાન જ્ઞાન ગુણ સાગર, જય કપિશ તિહલોક ઉજગર ।
રામદુત અતુલિત બલ ધામા, અંજનીપુત્ર પવન સુત નામા ॥
મહાવીર વિક્રમ બજરંગી, કુમતિ નિવાર સુમતિ કે સંગી ।
કંચન બરન બીરાજે સુવેશા, કાનન કુંડલ કુંચીત કેશા ॥
હાથ વજ્ર ઓર દવજા બિરાજે, કાંધે મુંજ જનેઉં સાજે ।
શંકર સુવન કેસરી નંદન, તેજ પ્રતાપ મહા જગવંદન ॥
વિદ્યાવાન ગુણી અતિ ચાતુર, રામ કાજ કરી બેકો આતુર ।
પ્રભુ ચરિત્ર સુનિ બેકો રસિયા, રામલખનસીતા મન બસિયા ॥
સુક્ષ્મરૂપ ધરી સિયહી દિખાવા, બીકટ રૂપ ધરી લંક જલાવા ।
ભીમરૂપ ધરી અસુર સંહારે, રામચંદ્રકે કાજ સંવારે ॥
લાય સજીવન લખન જીયાર્યે, શ્રી રઘુવીર હરષી ઉર લાયે ।
રઘુપતિ કીન્હી બહુત બડાઈ, તુમ મમપ્રિય ભરત સમભાઈ ॥
સહસ્ત્ર બદન તુમ્હારો જશ ગાવે, અસ કહિ શ્રી પતિ કંઠ લગાવે ।
સન્કાદિક બ્રહ્માદિ મુનિશા, નારદ, શારદ સહસ્ત્ર અહીંસા ॥
યમ કુબેર દિગપાલ જહાંતે, કબી કોબીદ કહી શકે કહાંતે ।
તુમ ઉપકાર સુગ્રીવહી કીન્હા, રામ મિલાય રાજપદ દીન્હા ॥
તુમ્હારો મંત્ર બીભીષણ માના, લંકેશ્વર ભયે સબજગ જાના ।
યુગ સહસ્ત્ર યોજન પર ભાનુ, લીલા તાહી મધુર ફલ જાનું ॥
પ્રભુ મુદ્રિકા મેલી મુખ માંહી, જલધિ લાંઘી ગયે અચરજ નાહિ ।
દુર્ગમ કાજ જગતકે જે તે, સુગમ અનુગ્રહ તુમ્હારે તે તે ॥
રામ દુઆરે તુમ રખવારે, હોત ન આજ્ઞા બીન પૈસા રે ।
સબ સુખ લહે તુમ્હારી શરના, તુમ રક્ષક કાહુકો ડરના ॥
આપના તેજ સમ્હારો આપૈ, તીનો લોક હાંક તે કાંપૈ ।
ભૂત પિશાય નિકટ નહિ આવે, મહાવીર જબ નામ સુનાવે ॥
નાસે રોગ હરે સબ પીરા, જપત નિરંતર હનુમંત બીરા ।
સંકટસે હનુમાન છુડાવે, મન કર્મ બચન ધ્યાન જો લાવે ॥
સબ પર રામ તપસ્વી રાજા, તિનકે કાજ સકલ તુમ સાજા ।
ઔર મનોરથ જો કોઈ લાવે, તાસુ અમિત જીવન ફલ પાવે ॥
ચારો યુગ પરતાપ તુમ્હારા, હે પરસિદ્ધ જગત ઉજીયારા ।
સાધુ સંતકે તુમ રખવારે, અસુર નિકંદન રામ દુલારે ॥
અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિકે દાતા, અસબર દીન જાનકી માતા ।
રામ રસાયન તુમ્હારે પાસા, સદા રહો રઘુપતિ કે દાસા ॥
તુમ્હારે ભજન રામકો ભાવે, જન્મ જન્મકે દુઃખ બિસરાવે ।
અંતકાલ રઘુપતિ પુર જાઈ, જહાં જન્મ હરિ ભકત કહાઈ ॥
ઔર દેવતા ચિત્ત ન ધરઈ, હનુમંત સેઈ સર્વ સુખ કરઈ ।
સંકટ હરે મિટે સબ પીરા, જો સુમિરે હનુમંત બલવીરા ॥
જૈ, જૈ, જૈ, હનુમાન ગુંસાઈ, કૃપા કરો ગુરુદેવ કી નાઈ ।
જો શતબાર પાઠ કરે કોઈ, છુટે બંદી મહાસુખ હોઈ ॥
જો યહ પઢે હનુમાન ચાલીસા, હોય સિદ્ધિ સાખી ગૌરીશા ।
તુલસીદાસ સદા હરિ ચેરા, કીજે નાથ હૃદય મેં ડેરા ॥

(દોહા)

પવન તનય સંકટ હરન, મંગલ મૂરતિ રૂપ,
રામ લખન સીતા સહિત, હૃદય બસહુ સુરભૂપ.

SHREE HANUMAN CHALISA

DOHA

Shree guru charan saroj raj, nijmanmukur sudhari
Vararanau raghuvar bimaljas jo dayak fal char
Budhihin tanu janike sumiro pavankumar
Bal buddhi vidya dehu mohi harehu kalesh vikar

CHOPAI

Jay Hanuman gyaan gun saagar, jay kaphish tihun lok ujagar
Ramdut atulit bal dhaama, anjaniputra pavan sut naamaa
Mahavir vikram bajarangi, kumati nivaar sumati ke sangi
Kanchan baran viraj subesha, kanan kundal kunchit kesaa
Haath vajra aur dhvajaa biraje, kandhe muj janeu saaje
Shankar suvan kesari nandan, tej pratap mahaa jag vandan
Vidyavaan guni ati chaatur, ram kaj kari beko aatur
Prabhu charitra suni beko rasiya, ram lakhan sita man basiya
Suksham rup dhari siyahi dikhawa, bikat rup dhari lanka jalawa
Bhim rup dhari asur sanhare, ramchandra ke kaaj sanvare
Lay sajivan lakhan jiyaye, shreeraghubir harshi uar laye
Raghupati kinhi bahut badaai, tum mama priy bharaat sam bhai
Sahastra badan tumhro jas gave, asa kahi shri pati kanth lagaave
Sankadik brahmadi munisha, narad sarad sahit ahinshaa
yam kuber digpal jahante, kabi kobid kahi sake kanhaa te
Tum upkar sugrivahi kinhaa, Ram milay raj pad dinha
Tumhara mantra bibhishan mana, lankeshwar bhaye sab jag jaana
Yug sahstra jojan par bhaanu, lilyo tahi madhur fal jaanu
Phrabhu mudrika meli mukh maanhi, jaladhi landhi gaye acharaj naahi
Durgam kaaj jagat ke je te, sugam anugrah tumhare te te
Ram duware tum rakhware, hot na aagna bin paisare
Sab sukh lahe tumhari sarna, tum rakshak kahu ko darna
Apana tej samharo aape, tinow lok hankte kanpe
Bhut pisach nikat nahi aave, mahavir jab nam sunave
Nasei rog hare sab pira, japat nirantar hanumant bira
Sankat se hanumant chhudave, man karma bachan dhyan jo lavei
Sab par ram tapasvi raja, tin ke kaj sakal tum saja
Aur manorath jo koi lave, tasu amit jivan fal pavei
Charo yug partap tumhara, hei parsidha jagat ujjyara
Sadhu sant ke tum rakhavare, asur nikandan ram dulare
Asta sidhi nav nidhi ke data, ashvar din janki mata
Ram rasayan tumhre pasa, sada raho raghupati ke dasa
Tumhre bhajan ramko pavei, janam janam ke dukh bisaravei
Antakal raghubar pur jai, jahan janma hari bhakta kahai
Aur devta chitt na dharai, hanumant sei sarva sukh karai
Sankat katei mitei sab pira, jo sumirei hanumant balbira
Jai, jai, jai, hanuman gosai, krupa karo gurudev ki nai
Jo sat bar path kare koi, chuutei bandi maha sukh hoi
Jo yah padhe hanuman chalisa, hoi sidhi sakhi gaurisa
Tulsidas sada hari chera, kije nath rhadday main dera.

DOHA

Pavan tanay sankat haran, mangal murti rup
Ram lakhan sita sahit, rhaday basahu sur bhup

હે નાથ જોડી હાથ

હે નાથ જોડી હાથ પાચે પ્રેમથી સૌ માંગીએ શરણું મળે સાચું તમારું એ હૃદયથી માંગીએ જે જીવ આત્મો આપ પાસે ચરણમાં અપનાવજો પરમાત્મા એ આત્માને પરમ શાંતિ આપજો... (૨) વળી કર્મના યોગે કરી જે કુળમાં એ અવતરે ત્યાં પૂર્ણ પ્રેમે ઓ પ્રભુજી આપની ભક્તિ કરે લક્ષ યોચ્યાંસી બંધનોને લક્ષમાં લઈ કાપજો પરમાત્મા એ આત્માને પરમ શાંતિ આપજો... (૨) સુસંપત્તિ સુધિચાર ને સત્કર્મનો દઈ વારસો જ નમોજ નમ સત્સંગથી કિરતાર પાર ઉતારજો આ લોક ને પરલોકમાં તવ પ્રેમ રગરગ વ્યાપજો પરમાત્મા એ આત્માને પરમ શાંતિ આપજો... (૨) મળે મોક્ષ કે સુખ સ્વર્ગના આશા ઉરે એવી નથી દિયો દે હ દુર્લભ માનવીનો ભજન કરવા ભાવથી સાચું બતાવી રૂપ શ્રી રણછોડ હૃદયે સ્થાપજો પરમાત્મા એ આત્માને પરમ શાંતિ આપજો... (૨)

HE NAATH JODEE HAATH

He naath jodee haath paaye premthi sau maangiye Sharanu male sachu tamaaru e hradaythi maangiye Je jeev aavyo aap paase charanma apanaavjo Parmaatmaa e aatmaane param shaanti aapjo... (2) Vali karmanaa yogee karee je kulamaa e avatare Tyaan poorna preme o prabhujee aapanee bhakti kare Laksha choryaasi bandhanone lakshamaa lai kaapajo Parmaatmaa e aatmaane param shaanti aapjo... (2) Susampati suvichaar ne satkarmano dai vaarso Janamo janam satsangathee kirataara paar utarajo Aa loka ne paralokmaa tava prem ragaraga vyapjo Parmaatmaa e aatmaane param shaanti aapajo... (2) Male moksha ke sukh svarganaa aashaa ure eevenathee Diyo deha durlabh maanaveeno bhajan karawa bhaavathi Saachu bataavee rup shree Ranachhod hradaye sthaapjo Parmaatmaa e aatmaane param shaanti aapajo... (2)

શંભુ શરણે પડી

શંભુ શરણે પડી માંગુ ઘડીએ ઘડી કષ્ટ કાપો, દયા કરી દર્શન શિવ આપો....

તમે ભક્તોના દુઃખ હરનારા, શુભ સહનું સદા કરનારા, મારી મંદમતિ તમારી અકળ ગતી, કષ્ટ કાપો... દયા કરી...

અંગે ભક્ષ સ્મશાનની ચોળી, સંગે રાખો ભૂત-ટોળી ભાલે તિલક કર્યું, કંઠે વિષ ઘર્યું, અમૃત આપો...દયા કરી ...

નેતિ નેતિ જ્યાં વેદ કહે છે, મારું ચિત્તું ત્યાં જાવા ચાહે છે, સારા જગમાં છે તું વસુ તારામાં હું, શક્તિ આપો...દયા કરી...

હું તો એકલ પંથ પ્રવાસી, છતાં આતમ કેમ ઉદાસી થાક્યો મથી રે મથી, કારણ જડતું નથી, સમજણ આપો... દયા કરી...

આપો દષ્ટિમાં તેજ અનોખું, સારી સૃષ્ટિમાં શિવરૂપ દેખું, મારા મનમાં વસો, આવી હૈયે વસો, શાંતિ સ્થાપો... દયા કરી...

ભોળા શંકર ભવદુઃખ કાપો, સારી સેવાનું શુભ ફળ આપો, ટાળો માન મદ, ટાળો ગર્વ સદા ભક્તિ આપો...દયા કરી...

શ્રી ગોવિંદ દામોદર સ્તોત્ર

કરારવિન્દેન પદારવિન્દં મુખારવિન્દે વિનિવેશયન્તમ્ ।
વટસ્ય પત્રસ્ય પુટે શયાનં બાલં મુકુન્દં મનસા સ્મારમિ ॥૧॥
શ્રીકૃષ્ણા ગોવિંદ હરે મારે! હે નાથ નારાયણ વાસુદેવ ।
જિહ્વે! પિબસ્વામૃતમેતદેવ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૨॥
વિકેતુકામાબિલ ગોપકન્યા મુરારિપદાર્પિતચિત્તવૃત્તિઃ ।
દધ્યાદિક મોહવશાદવોચદ્ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૩॥
ગૃહે ગૃહે ગોપવદ્યુક્કદમ્બાઃ સર્વે ભિલિત્વા સમાવાપ્ય યોગમ્ ।
પુણ્યાનિ નામનિ પઠન્તિ નિત્યં ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૪॥
સુખં શયાના નિલયે નિજેડપિ નામાનિ વિષ્ણોઃ પ્રવદન્તિ મત્યાઃ ।
તે નિશ્ચિતં તન્મયતાં વ્રજન્તિ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૫॥
જિહ્વે! સદૈવં ભજ સુન્દરાણિ નામાનિ કૃષ્ણસ્ય મનોહરાણિ ।
સમસ્ત ભક્તાર્તિવિનાશનાનિ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૬॥
સુખાવસાને ઈદમેવ સારં દુખાવસાને ઈદમેવ જ્ઞેયમ્ ।
દેહાવસાને ઈદમેવ જાપ્યં ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૭॥
શ્રી કૃષ્ણા રાઘાવર ગોકુલેશ ગોપાલ ગોવર્ધનનાથ વિષ્ણો ।
જિહ્વે! પિબસ્વામૃતમેવદેવ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૮॥
જિહ્વે રસજ્ઞે મધુરપિયા ત્વં સત્યં હિતં ત્વા પરમં વદામિ ।
આવર્ણયેથા મધુરાક્ષરાણિ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૯॥
ત્વામેવ યાયે મમ દેહિ જિહ્વે સમાગમે દણ્ડધરે કૃતાન્તે ।
વક્તવ્યમેવં મધુરં સુભક્ત્યા ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૧૦॥
શ્રીનાથ વિશ્વશ્ચર વિશ્વમૂર્તે શ્રીદેવકીનન્દન દૈત્યશત્રો ।
જિહ્વે! પિબસ્વામૃતમેતદેવ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૧૧॥
ગોપીપતે કંસરિપો મુકુન્દ લક્ષ્મીપતે કેશવ વાસુદેવ ।
જિહ્વે! પિબસ્વામૃતમેતદેવ ગોવિંદ દામોદર માધવેતિ ॥૧૨॥

Shree Govind Damodar Madhveti

Kararvinden padarvindm mukharvinde viniveshayantam,
Vatsaya patrasya pute sayann bain mukund mansa smrami

Sri Krishn Govind hare murare ! hai nath narayan vasudeva,
Jihave! pibasvamrutmetdev govind damodar madhveti 2

Viketukamakhil gopkanya muraripadaripthittvriti ha,
Dadhyadik mohavsaadvochd govind damodar madhveti 3

Gruhai gruhai gopavdhukamba sarve militva samvapy yoga,
Puranyani namani padhanti nitya govind damoda madhveti 4

Sukhn sayana nilaye nijadpi namani vishno pravdanti mratia,
Te nishitn tanmayata vrajanti govind damodar madhveti 5

Jihave! shaidav bhaj sundarani namani krushnshya manoharani,
Samast bhaktartivinashanani govind damodar madhveti 6

Sukhavashne idmev sharm dhukhavsane idmev gyeyam,
Dehavasane idmev japyam govind damaoda madhveti 7

Shri Krishna raghavar gokulesh gopal govardhannath vishno,
Jihave! pibasvamrutmetdev govind damodar madhveti 8

Jihave! rashagne madhurpriya tyan satyam hit tva parm vadami,
Aavreyetha madhuraxhrani govind damodar madhveti 9

Tavamev yaye mam dehi jihave samagame danddhar krutante,
Vaktyamev madhur subhkatya govind damodar madhveti 10

Shrinath visveshver vischmurte shridevkinandan daityashtro,
Jihave! pibasvamrutmetdev govind damodar madhveti 11

Gopipte kansripo mukund laxmipate keshav vasudev,
Jihave! pibasvamrutmetdev govind damodar madhveti 12

મારા ઘટમાં બિરાજતા શ્રીનાથજી

મારા ઘટમાં બિરાજતા શ્રીનાથજી, શ્રી યમુનાજી, શ્રી મહાપ્રભુજી
મારું મનડું છે ગોકુળ વનરાવન
મારા તનના આંગણીયામાં તુલસીનાં વન મારા પ્રાણજીવન
...એ મારા

એ મારા આતમના આંગણે શ્રી મહાકૃષ્ણજી
મારી આંખો વિશે ગિરિધારી રે ધારી
મારું તન મન ગયું છે જેને વારી રે વારી મારા શ્યામ મોરારિ
...એ મારા

એ મારા પ્રાણ થકી મને વૈષ્ણવ વ્હાલા
નિત્ય કરતા શ્રીનાથજીને કાલા રે વાલા
મેં તો વલ્લભ પ્રભુજીના કીધા રે દર્શન મારું મોહી લીધું મન
...એ મારા

એ હું તો નિત્ય વિઠ્ઠલવરની સેવા રે કરું
હું તો આઠે સમા કેરી ઝાંખી રે કરું
મેં તો ચિતડું શ્રીનાથજીને ચરણે ધર્યું જીવન સફલ કર્યું
...એ મારા

એ મેં તો ભક્તિ મારગ કેરો સંગ રે સાદ્યો
મને ધોળ કીર્તન કેરો રંગ રે લાગ્યો
હે મેં તો લાલાની લાલી કેરો નંગ રે માગ્યો હીરલો હાથ રે લાગ્યો
...એ મારા

એ આવો જીવનમાં લ્હાવો ફરી કદી ના મળે
વારે વારે માનવ દેહ કદી ના મળે
ફેરો લખ રે ચોરાશીનો મારો રે ફળે મને મોહન મળે
...એ મારા

હે મારી અંત સમય કેરી સુણો રે અરજી
હે લેજો શરણોમાં શ્રીજીબાવા, દયા રે કરી
એ મને તેડાં રે ચમ કેરાં કદીના આવે મારો નાથ તેડાવે
...એ મારા

મારું મનડું છે ગોકુળ વનરાવન
મારા તનના આંગણીયામાં તુલસીના વન મારા પ્રાણ જીવન
શ્રીનાથજી બોલો શ્રી યમુનાજી બોલો (૨)
શ્રીનાથજી બોલો શ્રી યમુનાજી બોલો (૨)

Maaraa Ghatamaa Biraajtaa Shree Naathjee

Maaraa ghatamaa biraajataa Shree Naathjee,
Shree Yamunaaji Mahaaprabhuji
Maaru manadu chhe Gokul Vanaraavan
Maaraa tananaa aanganheeyamaa tulseenaa van
maaraa praanjeevan....Maaraa

Maaraa aatamanaa aanganhe Shree mahaa Krushnajee
Maaree aankho vishe giridhaaree re dhaaree,
Maaru tanma, gayu chhe jene waree re,
waree maaraa Shyaam MoraareeMaaraa

Maaraa praanha thaki mane Vaishnhavo walaa,
Nitya kartaa Shreenaathajeene kaalaa re walaa,
Me to Vallabh, Prabhujeeenaa kidhaa re darshan,
maaru mohee leedhu maan....Maaraa

Hu to nitya vitthalvarnee sewa re karu,
Hu to aathe samaa keree jhaakhee re karu,
Me to chitadu, shreenaathajeene charanhe dharyu,
jeevan saphal karyu....Maaraa

Me to bhakti maaraga kero sanga re saadhya,
Mane dhol kirtan kero rang re laagya,
Me to laalaanee, laalee kero nanga re maagya,
heerlo haath laagya....Maaraa

E aavo jeevanmaa lhaavo pharee kadee naa male
Vaare vaare maanav deha kadi naa maale
Phero lakhre chorasheno maaro re phale
mane Mohana male....Maaraa

He maaree anta samay keree sunore arajee
He lejo sharanhomaa shreejeebaavaa, dayaa re karee
E mane tedaa re yama kera kadee naa aave
maaro naath tedavaa....Maaraa

Maaru manadu chhe Gokul Vanaraavan
Maaraa tananaa aanganheeyamaa tulseenaa van
maaraa praanjeevanMaaraa
Shreenaathjee bolo shree Yamunaajee bolo (2)
Shreenaathajee bolo shree Yamunaajee bolo (2)

શ્રી રામ

વિભુ સહુમાં વસેલો છે, દયાળુ દેવ મોટો છે,
કીધાં તમે સાધનો સારાં, સહુને સુખ દેનારાં,
જીવોને તમે જીવાડો છો, અમોને તમે રચાડો છો,
મતી સારી સદા દે તું, અતી આભાર માનું છું.

થતું જે કાચાથી, ઘડીક ઘડીક વાણીથી ઉચ્ચારું,
ફૂટી ઈન્દ્રિયોની, તુજ મન વિષે ભાવ જ ભરું,
સ્વભાવે બુદ્ધિથી, શુભ અશુભ જે કાંઈક કરું,
ક્ષમા દષ્ટે જો જો, તુજ ચરણમાં નાથજી ધરું.

શ્રી રામ

દશરથનો દરબાર, જેની ઈન્દ્ર પણ આશા કરે,
પણ ભાયુ વીના ભેંકાર, મને કડવું લાગે કાગડા.
ઈશ્વરનો આ દરબાર, જેની હર દેવ આશા કરે,
પણ ભક્તો વીના ભેંકાર, મને કડવું લાગે કાગડા.
મીઠપવાળાં માનવી, આ જગ છોડીને જાશે,
કાગા એનો અફસોસ, ઘેર-ઘેર થાશે.
મન મળવા તડપે ઘણું, છેટાં અન્નને પાણી,
ઈશ્વરને આદીન હશે, તો મળશું મોડાં મેઘાણી.

સુચના

આ સાથે આપવામાં આવેલ ઉત્સવ દર્શન ભારતીય સમય અનુસાર બનાવવામાં આવેલ છે. અને ઉત્સવો પણ અહીંની અન્ય સંસ્થાઓ સાથે ઉજવવાના હોય છે તે માટે આ ઉત્સવ દર્શન તૈયાર કરેલ છે.

મંદિર ના ઉત્સવ અને કાર્યક્રમો ની વધુ માહિતી તમે મંદિર ની વેબસાઈટ www.shreehindutemple.net અને મંદિરના ફેસબુક પેજ www.facebook.com/shreehindutemple પર થી મેળવી શકશો.

SHREE HINDU TEMPLE & COMMUNITY CENTRE

કાર્તિક સુદ - નવેમ્બર ૨૦૧૮

તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	ગુરુવાર	૮	નુતનવર્ષ પ્રારંભ સંવત્સર ૨૦૧૫ સાધારણ નામ સંવત્સર અન્નકૂટ દર્શન મંદિરમાં
૨	શુક્રવાર	૯	ભાઈબીજ
૩	શનિવાર	૧૦	
૪	રવિવાર	૧૧	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	સોમવાર	૧૨	લાભ પાંચમ
૬	મંગળવાર	૧૩	
૭	બુધવાર	૧૪	
૮	ગુરુવાર	૧૫	જલારામ જયંતી
૯	શુક્રવાર	૧૬	
૧૦	શનિવાર	૧૭	
૧૦	રવિવાર	૧૮	
૧૧	સોમવાર	૧૯	પ્રબોધિની એકાદશી, તુલસી વિવાહ મંદિરમાં
૧૨	મંગળવાર	૨૦	
૧૩/૧૪	બુધવાર	૨૧	
૧૫	ગુરુવાર	૨૨	નાનક જયંતી, વ્રત ની પૂનમ
૧૫	શુક્રવાર	૨૩	દેવદિવાળી - પૂનમ

કાર્તિક વદ - નવેમ્બર - ડિસેમ્બર ૨૦૧૮

તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	શનિવાર	૨૪	
૩	રવિવાર	૨૫	
૪	સોમવાર	૨૬	સંકટ ચતુર્થી (ચોથ)
૫	મંગળવાર	૨૭	
૬	બુધવાર	૨૮	
૭	ગુરુવાર	૨૯	
૮	શુક્રવાર	૩૦	દુર્ગાષ્ટમી
૯	શનિવાર	૧	ડિસેમ્બર ૨૦૧૮
૧૦	રવિવાર	૨	
૧૧	સોમવાર	૩	ઉત્પત્તિ એકાદશી
૧૨	મંગળવાર	૪	
૧૩	બુધવાર	૫	
૧૪	ગુરુવાર	૬	
૩૦	શુક્રવાર	૭	અમાસ

માગશર સુદ - ડિસેમ્બર ૨૦૧૮			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	શનિવાર	૮	
૨	રવિવાર	૯	
૩	સોમવાર	૧૦	
૪	મંગળવાર	૧૧	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	બુધવાર	૧૨	
૬	ગુરુવાર	૧૩	
૭	શુક્રવાર	૧૪	
૮	શનિવાર	૧૫	દુર્ગાષ્ટમી
૯	રવિવાર	૧૬	
૧૦	સોમવાર	૧૭	
૧૧	મંગળવાર	૧૮	ગીતા જયંતિ, મોક્ષદા એકાદશી
૧૨	બુધવાર	૧૯	
૧૩	ગુરુવાર	૨૦	
૧૪	શુક્રવાર	૨૧	
૧૫	શનિવાર	૨૨	વ્રતની પૂનમ, દત્તાત્રેય જયંતિ
માગશર વદ - ડિસેમ્બર ૨૦૧૮ - જાન્યુઆરી ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	રવિવાર	૨૩	
૨	સોમવાર	૨૪	
૩	મંગળવાર	૨૫	સંકટ ચતુર્થી (ચોથ),
૪	બુધવાર	૨૬	
૫	ગુરુવાર	૨૭	
૬	શુક્રવાર	૨૮	
૭	શનિવાર	૨૯	
૮	રવિવાર	૩૦	દુર્ગાષ્ટમી
૧૦	સોમવાર	૩૧	
૧૧	મંગળવાર	૧	જાન્યુઆરી ૨૦૧૯ સફલા એકાદશી
૧૨	બુધવાર	૨	
૧૩	ગુરુવાર	૩	
૧૪	શુક્રવાર	૪	
૩૦	શનિવાર	૫	અમાસ

પોસ સુદ જાન્યુઆરી ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	રવિવાર	૬	
૧	સોમવાર	૭	
૨	મંગળવાર	૮	
૩	બુધવાર	૯	
૪	ગુરુવાર	૧૦	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	શુક્રવાર	૧૧	
૬	શનિવાર	૧૨	
૭	રવિવાર	૧૩	
૮	સોમવાર	૧૪	દુર્ગાષ્ટમી
૯	મંગળવાર	૧૫	મકર સંક્રાંતિ
૧૦	બુધવાર	૧૬	
૧૧	ગુરુવાર	૧૭	પુત્રદા એકાદશી
૧૨	શુક્રવાર	૧૮	
૧૩	શનિવાર	૧૯	
૧૪	રવિવાર	૨૦	વ્રત ની પૂનમ
૧૫	સોમવાર	૨૧	પોષી પૂનમ
પોસ વદ - જાન્યુઆરી ૨૦૧૯ - ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૨	મંગળવાર	૨૨	
૩	બુધવાર	૨૩	
૪	ગુરુવાર	૨૪	સંકટ ચતુર્થી (ચોથ)
૫	શુક્રવાર	૨૫	
૬	શનિવાર	૨૬	
૭	રવિવાર	૨૭	
૮	સોમવાર	૨૮	દુર્ગાષ્ટમી
૯	મંગળવાર	૨૯	
૧૦	બુધવાર	૩૦	
૧૧	ગુરુવાર	૩૧	ષતિલકા એકાદશી
૧૨	શુક્રવાર	૧	ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૯
૧૩	શનિવાર	૨	
૧૪	રવિવાર	૩	
૩૦	સોમવાર	૪	અમાસ

મહા સુદ - ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	મંગળવાર	5	
૨	બુધવાર	6	
૨	ગુરુવાર	7	
૩	શુક્રવાર	8	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૪	શનિવાર	9	
૫	રવિવાર	10	વસંત પંચમી
૬	સોમવાર	11	
૭	મંગળવાર	12	
૮	બુધવાર	13	દુર્ગાષ્ટમી
૯	ગુરુવાર	14	
૧૦	શુક્રવાર	15	
૧૧	શનિવાર	16	જ્યા એકાદશી
૧૨	રવિવાર	17	વિશ્વકર્મા જયંતી
૧૪	સોમવાર	18	
૧૫	મંગળવાર	19	માઘી પૂર્ણિમા
મહા વદ - ફેબ્રુઆરી - માર્ચ ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	બુધવાર	20	
૨	ગુરુવાર	21	
૩	શુક્રવાર	22	સંકષ્ટ ચતુર્થી (અંગારકી ચોથ)
૪	શનિવાર	23	
૬	રવિવાર	24	
૭	સોમવાર	25	
૮	મંગળવાર	26	દુર્ગાષ્ટમી
૯	બુધવાર	27	
૧૦	ગુરુવાર	28	
૧૦	શુક્રવાર	1	માર્ચ ૨૦૧૯
૧૧	શનિવાર	2	વિજ્યા એકાદશી
૧૨	રવિવાર	3	
૧૩	સોમવાર	4	મહા શિવરાત્રિ પૂજન મંદિરમાં
૧૪	મંગળવાર	5	
૩૦	બુધવાર	6	અમાસ

ફાગણ સુદ - માર્ચ ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	ગુરુવાર	7	
૨	શુક્રવાર	8	
૩	શનિવાર	9	
૪	રવિવાર	10	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	સોમવાર	11	
૬	મંગળવાર	12	
૭	બુધવાર	13	
૮	ગુરુવાર	14	દુર્ગાષ્ટમી હોળાષ્ટક પ્રારંભ
૯	શુક્રવાર	15	
૧૦	શનિવાર	16	
૧૧	રવિવાર	17	આમલકી એકાદશી
૧૨	સોમવાર	18	
૧૩	મંગળવાર	19	
૧૪	બુધવાર	20	હોળી પૂનમ, સ્પીનિહિલ પાર્કમાં
૧૫	ગુરુવાર	21	ધુળેટી
ફાગણ વદ - માર્ચ - એપ્રિલ ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૨	શુક્રવાર	22	
૩	શનિવાર	23	
૪	રવિવાર	24	સંકટ ચોથ
૫	સોમવાર	25	રંગ પાંચમી
૬	મંગળવાર	26	
૭	બુધવાર	27	ભાનુ સપ્તમી
૮	ગુરુવાર	28	દુર્ગાષ્ટમી
૯	શુક્રવાર	29	
૧૦	શનિવાર	30	
૧૧	રવિવાર	31	મુખ્ય મંદિરનો ૨૨ મો પાટોત્સવ પાપમોચિની એકાદશી
૧૧	સોમવાર	1	ભાગવત એકાદશી, એપ્રિલ ૨૦૧૯
૧૨	મંગળવાર	2	
૧૩	બુધવાર	3	
૧૪	ગુરુવાર	4	
૩૦	શુક્રવાર	5	અમાસ

ચૈત્ર સુદ - એપ્રિલ ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	શનિવાર	૬	ચૈત્ર નવરાત્રી પ્રારંભ, નવાનહ પારાયણ રામાયણ પાઠ મંદિરમા
૨	રવિવાર	૭	
૩	સોમવાર	૮	
૪	મંગળવાર	૯	વિનાયક ચતુર્થી
૫	બુધવાર	૧૦	
૬	ગુરુવાર	૧૧	
૭	શુક્રવાર	૧૨	
૮	શનિવાર	૧૩	શ્રી રામનવમી, દુર્ગાષ્ટમી, નવરાત્રિ સમાપ્ત, રામાયણ પાઠ પુર્ણાહુતિ
૯	રવિવાર	૧૪	
૧૦	સોમવાર	૧૫	
૧૨	મંગળવાર	૧૬	કામદા એકાદશી, વામન જયંતિ
૧૩	બુધવાર	૧૭	
૧૪	ગુરુવાર	૧૮	
૧૫	શુક્રવાર	૧૯	હનુમાન જયંતી ઉત્સવ, વ્રતનીપૂનમ
ચૈત્ર વદ - એપ્રિલ - મે ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	શનિવાર	૨૦	
૨	રવિવાર	૨૧	
૩	સોમવાર	૨૨	ચતુર્થી (ચોથ) અનસૂયા જયંતિ
૪	મંગળવાર	૨૩	
૫	બુધવાર	૨૪	
૬	ગુરુવાર	૨૫	
૭	શુક્રવાર	૨૬	
૮	શનિવાર	૨૭	દુર્ગાષ્ટમી
૯	રવિવાર	૨૮	
૧૦	સોમવાર	૨૯	
૧૧	મંગળવાર	૩૦	વરુથી એકાદશી
૧૨	બુધવાર	૧	મે ૨૦૧૯
૧૩	ગુરુવાર	૨	
૧૪	શુક્રવાર	૩	
૩૦	શનિવાર	૪	અમાસ

વૈશાખ સુદ - મે ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	રવિવાર	૫	
૨	સોમવાર	૬	
૩	મંગળવાર	૭	અખાત્રીજ, શિવાજી જયંતિ
૪	બુધવાર	૮	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	ગુરુવાર	૯	શ્રી આદ્યશંકરાચાર્ય જયંતિ
૬	શુક્રવાર	૧૦	ગંગા સપ્તમી
૭	શનિવાર	૧૧	
૮	રવિવાર	૧૨	
૯	સોમવાર	૧૩	સીતા નવમી
૧૦	મંગળવાર	૧૪	
૧૧	બુધવાર	૧૫	મોહિની એકાદશી
૧૨	ગુરુવાર	૧૬	
૧૩	શુક્રવાર	૧૭	નરસીંહ જયંતિ
૧૫	શનિવાર	૧૮	પરશુરામ જયંતિ
વૈશાખ વદ - મે - જૂન ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	રવિવાર	૧૯	સમૂહ શ્રી રાંદલ માતાજી ના ૧૦૮ લોટા
૨	સોમવાર	૨૦	નારદ જયંતિ
૩	મંગળવાર	૨૧	
૪	બુધવાર	૨૨	સંકષ્ટ ચતુર્થી (ચોથ)
૫	ગુરુવાર	૨૩	
૬	શુક્રવાર	૨૪	
૬	શનિવાર	૨૫	
૭	રવિવાર	૨૬	
૮	સોમવાર	૨૭	
૯	મંગળવાર	૨૮	
૧૦	બુધવાર	૨૯	
૧૧	ગુરુવાર	૩૦	અપરા એકાદશી
૧૨	શુક્રવાર	૩૧	
૧૩	શનિવાર	૧	જૂન ૨૦૧૯
૧૪	રવિવાર	૨	
૩૦	સોમવાર	૩	શનેશ્વર જયંતિ, અમાસ

જેઠ સુદ - જુન ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	મંગળવાર	૪	
૨	બુધવાર	૫	
૩	ગુરુવાર	૬	મહારાણા પ્રતાપ જયંતિ, વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૪	શુક્રવાર	૭	
૬	શનિવાર	૮	
૭	રવિવાર	૯	
૮	સોમવાર	૧૦	દુર્ગાષ્ટમી
૯	મંગળવાર	૧૧	
૧૦	બુધવાર	૧૨	
૧૧	ગુરુવાર	૧૩	નિર્જલા એકાદશી
૧૨	શુક્રવાર	૧૪	
૧૩	શનિવાર	૧૫	
૧૪	રવિવાર	૧૬	વટ સાવિત્રી વ્રત, પૂનમ
૧૫	સોમવાર	૧૭	
જેઠ વદ - જુન - જુલાઈ ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	મંગળવાર	૧૮	
૨	બુધવાર	૧૯	
૩	ગુરુવાર	૨૦	સંકટ ચતુર્થી (ચોથ)
૪	શુક્રવાર	૨૧	
૫	શનિવાર	૨૨	
૬	રવિવાર	૨૩	
૭	સોમવાર	૨૪	
૮	મંગળવાર	૨૫	દુર્ગાષ્ટમી
૯	બુધવાર	૨૬	
૯	ગુરુવાર	૨૭	
૧૦	શુક્રવાર	૨૮	
૧૧	શનિવાર	૨૯	યોગીની એકાદશી
૧૨	રવિવાર	૩૦	
૧૩	સોમવાર	૧	જુલાઈ ૨૦૧૬
૩૦	મંગળવાર	૨	અમાસ

અષાઠ સુદ - જુલાઈ ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	બુધવાર	૩	
૨	ગુરુવાર	૪	અષાઠી બીજ, ૨થ યાત્રા
૩	શુક્રવાર	૫	
૪	શનિવાર	૬	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	રવિવાર	૭	
૬	સોમવાર	૮	
૮	મંગળવાર	૯	દુર્ગાષ્ટમી
૯	બુધવાર	૧૦	
૧૦	ગુરુવાર	૧૧	
૧૧	શુક્રવાર	૧૨	દેવ શયની એકાદશી, મોળાક્ત વ્રત પ્રારંભ
૧૨	શનિવાર	૧૩	
૧૩	રવિવાર	૧૪	જયાપાર્વતી વ્રત આરંભ
૧૪	સોમવાર	૧૫	
૧૫	મંગળવાર	૧૬	ગુરુપૂર્ણિમા, મોળાક્ત વ્રત જાગરણ, ચંદ્ર ગ્રહણ
અષાઠ વદ - જુલાઈ - ઓગસ્ટ ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	બુધવાર	૧૭	મોળાક્ત વ્રત પારણા
૨	ગુરુવાર	૧૮	જયાપાર્વતી વ્રત જાગરણ
૨	શુક્રવાર	૧૯	
૩	શનિવાર	૨૦	સંકટ ચતુર્થી
૪	રવિવાર	૨૧	
૫	સોમવાર	૨૨	લોહાણા નાગ પાંચમ
૬	મંગળવાર	૨૩	
૭	બુધવાર	૨૪	
૮	ગુરુવાર	૨૫	દુર્ગાષ્ટમી
૯	શુક્રવાર	૨૬	
૧૦	શનિવાર	૨૭	
૧૧	રવિવાર	૨૮	કામિકા એકાદશી
૧૨	સોમવાર	૨૯	
૧૩	મંગળવાર	૩૦	
૧૪	બુધવાર	૩૧	અમાસ, દિવાસો વ્રત
૩૦	ગુરુવાર	૧	શ્રાવણ માસ પ્રારંભ, શિવ પૂજન મંદિર માં

શ્રાવણ સુદ - ઓગસ્ટ ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૨	શુક્રવાર	2	શિવપૂજા મંદિર માં
૩	શનિવાર	3	
૪	રવિવાર	4	વિનાયક ચતુર્થી (ચોથ)
૫	સોમવાર	5	નાગ પંચમી, શિવ પૂજા મંદિરમાં
૬	મંગળવાર	6	રાંધણા છઠ્ઠ, તુલસી જયંતી
૭	બુધવાર	7	શીતળા સાતમ, મંગળા ગૌરી વ્રત
૮	ગુરુવાર	8	
૯	શુક્રવાર	9	નોળી નોમ
૧૦	શનિવાર	10	
૧૧	રવિવાર	11	પવિત્રા એકાદશી
૧૨	સોમવાર	12	શિવ પૂજા મંદિરમાં
૧૩	મંગળવાર	13	
૧૪	બુધવાર	14	
૧૫	ગુરુવાર	15	બળેવ/ રક્ષા બંધન, પૂનમ
શ્રાવણ વદ - ઓગસ્ટ ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	શુક્રવાર	16	
૨	શનિવાર	17	
૩	રવિવાર	18	
૪	સોમવાર	19	બોળચોથ, શિવ પૂજા મંદિરમાં
૫	મંગળવાર	20	નાગ પંચમી
૬	બુધવાર	21	રાંધણા છઠ્ઠ
૬	ગુરુવાર	22	શીતળા સાતમ, શિવ પૂજા મંદિરમાં
૭	શુક્રવાર	23	
૮	શનિવાર	24	જન્માષ્ટમી - શ્રી કૃષ્ણ જન્મ
૯	રવિવાર	25	
૧૦	સોમવાર	26	અજા એકાદશી, શિવ પૂજા મંદિરમાં
૧૨	મંગળવાર	27	
૧૩	બુધવાર	28	
૧૪	ગુરુવાર	29	
૩૦	શુક્રવાર	30	અમાસ, શિવ પૂજા મંદિરમાં

ભાદરવા સુદ - ઓગસ્ટ - સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	શનિવાર	31	
૨	રવિવાર	1	સપ્ટેમ્બર 2019, કેવડાત્રીજ, વરાહ જયંતી
૪	સોમવાર	2	શ્રી ગણેશ ચતુર્થી
૫	મંગળવાર	3	ઋષિ પંચમી
૬	બુધવાર	4	
૭	ગુરુવાર	5	
૮	શુક્રવાર	6	રાધાષ્ટમી, ધરો આઠમ
૯	શનિવાર	7	
૧૦	રવિવાર	8	
૧૧	સોમવાર	9	જલ જીર્ણા એકાદશી
૧૨	મંગળવાર	10	વામન જયંતી
૧૩	બુધવાર	11	
૧૪	ગુરુવાર	12	અનંત ચતુર્દશી
૧૪	શુક્રવાર	13	વ્રત ની પૂનમ
૧૫	શનિવાર	14	મહાલય શ્રાદ્ધ, એકમ નું શ્રાદ્ધ
ભાદરવા વદ - સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૯			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	રવિવાર	15	બીજનું શ્રાદ્ધ
૨	સોમવાર	16	બીજનું શ્રાદ્ધ
૩	મંગળવાર	17	ત્રીજ નું શ્રાદ્ધ
૪	બુધવાર	18	ચોથ નું શ્રાદ્ધ
૫	ગુરુવાર	19	પાંચમ નું શ્રાદ્ધ
૬	શુક્રવાર	20	છઠ્ઠ નું શ્રાદ્ધ
૭	શનિવાર	21	સાતમ નું શ્રાદ્ધ
૮	રવિવાર	22	આઠમ નું શ્રાદ્ધ
૯	સોમવાર	23	નોમ નું શ્રાદ્ધ, સોભાગ્યવતી નું શ્રાદ્ધ
૧૦	મંગળવાર	24	દશમ નું શ્રાદ્ધ
૧૧	બુધવાર	25	એકાદશી નું શ્રાદ્ધ, બારશ નું શ્રાદ્ધ
૧૨	ગુરુવાર	26	તેરશ નું શ્રાદ્ધ
૧૩	શુક્રવાર	27	ચૌદસ નું શ્રાદ્ધ
૩૦	શનિવાર	28	સર્વ પિતૃ અમાસ નું શ્રાદ્ધ

આસો સુદ - સપ્ટેમ્બર - ઓક્ટોબર ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	રવિવાર	૨૯	નવરાત્રિ પ્રારંભ
૨	સોમવાર	૩૦	
૩	મંગળવાર	૧	ઓક્ટોબર ૨૦૧૬
૪	બુધવાર	૨	વિનાયક ચતુર્થી (ચૌથ)
૫	ગુરુવાર	૩	
૬	શુક્રવાર	૪	
૭	શનિવાર	૫	
૮	રવિવાર	૬	દુર્ગાષ્ટમી (હવન મંદિરમાં)
૯	સોમવાર	૭	
૧૦	મંગળવાર	૮	વિજ્યા એકાદશી
૧૧	બુધવાર	૯	પાશાંકુશી એકાદશી
૧૨	ગુરુવાર	૧૦	
૧૩	શુક્રવાર	૧૧	
૧૪	શનિવાર	૧૨	
૧૫	રવિવાર	૧૩	શરદ પૂનમ, ગરબા મંદિરમાં
આસો વદ - ઓક્ટોબર ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	સોમવાર	૧૪	
૨	મંગળવાર	૧૫	
૩	બુધવાર	૧૬	
૩	ગુરુવાર	૧૭	
૪	શુક્રવાર	૧૮	કડવા ચૌથ, સંકષ્ટ ચતુર્થી (ચૌથ)
૫	શનિવાર	૧૯	
૬	રવિવાર	૨૦	
૭	સોમવાર	૨૧	
૮	મંગળવાર	૨૨	
૯	બુધવાર	૨૩	
૧૦	ગુરુવાર	૨૪	રમા એકાદશી
૧૧	શુક્રવાર	૨૫	વાઘ બારશ, ધન તેરશ,
૧૨	શનિવાર	૨૬	કાળીચૌદસ
૧૩	રવિવાર	૨૭	દીપાવલી
૩૦	સોમવાર	૨૮	નૂતનવર્ષ વી.સં, ૨૦૧૬ વિરોધકૃત નામ સંવત્સર

કારતક સુદ - ઓક્ટોબર - નવેમ્બર ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૨	મંગળવાર	૨૯	નૂતનવર્ષ વી.સં, ૨૦૧૬. વિરોધકૃત નામ સંવત્સર, ભાઈ બીજ
૩	બુધવાર	૩૦	
૪	ગુરુવાર	૩૧	વિનાયક ચોથ
૫	શુક્રવાર	૧	નવેમ્બર ૨૦૧૬ લાભ પાંચમ
૬	શનિવાર	૨	
૭	રવિવાર	૩	જલારામ જયંતી
૮	સોમવાર	૪	દુર્ગાષ્ટમી
૯	મંગળવાર	૫	
૯	બુધવાર	૬	
૧૦	ગુરુવાર	૭	
૧૧	શુક્રવાર	૮	પ્રબોધિની એકાદશી, તુલસી વિવાહ મંદિર માં
૧૨	શનિવાર	૯	
૧૩	રવિવાર	૧૦	
૧૪	સોમવાર	૧૧	
૧૫	મંગળવાર	૧૨	વ્રતની પૂનમ, દેવ દિવાળી
કારતક વદ - નવેમ્બર ૨૦૧૬			
તિથિ	વાર	તારીખ	ઉજવાતા તેહવારો
૧	બુધવાર	૧૩	
૨	ગુરુવાર	૧૪	
૩	શુક્રવાર	૧૫	સંકષ્ટ ચતુર્થી (ચૌથ)
૪	શનિવાર	૧૬	
૫	રવિવાર	૧૭	
૬	સોમવાર	૧૮	
૭	મંગળવાર	૧૯	દુર્ગાષ્ટમી
૮	બુધવાર	૨૦	
૯	ગુરુવાર	૨૧	
૧૦	શુક્રવાર	૨૨	
૧૨	શનિવાર	૨૩	ઉત્પત્તિ એકાદશી
૧૩	રવિવાર	૨૪	
૧૪	સોમવાર	૨૫	
૩૦	મંગળવાર	૨૬	અમાસ

Festivals 2018-2019

New Year Vikram Samvant 2075

Thurs	08/11/2018	Annakut Darshan
Fri	09/11/2018	Bhai Bij
Mon	12/11/2018	Laabh Paacham
Thurs	15/11/2018	Jalaram Jayanti
Mon	19/11/2018	Tulsi Vivah
Fri	23/11/2018	Dev Diwali
Tues	18/12/2018	Gita Jayanti
Tues	01/01/2019	New Year's Day (2019)
Tues	15/01/2019	Makar Sankranti
Sat	26/01/2019	India Republic Day
Sun	10/02/2019	Vasant Panchmi
Sun	17/02/2019	Vishwakarma Jayanti
Mon	04/03/2019	Maha Shivratri
Thurs	14/03/2019	Holashtak Begins
Wed	20/03/2019	Holi Purnima (Holi in Spinney Hill Park)
Sun	31/03/2019	Mandir Patotsav (22nd)
Sat	06/04/2019	Chaitri Navratri Starts
Sat	13/04/2019	Shree Ram Navami
Fri	19/04/2019	Hanuman Jayanti Poonam
Tues	07/05/2019	Akha Trij
Sun	19/05/2019	Shree Randal Mataji na 108 Samuh Lota in Mandir
Mon	03/06/2019	Shani Jayanti
Fri	12/07/2019	Morakat Vrat Begins
Sun	14/07/2019	Jaya Parvati Vrat Begins
Tue	16/07/2019	Vat Savitri Vrat Guru Purnima
Wed	17/07/2019	Morakat Jagaran
Thurs	18/07/2019	Jayaparvati Jagaran
Mon	22/07/2019	Lohana Nag Paacham
Wed	31/07/2019	Divaso - Deep Puja
Thurs	01/08/2019	Shravan Maas Begins
Mon	05/08/2019	Nag Paacham
Tues	06/08/2019	Raandhan Chhath
Wed	07/08/2019	Shitla Saatam

Fri	09/08/2019	Noli Naum
Thurs	15/08/2019	Raksha Bandhan
Mon	19/08/2019	Bor Chauth
Tues	20/08/2019	Nag Paacham
Thurs	22/08/2019	Shravan Vad Shitla Saatam
Sat	24/08/2019	Janmashtmi Shree Krishna's Birthday
Fri	30/08/2019	Shravan Maas Ends
Sun	01/09/2019	Kevda Trij
Mon	02/09/2019	Ganesh Chaturthi
Tues	03/09/2019	Rishi Panchmi
Fri	06/09/2019	Radha Ashtami
Fri	13/09/2019	Shradh Begins
Sat	28/09/2019	Shradh Ends
Sun	29/09/2019	Navratri Begins
Sun	06/10/2019	Shree Durga Ashtami
Tues	08/10/2019	Vijya Dashmi (Dashera)
Sun	13/10/2019	Sharad Purnima
Fri	18/10/2019	Karwa Chauth
Fri	25/10/2019	Vaagh Baras
Fri	25/10/2019	Dhan Teras
Sat	26/10/2019	Kali Chaudash
Sun	27/10/2019	Diwali - Chopda Pujan in the Mandir
Mon	28/10/2019	New Year Vikram Samvant 2076 Annakut Darshan
Tues	29/10/2019	Bhai Bij
Fri	01/11/2019	Laabh Paacham
Sun	03/11/2019	Jalaram Jayanti
Fri	08/11/2019	Tulsi Vivah

☞ Main Festival of the year to be celebrated at the Mandir

The Indian calendar is based on mathematical calculations based on the movement of the Sun, the Moon and various planets. This accurately tells us auspicious days, months and the time of the day.